

VESTNIK VESTNIK
 NIK VESTNIK VES
 VESTNIK VESTNIK
 NIK VESTNIK VES
 VESTNIK VESTNIK
 NIK VESTNIK VES
 VESTNIK VESTNIK
 NIK VESTNIK VES

Koliko nog imajo komarji?

CREDITANSTALT

Banka uspešnih

M. Sobota, Lendavska 11, tel.: 21 780

Policija požela in zažgala hektar konoplje

VESTNIK

Murska Sobota, 3. avgusta 1995, leto XLVII, št. 31, cena 150 SIT

Smešno od Prage do Kumrovca

VREME

Ob koncu tedna bo
lepo in sončno
vreme.

Vestnikov koledar
 3. avgust, četrtek, Lidija
 4. avgust, petek, Dominik
 5. avgust, sobota, Marija
 6. avgust, nedelja, Ljube
 7. avgust, ponedeljek, Kajetan
 8. avgust, torek, Miran
 9. avgust, sreda, Roman

Pregovor
 Kakšno vreme da Kasijan (3.
 avgust), tako bo še ostalo
 marsikateri dan.

Avgust je čas dopustov, počitnic, morja in sonca. Marsikdo se bo odpravil kam daleč. Drugih gneče na cestah, plažah, po hotelih ne mikajo in bodo ostali doma. Neketere pa bo od misli na morje pregnala tudi prazni-

na v družinski mošnji z denarjem. Tem zadnjim ostanejo domača kopališča, jezera, pa tudi domači bazenčki, da se ohladijo v teh toplih dneh. Obilo užitkov vsem.

AS
 fotografija: JURE ZAUNEKER

Pred dnevi smo bili povabljeni na novinarsko konferenco, ki so jo v Murski Soboti pripravili predstavniki Slovenske zadrudne kmetijske banke in Zveze hranilno-kreditnih služb Slovenije. Sicer niti ne vemo natančno, kdo je bil njen organizator, saj so jo sklicali kar telefonsko, in to le nekaj ur pred njenim začetkom, imeli pa smo občutek, da se je zgodilo nekaj izredno pomembnega, zato takšna naglica. In kaj se je pravzaprav dogajalo? V Murski Soboti se je sestal upravni odbor Zveze hranilno-kreditnih služb Slovenije, na njem pa je padla odločitev o nakupu Panonkine poslovne zgradbe v Kocljevi ulici.

naprej ostala v dosedanjih prostorih. Ti resda ne bodo več »Panonkini«, vendar odrešitelji pravijo, da je to za zadrugo ceneje od obresti, ki jih sedaj plačuje za najeta posojila. Nekaj čez 300 milijonov tolarjev so pripravljene odšteti za celotno zgradbo, to pa je vrednost, ki so jo določili uradni cenilci. Zveza je niti za tolar ni zmanjšala, saj ne želi oškodovati tukajšnjih kmetov. Ob tem so morda le pozabili povedati, od kod jim denar, ki ga bodo odšteli ob nakupu. Mar tega denarja niso pomagali soustvarjati tudi prekmurski kmetje in zadrudniki? »Panonka« pa seveda ni edini primer bratske ljubezni, ki jo Slovenci izkazujejo prek-

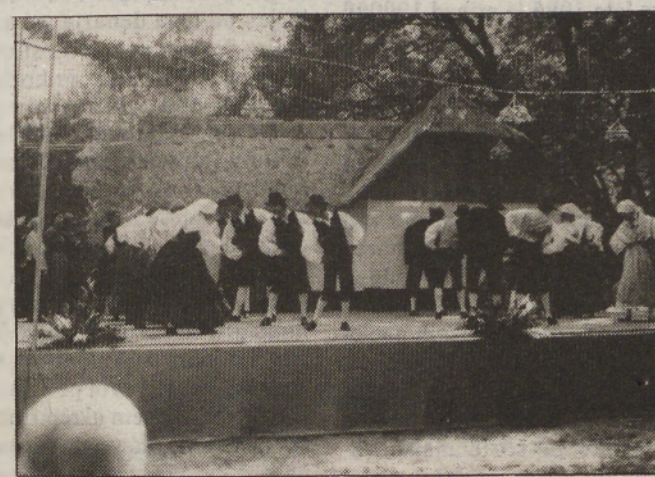
Bratska ljubezen?

Ce bi bili nekoliko zlobni, bi zapisali, da je bila ta seja že privajanje na nove prostore, ki naj bi si jih zveza in banka uredili v priložnosti sedanje »Panonke«, novinarsko konferenco pa so sklicali zato, da bi prek medijev slovenski javnosti in še posebej prekmurskim kmetom sporočili, da prihajajo semkaj kot njihovi odrešitelji, ob tem pa so ves čas dajali občutek, da zgolj iz usmiljenja. Ne bi želeli, da bi ta zgradba prišla v last nekoga drugega, so zatrjevali, saj so hranilno-kreditne službe pravzaprav del zadrudnega sistema in bo »Panonka« tako še naprej ostala zadrudna.

Svojo velikodušnost in bratsko ljubezen do prekmurskih zadrudnikov dokazujejo tudi s tem, da jih ne mečejo na cesto, saj bo trgovina, seveda proti plačilu najemnine, lahko še

murskemu in pomurskemu kmetu. Nekaj podobnega bi lahko zapisali tudi za Mesno industrijo Pomurka, ki jo država »rešuje« že lep čas, zdaj pa Pomurkini mesarji čakajo le še na »odrešitelja«. Tudi ta bo prišel najverjetneje le zgolj iz usmiljenja, iz bratske ljubezni, da bi rešil tukajšnje kmetijce. Ti pa za vse to ostajajo tako nevhvaležni in se ne spomnijo, da bi se jim vsaj malenkostno oddolžili. Če so zadrudniki Panonke takrat, ko so svojo novo zgodbo predajali namenu, za to žrtvovali vola in ga zavrteli nad žarom, bi zdaj, ko so se »rešili« tega bremena, svojim odrešiteljem lahko zavrteli vsaj kakšnega prašiča na ražnju. Da ta bratska ljubezen ne bi ostala zgolj enostranska!

LUDVIK KOVAČ

Folklorni festival je letos praznoval srebrni jubilej. Pesmi, plesa in iger je bilo v tednu beltinskega festivala dovolj. Zadovoljni so bili tako organizatorji kot tudi obiskovalci, ki so spet videli nekaj starih običajev in plesov. Folklorne skupine iz sedmih držav so na beltinskem odru predstavile pesmi, ples in običaje iz svojih krajev (na sliki skupina STU LEDI iz Trsta). V okviru beltinskega folklorne festivala pa so predstavili tudi prvo monografijo o Beltincih. Več na 3. strani...

Vse potivodijo v *Potrošnik*

AKCIJSKA PRODAJA

DOMAČIH IN
UVOŽENIH
TELEVIZORJEV,
VIDEOREKORDERJEV
IN VIDEOPLAYERJEV

- 5% popusta

- 5% dodatnega
popusta ob
gotovinskem plačilu

- plačilo z odlogom
na 3 ali 4 čeke
brez obresti

- posojilo na 6 ali 12 mesecev

Akcijska prodaja v vseh POTROŠNIKOVIH prodajalnah
s tehničnim blagom od prvega do petnajstega avgusta.

Tudi Murski val doma

Nejeverneži niso hoteli verjeti, da se bo res zgodilo. Prerokovali so, da letos kolegov z radia Murski val še ne bo v nove prostore Podjetja za informiranje, v katerih so se že dodobra navadili Vestnikovci, agencija Venera in računovodstvo podjetja. V ponedeljek, 31. julija, ob 5.45, pa se je radio Murski val prvič oglašil iz novega studia. Pred tem so morali tehniki, ki so preselili in priključili studijsko opremo s stare lokacije nad že bivšo gostilno Central, prečuti noč in pretrpeti veliko strahu, da je vse potekalo brez zapletov. Jani Hanč, Feri Horvat, Štefan Černela in Srečko Vinkovič so fantje, ki so opravili zgodovinski projekt. Z Murskim valom homo morali še malo potrpeti, ko pa bo vse na svojem mestu, boste spet slišali stari, dobri radio Sobota. Fotografija: Jure Zauneker

Petdeset let po bombi

Njeni izdelovalci niso vedeli, kaj so naredili.

(Odpusti jim gospod, saj niso vedeli, kaj delajo?) Eden njenih očetov fizik Oppenheimer je na večer pred Hirošimo pred skupino vriskajočih in slavečih tehnikov in znanstvenikov zaklical: »Škoda le, da bombe nismo pravočasno dokončali za Nemčijo!«

Z njo se je začela nova epoha. Japonci so po njenem razpočenju nad Hirošimo prvič slišali glas svojega cesarja. »Sovražnik je začel uporabljati neko novo in skrajno zločinsko orožje, katerega rušilna moč je resnično neizmerna.« Manj ga je prestrašil vstop Sovjetske zveze v vojno z njegovo državo kakor bomba.

Vendar pa tudi povzročitelji niso računali na strašne posledice. Po uničenju Nagasakija je Oppenheimer odstopil. Predsedniku Trumanu je dejal: »Gospod predsednik, na mojih rokah je kri.« Neprijetno ganjen mu je Truman odvrnil: »Če se tukaj na koga lepi kri, se nameram.«

Truman je sicer računal na daljnosežne posledice bombe. Po eni strani je skušal svoje »boys«, svoje vojake, čimprej spraviti domov, po drugi pa izločiti Stalina. Z njim se je pogajal v Berlinu in se ni hotel še v Tokiu. Brez uporabe bombe ne bi mogel ustaviti napredovanja sovjetov na Daljnem vzhodu. Kljub temu je imel štiri leta pozneje atomsko bombo že tudi komunist Stalin.

Začelo se je obdobje ravnotežja strahu. Obe strani sta

več primerkih. Doslej so jo zares uporabljali zgolj za testiranje. Američani so jih samo na preskusnem območju v nevadski puščavi razstrelili 935, Francozi se na atolskem otokuj Mururoa spravljajo k osim novim testnim eksplozijam. Američani, ki so bili leta 1948

last, tudi v korejski vojni je niso vrgli. Med sueško krizo, ko so Naserja napadli Angleži, Francozi in Izrael, jim je Hruščov grozil z atomskim tepežem – takrat so jo Sovjeti že imeli – a samo grozil. Med kubansko krizo so a-bombe prevezali sem ter tja, Rusi so jih z ladjami peljali na Kubo, Američani so jih premeščali po svojem kontinentu, uporabili je niso. Med zalivsko vojno se je govorilo, da bodo Američani segli po taktičnem atomskem orožju, če bi Iranci proti njim streljali s kemičnim orožjem.

Bog, kaj smo naredili?

Takole opisuje publicist Peter Wyden zadnje trenutke na planetu Zemlja, preden je eksplodirala prva atomska bomba:

»Bilo je 6. avgusta 1945., japonske ure so kazale 2.52, ko je pomorski kapitan William ("Deke") Parsons na 1500 metrov višine iz pipe iztrkal ohlajen tobak, potrepjal polkovnika Paula W. Tibbetsa po plečih in rekel: Zdaj začnemo.«

V tem trenutku je na krovu »leteče trdnjave« B-29 z ljubkvalnim vzdevkom »Enola Gay« – tako so jo imenovali po pilotovi materi – zazvonil atomski vek.

Spodaj je bilo temno, kakor je bilo temno tudi znanje tistih, ki so si izmislili, zgradili in dali odvračati toponese bombo z

Strateški atomski arzenali

Država	Število jedrskih bomb
Rusija (vključno z Belorusijo, Ukrajino in Kazahst.)	10.100
ZDA	8.500
Frančija	482
Kitajska	284
V. Britanija	234
Izrael	50 do 100
Indija	razcepne snovi za do 80
Pakistan	razcepne snovi za 15 do 25

imenom »Little Boy«. Niso vedeli, kakšna je njena neposredna in dolgoročna rušilna moč.

Ob tretji uri in deset minut je Parsons napolnil bombo z razstrelivom in priklopil zažigalo. Bomba še ni bila nabita, nekaj ključnih žic je pustil še prostih. Ob 4.55 so sta se »Enola Gay« pridružili še dve drugi letali, laborijsko in izvidniško, leteli so v klinu, Tibbets spredaj. Ob 6.30 je Parsonsov pomočnik priključil preostale žice. Zdaj je bila bomba nabita. Tibbets je moštvo na krovu sporočil: »Na krovu imamo prvo atomsko bombo na svetu.«

Ob 7.25, ko se je »Enola Gay« dvigala z višine 8000 metrov na približno 9500, je prišlo odločilno sporočilo. Oddal ga je major Eatherly, ki je letel nad Hirošimo, komaj kaj obstreljevan od protiletalskih topov, ogrozilo ga ni tudi no-

beno lovsko letalo. »Običajno na vseh višinah manjša od desetina.« Dotlej so bila na svetu namu za bombardiranje mesta. »Hirošima bo,« je po telefonu na krovu naznanil Tibbets.

Ob 8.09 je prišel Parsons v pilotsko kabino in se postavil za Tibbetsa. Spodaj je bilo velika luknja v oblaku, ki je bila velika kot dva obrisa mesta. »Soglasno smo,« je rekel Tibbets, »vprašal Tibbets. Parsons je prišel kimal. Merilec v letalu se je posal Ferebee. Tibbets mu je sporočil, da je zdaj na vrsti on.«

Sedemnajst sekund čez 8.15 so se odprle avtomatske lopute pod bombnim jaškom. Ferebee je videl, kako je bomba zaplaval, najprej nekoliko postran, potem pa z gobčkom navzdol. Letalo, ki je postalo za štiri tone lažje, je potegnilo navzgor. Bomba je bila nastavljena tako, da eksplodira po 43 sekundah.

V tistem trenutku, potem ko je eden od posadke že mislil, da je bomba slepa, da ne bo eksplodirala, se je zgodilo. Pilot tisk je poglad letalo navzgor, mislili so, da so zadeli. Potem še en skok navzgor. Dimni oblaki ber se je naglo dvigal, povzročil po Hirošimi je zagorelo. Tibbets je v izhodiščno mesto na pacifiški otok Tinian sporočil: »Po videzu je cilj bombardiran z dobrim učinkom.« S pilotom Lewis se je vprašal: »Kaj smo naredili?«

Atomska bomba, odvržena nad Hirošimo, je imela rušilno moč 13500 ton TNT, ubila je od 90.000 do 200.000 ljudi odvisno od časa nastopa strahu.

Priloga: Š. SMEJ

Posadka letala »Enola Gay«. Živeli so in živijo z mukami, spominjajo se dne, ko se je začelo atomsko štetje.

bombo razglasili za orožje, ki naj se nikdar več ne uporabi, izdelovali pa so jo v čedalje

še edina atomska velesila, je niso uporabili, ko so tega leta kitajski komunisti prevzeli ob-

Blišč in beda emigracijske politike v Kanadi

Kako se znebiti pritoka emigrantov in ob vsem tem še zaslužiti?

To je zelo enostavno, ob prihodu ali vlaganju prošnje za prihod se je vlada odločila pobirati takso v vrednosti 975 dolarjev na osebo.

Nacrtni emigracijskih statistikov za leto 1995 je prihod 190000 do 215000 emigrantov. Seveda se kanadski vladi v Ottawi obeta lep dobiček.

Ob tem se razna združenja in mediji sprašujejo, kako bodo zmogli plačati takso emigranti iz revnejših držav. Problem plačila ni za emigrante iz Japonske in bogatih arabskih držav, saj ti navadno emigrirajo iz poslovnih interesov. Ob vsem tem so se zganile druge največje finančne institucije v državi – banke. Seveda tudi te hočejo zaslužiti pripadajoči dobiček, objavile so možnost najetja posojila, katerega bodo emigranti odplačali z odušičnimi obrestmi pozneje, ko bodo zaposleni.

Država uporablja za zmanjšanje velikega državnega deficita tudi najbolj umazane trike. Nekateri to potezo kanadske vlade primerjajo z odušično takso, ki jo je kanadska vlada uvedla za kitajske državljane

davnega leta 1890. Vodeča kanadska banka Canada Trust je ustanovila fond s 146 milijoni dolarjev za posojila emigrantom. Če bodo obrestni ob vračanju le 10 %, si lahko obeta lep dobiček. Seveda se emigracijsko ministrstvo v Ottawi nemeni za proteste raznih nacionalnih združenj, pomemben bo le zaslužen denar. Če dobro razumemo emigracijske podatke, bo štiričlanska družina ob vstopu v državo plačala 3150 dolarjev.

Pred uvedbo zakona je bilo treba plačati le 1200 dolarjev. Za mladoletne člane je ta vsota polovična, okoli 487 dolarjev. Na proteste raznih združenj vlada v Ottawi odgovarja, da so takse v drugih državah še višje, npr. vstop v Avstralijo stane družino s 4 člani 4575

dolarjev, zelo malo pa v ZDA, le 1644 dolarjev. Do zdaj je vlada v Ottawi iskala najrazličnejše trike za zmanjšanje državnega deficita, toda ta zadnji je najokrutnejši. V časopisih lahko beremo žalostne zgodbe ljudi iz revnejših držav, ki so emigrirali bodisi iz političnih ali ekonomskih razlogov sami, sedaj ob prihodu svojih družin in povprečni plači 1000 dolarjev pa tega denarja vsi nimajo. Seveda je umetnost ob povprečni plači 1000 prihraniti skoraj 4000 dolarjev.

Ob tem se moramo zavedati, da ti ljudje morajo plačati tudi letalske vozovnice za družino, kar znese za štiričlansko družino okrog 7500 dolarjev. Iz medijev je seveda izginila večno opevana reklama: ohranimo družino skupaj, saj ko je v igri denar, psihologija kot znanost izgublja svoj pomen.

Ob tem vladnem ukrepu lahko ugotovimo, da večno opevana Kanada za emigrante ni več »zlata dežela«.

Vlada si želi prikrito, ne pa javno, prihoda emigrantov iz bogatejših držav, ki bodo vlagali denar. Država sama ima od njih največje koristi, saj je obdavčenje na dobiček v Kanadi med najvišjimi v državah s kapitalističnim sistemom.

MITJA KUFERŠIN

Iz Zagreba piše

Recept za konec vojne

V neki raziskavi, ki so jo opravili v okviru Rimskega kluba hrvaških intelektualcev, ustanovljenega leta 1971, so ugotovili, da so bili na prostoru nekdanje Jugoslavije najbolj strpni Srbi, Bošnjaki in Hrvati iz BiH, nato pa Srbi in Hrvati iz Hrvaške. Raziskava je bila opravljena v letu 1990, njene ugotovitve pa so v Rimu in Zagrebu, brez kakšnega večjega odmeva, objavili šele pred nedavnim. Tudi mi je ne bi posebej pogrevali, če se ne bi neposredno vključevala v vzhodno in posledice tragedije »najbolj strpnih narodov in narodnosti ne le na Balkanu, temveč v Evropi«, kot pravi predsednik hrvaškega dela Rimskega kluba dr. Ivan Šlaus. Tako so po svoje spet postale aktualne besede poveljnika Unproforja, francoskega generala Jeana Cota, ki so mu marca leta 1993 za nekaj mesecev skrajšali njegov enoletni mandat. General Cot je ob prihodu na zagrebško letališče Pleso izjavil tole: »Vem, da na prostoru nekdanje Jugoslavije živijo dobri ljudje, narodi in narodnosti, ki so jih njihovi politični voditelji prisilili, da se gredo vojno. Zato je tem krvnikom treba onemogočiti, da zavajajo ljudi in jih delajo nesrečne!«

Priznati moram, da se mi je simpatični francoski general tako kot mnogim v hipu priljubil, tako kot se je prizadetim krvnikom priskutil. Takoj ob prihodu so mi začeli metati polena pod noge, šli so tako daleč, da so v poročilih generalnemu sekretarju OZNa Butrosu Galiju generala Cota obtoževali za pijanstvo itd. Če dobro premislimo, pa je bil general Cot prv mednarodni mirovni sodnik, ki je zadel v srčiko pojugoslovanske krize, morijo na Hrvaškem in v BiH; še posebej lahko tako trdimo sedaj, ko imamo v rokah temeljito znanstveno raziskavo, po kateri so bili najbolj strpni narodi na Balkanu do vojne prav tisti, ki zadnja štiri leta živijo v smrtnem sovraštvu. Neverjetno, vendar resnično! Zato pa je tembolj neverjetno, ker svet skuša prek glavnega balkanskega krvnika Slobodana Miloševića doseči nekakšno spravo na Balkanu.

Dokler bo tako, tudi uspehi glavnih žrtev velikosrbske agresije, predvsem Hrvatov na grahovskem in glamoškem bojišču, kjer so dobese-dno presekali kninsko arterijo s Palami in Beogradom, ne pomenijo prav veliko. Nekakšno upanje, da smrtni grehi balkanskih krvnikov ne bodo odpuščeni, pomeni delovanje Mednarodnega sodišča za vojne zločine v Haagu, a med glavnimi kandidati še danes ni začetnika balkanskega peklenskega stroja – Slobodana

Miloševića. Vse zgodbe o zapletenosti razvoja na okrvavljenem delu nekdanje Jugoslavije so privlečene za lase oziroma razmere res kažejo takšno vnango in tudi notranjo podobo, ker se nekakšen trajen mir išče s tistimi, ki so svoje ljudstvo pahnil v vojno. Rešitev pa je, kot kaže raziskava Rimskega kluba hrvaških intelektualcev, zares preprosta. »Tako kot pri vsaki hudi bolezni, da ne rečem raku, je treba odpraviti maligni tumor. Ni se treba spoznavati na medicino, da lahko ugotovimo, kako bi se ob mestu bolnega tkiva na operacijski mizi, pri nenehnem ponavljanju operacije, odstranili zdrave dele telesa,« pravi dr. Šlaus. »Tako svet sedaj počne z vzroki in posledicami vojne na Balkanu. Mi pa smo ugotovili, da bo zavladal trajen mir šele tedaj, ko bo zavedeno ljudstvo opravilo s svojimi voditelji.«

Seveda so rešitve na papirju dokaj enostavne in neboleče. Sedaj, ko je balkanska vojna za sabo pustila kakih 300.000 trupel, okoli milijon lažjih in težjih invalidov, poglata v beg 2,5 milijona ljudi, več desetisoč mladih poobila, 500.000 družinam pobrala vso imeje in, ko pravzaprav ni mogoče najti človeka brez takšnih ali drugačnih ran na duši in telesu, si je nemogoče zamisliti, da se bodo sprti narodi prav kmalu približali h koncu vojne in spravi. V takih okoliščinah, ko na vseh sprtih straneh že pripadnost nasprotnemu narodu pomeni kužno znamenje neizmerna sovraštva, bo treba do prave rešitve, ki pomeni trajen mir, izbrati daljšo, bolj zapleteno pot.

Ta pa je v osvobodilni vojni Bošnjakov in Hrvatov; vsak njun uspeh na bojišču izliva začetek notranjega obračuna med srbskim narodom oziroma pripadniki naroda, ki je izvedel agresijo, obrača od zunanjih k pravim notranjim sovražnikom. Tuji vojaški strokovnjaki, ki pollegalno delujejo v Hrvaški vojski, že napovedujejo skorajšnji obračun srbskega ljudstva z Miloševićevim režimom. V take napovedi so se spustili celo vedeževalci, ki pravijo, da so bo najpozneje v prihodnjem letu začela državljanska vojna v Srbiji. Toda, mar je problem vojne in miru na Balkanu le v aktualnem režimu v Beogradu ali pa tudi drugje, kjer je Milošević dobil svoje vnete posnemovalce? »Velošević dobil svoje vnete posnemovalce?« Vem, da je prepričan vođa hrvaškega dela Rimskega kluba dr. Ivan Šlaus. Upajmo, da ima prav.

PETER POTOČNIK

Izdaja Podjetje za Informiranje
Murska Sobota

VESTNIK

Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Štitar.

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balazic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Mauček, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šomen (tehnična urednica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arh. Novaka 13, tel. št.: 31 998 (naročniška služba), n.c. 31 960, 33 019 (novinarji Vestnika), Venera (trženje) 33 015, št. telefaksa 32 175. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za II. trimesečje 1995 je 1.850,00 SIT, polletna naročnina je 3.340,00 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.

Tekoči račun pri Agenciji RS za PPNI Murska Sobota: 51900-603-30005, devizni račun pri Abanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/TB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje pet-od

Cez 1500 ljudi zadovoljnih v Beltincih

Pesem in ples družita ljudi že 25 let

Želje po petdesetletnici - Z nedeljsko prireditvijo v beltinskem parku dostojno sklenili teden prireditev ob srebrnem jubileju

S predstavo 8 folklornih skupin iz Slovenije, Hrvaske, Italije, Avstrije, Madžarske, Poljske in Češke se je v nedeljo končal teden prireditev beltinskega folklornega festivala. Cez 1500 ljudi, ki si je festival ogledalo, je bilo zadovoljnih. Tudi sobotni dež ni motil, tako da so izpeljali vse načrtovane prireditve. Ves teden je bila na ogled razstava folklorne dejavnosti Ob srebrnem jubileju, v četrtek so predstavili prvo monografijo o Beltincih, katere avtor je Peter Šraj, petkov večer je minil v znamenju akademske folklorne skupine LANY iz Poljske. Kljub dežju so v soboto popoldan uspešno predstavili ljudske običaje in domača opravila, zvečer pa so Cimbalovalci iz Češke, Tolovaj Matjaž, Kociprava banda, Marko banda, Dobrovniški citrarji in Beltinski tamburasi pripravili etno večer.

Glaska skupine Cimbalovalci iz Češke je vabila h glavnemu odru. Bližal se je začetek konca prireditev festivala, ki živi že četrto stoletje. Kljub bojaznim predsednice kulturno-turističnega društva, Martine Tratnjek, da bo prvenstvena tekma med Muro in Beltinci pobrala gledalce, je bil obisk, kot je za beltinski festival že v navadi, dober. Kmalu je zmanjkalo sedišč, tako da je bil poziv povezovalca programa, da naj obiskovalci kar »po domače« posedejo po travi, na mestu.

Pozvačin Francec je začel z delom. Eno za drugo je pripeljal vseh osem folklornih skupin k odru. Začel je kar z domaćo - FS KUD Beltinci z Marko bando, ki sta ji pomagala brata Kociper. Nato se je predstavila skupina STU LEDI iz Trsta, ki obstaja že od leta 1973, ime pa je dobila po pesmi, ki je neke vrste povabilo na ples. Član te skupine pa je tudi svetovni prvak v

igranju na frajtonarce Denis Novatto.

Majhen jubilej je praznovala tudi skupina PLANINA iz Sel

Domačini so zaplesali prekmurske plese ob zvokih Marko bande.

na avstrijskem Koroškem, ki je na oder beltinskega festivala prišla že desetič. Veliki jubilej bo ta

skupina praznovala naslednje leto - 40 let obstoja.

Že 35 let pa deluje skupina Vindija iz Varaždina. V svojem okviru združuje tudi tamburaško sekcijo, niso pa neznani tudi v evropskem merilu.

Prvič in upam, da ne zadnjič, pa se je v Beltincih predstavila skupina Tine Rožanc iz Ljubljane. Lani je praznovala 45-letnico delovanja, nastopali pa so po vsem svetu.

Ves čas pa z beltinskim festivalom živijo porabski Slovenci. Tokrat, že osmič po vrsti, je prišla v Beltince skupina z Gornjega Senika. Namesto skupine iz Lentija pa je nastopila skupina iz Žitare vasi. Na koncu pa je Francec pripeljal še skupino LANY iz Poljske (v prevodu Žitno polje). Ustanovljena je bila pred 20 leti v Poznaniu na agromodski akademiji. Skupina šteje 300 folkloristov, nastopali pa so celo pred papežem.

S posebnim pozdravom tistemu, »ki danes praznuje 25. rojstni dan - folklornemu festivalu,

tu v Beltincih« in željo, »da bi dočakal 50 let«, je končala kratek pozdravni govor Martina Tratnjek.

Predstavniki ZKO Slovenije Slavko Osterman pa je z željami segel še dlje - kar do stoletnice. Pohvalil je vse, ki so pripravili festival, posebej pa je omenil dva: očeta in mater beltinskega festivala Borisa Žaliga in Milico Šadl.

In začel se je ples. In pesem. O zrelem žitu so pele mladenke iz KUD-a Beltinci. Se je spodobilo, saj spada festival v sklop prireditev ob prazniku žetve. Nato so se ob zvokih Marko bande zavrteli člani KUD-a Beltinci. Prekmurski plesi. Pa spet pesem. Tokrat so zapela grla skupine STU LEDI. Vabila so na ples. S plesom so predstavili staro vaško šagro.

Koroške plese je predstavila skupina Planina. Skupina Vindija je s plesom in pesmijo predstavila baranjske svatovske plese. Gorenjski plesi. Skupina Tine Rožanc. Porabski plesi. FS z Gornjega Senika. Že tako ogret zrak so po vsakem nastopu še dodatno ogrevale dlani gledalcev. Zasluženo.

Tržačani so predstavili rezijanske plese, ki predstavljajo pušne običaje. Pa spet Vindija. Tokrat z banatsko muško trojko in motivi iz Posavine. Plese ob ličkanju koruze, tako imenovano kosmatačo iz vzhodne Štajerske, je predstavila skupina Tine Rožanc. Za posebno zabavo je poskrbela skupina iz Žitare vasi z babjo hojsetjo. Te igre ob opravljenem trenju lanu so res nasmejale gledalce.

In za konec: smetana na torto. Skupina LANY iz Poljske je s svojimi plesi, divjimi, slakoviti mi navdušila gledalce. Aplavza kar ni hotelo biti konec.

Na koncu so še podelili priznanja in ... In se začeli pripravljati na nov festival.

Besedilo in fotografije: ALEŠ SKALIŠČ

Amsterdam, Zürich, Dunaj ... Murska Sobota?

Bilo mi je nekako 17 let, ko sem bil prvič na Nizozemskem. Čuj je bil seveda Amsterdam, mesto, kjer je severnoevropska renesansa pustila nekatere od svojih najlepših stvaritev (da o neogotskih palačah sploh ne govorim) in ki slovi po prijaznih in duhovitih ljudeh ter tudi iz tega razloga spada med najlepša mesta na svetu. Toda že na prvem sprehodu po mestu mi je mladi Nemec ponudil vrečkico »trave«. Občutek nevednosti in nemoči, ki mi ga je s tem dejanjem nevede posredoval, bi lahko danes primerjal s tistim, ko me klošar na dunajski podzemni »žica« za nekaj drobita.

Moj prvi obisk Amsterdama, te »hašišarske Meke« na severu Evrope, je tako povezan predvsem s slabimi spomini na mlade Nemce, ki so pod pretvezo, da prodajajo hašiš ali travo, torej za Nizozemsko »legalne« dobrine družbene porabe, v bistvu prodajali kremo za čevlje in posušeno seno in so na ta način lahko prišli do denarja za naslednji »šut« z iglo. Kruta realnost je najbolj bila v oči na ulici med glavno železniško postajo ter sprehajalno ulico Damm, kjer sem vsakih toliko metrov opazil kakega mladostnika, ki se je s pomočjo heroina in podobnih zmesi, kar na ulici bodel v/na »boljši svet«. Skratka zame je bilo to »too much«!

Sedaj je od tega že več kot deset let in v tem času se je v zvezi z narkomanijo tudi v Amsterdamu marsikaj spremenilo. Najpomembnejše pa je to, da so mestne oblasti uživalce težkih drog spravile s cest. Res, da s tem še niso rešile problema drog, saj vsako leto zaradi heroina ali drugih še bolj čudnih kemičnih zmesi še zmerom umre več kot 200 mladih ljudi predvsem iz sosednje Nemčije, toda vsaj oči vam več ne trpijo tako kot nekoč.

Zürich je bil do pred letom dni eno od glavnih zbirališč narkomanske scene. Pred tremi leti mi je prijatelj sredi Züricha pokazal zapuščeno železniško postajo Letten, naslednico znamenitega »Platz Spitz«, na njej pa nekako 600 do 1000 ljudi, ki so tam trgovali, uživali in tudi umirali. Najprej sem mislil, da gre za kak koncert na prostem. Šele ko sva prišla bližje ter se sprehodila med to množico, mi je postalo jasno: izgubljene existencije in njihovi rabljivi prodajalci z vedno svežimi iglami in svežim heroinom, vmes tu in tam kak samostanski brat oz. sestra, ob strani pa v skupinah policaji, ki vse skupaj nemo(čno) opazujejo. Ko so potem pred enim letom mestne oblasti sprejele sklep, da je treba Letten očistiti, so hkrati po celi Švici uvedli več programov za zdravljenje različnih skupin narkomanov. Da represija sama ni dovolj, jih je učilo izkustvo iz preteklih let, ko se je »scena« po očiščenju Platz Spitz enostavno preselila na Letten.

Tudi Dunaj ima svojo narko-sceno, katere središče je predvsem okrog postaje podzemne železnice na Karlsplatzu. Čeprav so Avstriji dobro poskrbeli za to, da turistov iz vsega sveta v oči ne bodejo »marginalci« narko-scene, pa je samo lani tudi v tem bogatem mestu - predvsem zaradi zabadaanja v žile - umrlo 170 mladih ljudi. Smrtnost se je povečala predvsem po padcu železne zavese, ko so iz nekdanjih socialističnih držav tudi čez avstrijske meje začele pritekati izredno kakovostne in poceni količine kemičnih izdelkov, imenovanih težke droge.

Naj povzamem: problem težkih drog tako v Amsterdamu, kakor tudi v Zürichu in na Dunaju danes ni več viden na cestah, marveč ga lahko »odčitamo« iz statistike, ki se potem odražajo tudi po prometu pogrebniških podjetij. Mestne oblasti so vsepovsod ugotovile predvsem, da je potrebno za uspešen boj proti mamilom mobilizirati starše in najširšo javnost, in to predvsem na lokalni ravni, omogočiti seznanjanje s problemi vseh vrst drog že v osnovnih šolah, tako na strokovni, kakor tudi praktični ravni, predvsem pa je treba mladostnikom omogočiti, da svoje interese in težave rešujejo znotraj organiziranih mladinskih zbirališč, kjer prihaja do pozitivne medgeneracijske izmenjave izkušenj in kjer se je z njimi pripravljeno kdo neformalno, vendar tudi strokovno pogovoriti o fenomenu odkrivanja lepote tega sveta.

Ukrepi represivnega aparata ponavadi mlade ljudi, ki se prvič srečajo z drogami, rinejo predvsem na rob družbe, od katere se ravno v občutljivih letih mladostnega dozorevanja in konflikta med generacijami že tako ali tako počutijo predvsem odrinjene. Prehod v kriminalno dejavnost je potem seveda enostavnejši, stroški za celotno družbo pa toliko večji. ANDREJ HORVAT

Ljutomerski svetniki naposled le sprejeli občinski proračun

Bo pozimi občinarjem in policistom res mrzlo?

Kdo lahko odloči, koliko naj bo zaposlenih v občinski upravi? Ali je koalicijski amandma prevelik in grob poseg v proračun?

Statut Občine Ljutomer je sprejet, in če bi ga dosledno upoštevali, potem naj bi svetniku Tomiju Nemcu prenehal »odvzeti« mandat, saj je medtem postal načelnik državne uprave v Ljutomeru. Vendar pa večina članov občinskega sveta na zadnji seji ni podprla predloga, da bi to točko sploh uvrstili na dnevni red, češ da je sprožen ustavni spor in je treba počakati na odločitev ustavnega sodišča. Dva različna pogleda torej. Najbrž pa gre v tem primeru tudi za kaj drugega.

Potrebne večine pa ni dobil tudi predlog, da bi spremenili že sprejeti sklep glede organizacije občinske uprave, in sicer da bi v letošnjem proračunu zagotovili sredstva le za 23 zaposlenih na občini in za 6 tajnikov krajevnih skupnosti. Na prejšnji seji so namreč sprejeli odločitev, naj ostane do konca leta število zaposlenih (40) in da bodo neposredno iz občinskega proračuna namenjeni tudi plače za vse poklicno zaposlene delavce v krajevnih skupnostih (16).

Nekateri so bili pri odločanju o tem vprašanju menda zavedeni. Večina pa je tokrat še enkrat glasovala za prejšnjo odločitev. Župan Ludvik Bratuša je ob tem mevrin, da odločanje o tem pravzaprav ni stvar občinskega sveta, ampak da mora imeti občinska uprava toliko zaposlenih, kot bo vsaj to narekovalo potrebe - odvisno torej od pristojnosti in delovnih nalog, ki jih bodo opravljali. Jelka Rostaher pa mu je oporeka-

la, češ da se občinska uprava financira iz občinskega proračuna in da morajo svetniki voditi tudi račun, da se administracija ne bo preveč razširila.

To pa je bilo le uvodno »ogrevanje« pred sprejetjem predloga občinskega proračuna, oziroma so imeli še prej na dnevnem redu Vprašanja, pobude in predloge svetnikov. Med drugim je Nada Tomanič predlagala sprejem sklepa, da se do 1. septembra uredi avtobusno postajališče pri malonedeljski osnovni šoli, da otroci ne bi bili več ogroženi, ko morajo pešačiti s starega postajališča. Kljub županovemu nasprotovanju, da to ni primeren način za reševanje tega problema, je večina glasovala za predlagani sklep. Franjo Štebih je spraševal, kateri strokovnjaki so sodelovali pri spremembi prometnega režima skozi Ljutomer, saj je po njegovem sedaj slabše, kot je bilo prej. Vlado Potočnik se je hudoval zaradi motoristov, ki ponoči divjajo po Ljutomeru. Ker on ne misli tekatati za

njimi v spodnjicah, naj bi bila bolj budna policija. Predlagal je tudi, da bi poiskali drugi prostor za prodajno galerijo slik in spominkov, ker da sedanja rešitev v povezavi s Fotoateljcem Tivadar v Mestni hiši ni dobra. Tomi Nemec pa je izrazil nezadovoljstvo, ker Mestna hiša ni zažvela tako, kot je bilo zamišljeno. Pogreša predvsem kulturne prireditve, ki bi se lahko odvijale v atriju.

Doslej smo že pisali o precejšnjih razhajanjih v zvezi s sprejetjem letošnjega občinskega proračuna, in tudi tokrat je bilo precej hude krvi. Koalicijski strank, ki jo sestavljajo SKD, LDS, SDSS, Zeleni in SOS, je z večino glasov zavrnila večino amandmajev, ki so jih predlagali svetniki iz drugih strank, oziroma je zagovarjala stališče, naj se njihovi predlogi za financiranje tega in onega upoštevajo kot prioritete pri sprejetju rebalansa proračuna. To je bilo potem tudi sprejeto. Omenjena koalicijska pa je podala skupen amandma, ki ga je tudi izglasovala, s katerim so nekatere izdatke znižali, druge pa povišali oziroma vključili kot nove postavke. Tako so »oklestili« plače upravnih organov za 7,5, dejavnosti občinskih organov za 3,0 in materialne stroške upravnih organov za 2,65 milijona tolarjev. Prav tako pa so

zmanjšali še postavke za prispevke upravnih organov, reprezentanco, pripravo dokumentacije, projekt Podravje-Prlekija, sanacijo odlagalniških odpadkov v Stari Novi vasi, Ljutomeru in na Cvenu, portale Mestne hiše, ureditev centralnega ogrevanja ter za pisarniško in računalniško opremo. Skupen znesek je 21,2 milijona tolarjev, ki so ga namenili za ureditev pločnikov in šolske poti v Veržeju, sofinanciranje cest v Borec, Razkrižje-Veščica-Gmajna, Pristava-Veščica, Drakovci-Moravski Vrh (spodaj), Cezanjevci-Lukavci, Slamnjak-Temnar in Radoslavci, za sofinanciranje fasade razkriške cerkve, ureditev otroškega igrišča v Ljutomeru, za večjo prometno varnost in ureditev zelenic v Ljutomeru, za sofinanciranje obnove vaškega doma v Pristavi in veroučnih učilnic v Veržeju, za stanovanjski sklad, dom starejših občanov v Ljutomeru, opremo za gospodinjstvo pouk v OŠ Mala Nedelja in za obnovo dvorane Partizanov v Ljutomeru. Podžupan Stanko Ivanušič je menil, da bi morali prepustiti krajevnim skupnostim, da bi se same odločile, v katere namene bodo uporabile tako dodeljen denar, saj so tudi doslej znale same dobro gospodariti. Župan Ludvik Bratuša pa je pred glasovanjem o tem amandmaju menil, da gre za veliko dobrih želja, za nepreračunan poseg v občinski proračun in za nabiniranje političnih točk, zato bo izvajanje amandmaja zavrnil, če bo sprejet. In ko se je to zares zgodilo, je komentiral, da gre za presedan ter grob poseg v funkcionalnost občinske uprave. Po njegovih besedah zaradi tega ne bo denarja za ogrevanje občinske stavbe in policije, kakor tudi ne za sejnine, potne stroške itd. Ali bo temu res tako? Predlagatelji so očitno mislili drugače, postaviti se v vlogo razsodnika pa je dokaj nevhvaležna vloga. Najbrž pa le ne bo tako hudo. JOŽE GRAJ

Občina Rogošovci Brez zagotovljene varnosti?

Nove občine namenajo veliko pozornosti sprejetanju svojega proračuna, tako tudi v občini Rogošovci, kjer so letos za proračun namenili nekaj manj kot 150 milijonov tolarjev, od tega bo šlo 52 odstotkov za investicijsko porabo. Na prvi obravnavi proračuna svretniki niso imeli večjih pripomb, razpravljali so predvsem o tem, da je projekt za obnovo cest večji kot zmore proračun, o veliki naložbi, kot je gradnja nove osnovne šole pri Sv. Juriju, ali bi lahko več sredstev namenili financiranju strank in podobno.

Ker je občina relativno nerazvita, demografsko ogrožena in nima neposrednih davčnih virov, so zaprosili tudi za sredstva, ki jih država namenja za ogrožena območja. Pričakujejo, da bi realno lahko dobili 12 milijonov tolarjev, kar bodo namenili za odsek občinske ceste v smeri Ocinje-Kramarovci, ki se navezuje na Serdico. Imajo pa že

finančno konstrukcijo za obnovo ceste Sv. Jurij-Fikšinci, ki je daljša. Poleg tega pa v občini načrtujejo še dva projekta, ki nista neposredno povezana s proračunom, to je projekt revitalizacije krajinškega parka Goričko ter revitalizacija nabrežin Kučnice, ki bo jeseni.

Župan občine Rogošovci Janko Halb je povedal, da sta v tej občini velikega pomena še reorganizacija policije ter poimenovanje mejnega prehoda po občini, v kateri katastrsko leži. Gre za mejni prehod Kuzma, ki je bil na stari lokaciji v katastrski občini Kuzma, na novi lokaciji pa leži na območju katastrske občine Sotina. V okviru reorganizacije slovenske policije želijo ukiniti pododdelek policijske postaje, ki je pri Sv. Juriju. Razlog naj bi bil malo deliktnih dejanj. Lokalno prebivalstvo pa se boji vzhodnjakov in kriminalističnih kanalov: kraj avtomobilov, droge in podobnega. Poleg tega bi bil z ukinitvijo policijske postaje ta predel brez zagotovljene varnosti. Aleksandra Nana Rituper

Dogovor o politiki plač

Kot da so s plačami naekrat zadovoljni vsi

Še posebej takrat, ko štejemo zadnje dni v mesecu, si želimo, da bi se nam plača razpotegnili vsaj za toliko, da bi zvožili do prvega. Toda kaj, če so naše želje po večjem zaslužku povsem nasprotno temu, kar je družbeni cilj - znižati javno porabo in ubrzdati rast plač. Sploh pa je vprašanje plač tako zamotano, da na katerem koli koncu se ga lotimo, vedno odkrijemo, da je kot klopčič.

V medsebojni povezanosti in odvisnosti vsega, kar je vezano na plačo, se s poseganjem na področje plač odvija klopčič ali se podira vse kot domine. Ekonomisti pravijo, da so plače ena zelo pomembna ekonomskih kategorij. Nekaj pa smo doslej vendar spoznali tudi pri nas: administrativno poseganje v plače in njihovo omejevanje nikoli ni dalo željenih uspehov. In Dogovor o politiki plač in drugih prejemkov zaposlenih v gospodarstvu to naj ne bi bil, ampak pamenten dogovor med vlado, delodajalci in delojemalci. Toda izgleda, da povsem brez administrativnega poseganja še vedno ne gre, saj je bil v podporo dogovoru sprejet še zakon, ki za kršitelje prevede kazni, določa pa tudi najnižjo in najvišjo plačo. Določila dogovora in zakona so začela veljati za majsko plačo, prvi pregled učinkov bodo po izjavi ministrice za delo Rine Klinar opravili septembra. In za julijsko plačo bodo delodajalci, kot je bilo dogovorjeno, lahko opravili prvo uskladitev plač. Le-te se bodo lahko torej uskladile za naslednje tri mesece za 80 odstotkov rasti cen na drobno zadnjih treh mesecev (od aprila do junija). Toda plače bodo lahko popravili samo tisti delodajalci ali podjetja, ki so lansko poslovno leto končala s pozitivnim poslovnim rezultatom ali brez izgube.

Pa smo tam: tisti, ki denar imajo, si bodo spet lahko izplačevali višje plače, zaposlenim pri slabo stoječih podjetjih (delodajalcih) pa bodo igrali staro pesem. Pri nekaterih celo takšno: dobro je že to, da plača sploh je. Dogovor o politiki plač ter njemu v podporo sprejeti zakon o izvajanju dogovora torej temeljita na tem, da so plače in njihova rast odvisne od rezultatov poslovanja ter rasti cen na drobno. Z vidika gospodarjenja ter v prid opuščanja uravnilovke edino

Čiste plače in nadomestila čistih plač za gospodarstvo

Enota Agencije	April	Maj	Število zaposlenih
M. Sobota	3121 mio SIT	3874 mio SIT	14103
Lendava	787	992	3302
G. Radgona	775	953	3000
Ljutomer	485	602	2056

sprejemljivo. Drugi del resnice pa tudi ne kaže spregledati, in sicer da zaposleni pri slabo stoječih podjetjih z nizko plačo plačujejo za poslovni neuspeh. Zanj sami pogosto niso odgovorni ali krivi. Morda so res predlagatelji najnižje plače, ki znaša po črki zakona sedaj 45 tisoč bruto, mislili prav nanje, ampak kaj ko vsak zakon v življenju lahko dobi kar nekaj vsebinskih odtenkov, toliko več, če ni bil domišljen ali sprejet na hitro. Tako ima lahko tudi določilo o najnižji plači več vsebin.

Prva je ta, da delodajalec delavcu res izplača najmanj 45 tisoč bruto plače in poravnava prispevke od tega zneska. Druga, da plača prispevke od zneska najnižje plače, ker po zakonu to mora storiti, delavcu pa izplača nižjo plačo. V prid zaposlenega je slednje toliko, da se mu bo tako obračunala višja pokojninska osnova in v času bolezni ugodnejše denarno nadomestilo. Delavec pa seveda ima možnost, da svojo pravico iztoži na sodišču. Ta možnost je ob kupih spisov, ki že nekaj let čakajo na rzsodbo pred sodišči, slaba tolažba.

Tretja vsebina, morda pri zasebnih delodajalcih celo najpogostejše uporabljena, pa je, da bodo prispevke za zaposlene obračunali od najnižje plače, ki jo bodo prikazovali tudi na papirju, preostali del plače pa zaposlenemu odšteli na roko. Z zakonom določena najnižja plača torej še ne zagotavlja, ali z druge strani ne pomeni, da je zaposleni plačo v tej višini dejansko tudi prejel. V zakonu so za kršitelje določene kazni, ampak problem je dokazovati nekaj, kar ni črno na belem zapisano na papirju. In ovinki, ki so narejeni pri prikazovanju in izplačilih najnižje plače, to niso.

V zakon so zapisali tudi najvišjo plačo, ki lahko znaša 700 tisoč bruto. Nekateri vodilni direktorji so se zaradi tega že oglasili in trdili, da je to popolnoma administrativni rez. Njihova pripomba je na mestu, ko pravijo, da so pri tej številki popolnoma spregledali to, kateri direktorji in vodilni si s svojimi uspehi tako plačo res zaslužijo in kateri si bodo tako še naprej dobro plačevali neuspešno delo in služili ob slabih poslovnih rezultatih.

Zanimivo pa je, da je Dogovor o politiki plač z določili, ki omejujejo njihovo rast, postal pretesen tako za sindikate kot za podjetja, saj so predloge za njegovo spremembo pripravili Svobodni sindikati kakor tudi Združenje delodajalcev. Preveč je omejevalen v tistih primerih, ko zaradi povečanega obsega proizvodnje, na primer zaradi naročil iz tujine, delodajalec ne more povečati mase denarja za izplačilo plač in dodatkov. Omejevalen je tudi v primeru, ko delodajalec želi na novo zaposliti strokovnjake, vendar potem ugotavlja, da ga zakon pri izplačilu njegove plače omejuje. Osnova za izračun plač je postavljena v lansko leto, zato je vse letošnje spremembe, tudi pri številu zaposlenih, težko spraviti skozi okvir zakonskih določil. Ali pa tudi ne. S pridovitvijo posebnega dovoljenja je mogoče, da si direktor, ki je bil pred sprejetjem zakona še vršilec dolžnosti, za njegovo nemalo plačo poveča maso sredstev za izplačilo plač.

S kopanjem v levo in na desno bi lahko našli še druge vsebine istih določil, toda kot kaže, se zaradi Dogovora o politiki plač in zakona o plačah v naši pokrajini doslej ni zgodilo nič pretresljivega. Masa sredstev za majske plače se je povečala; sindikata (s strani zaposlenih) niso prejeli opozorili, da so plače zaradi Dogovora nižje, na Agenciji za plačilni promet pa doslej nobeni pravni osebi niso vrnili nalogov za izplačilo plač, ker bi bili v nasprotju z zakonom.

Na polju plač, ki je znalo biti svoj čas tako pregreto, je sedaj vse mirno. Kot da so z doseženim zadovoljni prav vsi. Tudi politika, ki je imela pri vsem pomembno besedo. Prav zanimivo pa bo videti, kaj bodo rekli in ugotavljali septembra, ko bodo, po napovedi ministrice, pod učinke Dogovora in zakona potegnili črto.

MAJDA HORVAT

Skladov nameščenec v Gospodarskem razstavišču Ljubljana Igor Bončina

Dohodek naj ostane tam, kjer se ustvarja

Do konca septembra bodo znani solastniki objektov in zemljišča sejmišča v Gornji Radgoni - Med tremi možnostmi je predvideno tudi ločeno lastninjenje

Od 1. junija 1993 je glavni direktor Gospodarskega razstavišča Ljubljana Igor Bončina; vsi prejšnji odgovorni ljudje so izgubili posebno pooblastila, tako da bo v prihodnjih šestih mesecih o vsem odločal v glavnem nameščenec Sklada Republike Slovenije za razvoj. Od 1. januarja letos je namreč ljubljansko razstavišče v lasti sklada, saj ni pravočasno oddalo programa lastninjenja in po določilih zakona o lastninjenju so vsa podjetja, ki so (ne)namerno zamudila rok, v lasti sklada in se bodo lastnili pod njegovim nadzorom. Poleg Bončine je najbolj odgovorna za nadaljnji razplet dogodkov vodja projekta pri skladu in predsednica skupščine Gospodarskega razstavišča Nataša Bernik. Bo skladovim ljudem uspelo odmotati klopčič, ki so ga zamotali vodilni ljudje v javnem podjetju Gospodarsko razstavišče, delniški družbi Ljubljanski sejem, delniški družbi Pomurski sejem in izbrisani družbi Radgonski sejem?

Tuji revizorji na delu

Čeprav je ljubljansko razstavišče že od januarja v lasti Sklada za razvoj, je Bončina prevzel funkcijo glavnega direktorja šele junija. V pisarni, kjer je bil prej Bizjak, je pisarniška oprema drugače razporejena, drugače pa so razporejena tudi pooblastila. Vsa pooblastila ima zgolj Igor Bončina, ki je na to funkcijo imenovan začasno do konca tega leta. Mu bo do 31. decembra uspelo rešiti zapletene razmere, ki so povezane z Gospodarskim razstaviščem, Ljubljanskim sejmom in Pomurskim sejmom? Trdi, da mu bo uspelo, saj včasih pomaga pri takšnem problemu, kot je ta, ki je nastal predvsem zaradi trme in nepoznavanja, že to, da pride nekdo tretji, ki vzpostavi normalno komuniciranje med prizadetimi (zainteresiranimi). Doslej se je sestal že z vsemi, zato je po prvotnih pogovorih prepričan, da mu bo uspelo. Z g. Jeršetom, direktorjem Ljubljanskega sejma, se sestaja izmenično enkrat v njegovi in drugi v svoji pisarni; z g. Erjavcem, direktorjem Pomurskega sejma, sta obdelala tukajšnjo problematiko, pogovorila sta se tudi z županom g. Vodenikom.

Najprej pa je novi direktor poklical v javno podjetje Gospodarsko razstavišče Ljubljana tujo revizorsko hišo. Resda je bila revizija inšpektorjev Službe družbenega knjigovodstva pred leti že opravljena, vendar so ti poda-

tki morebiti že zastareli in netočni - nanje so se pritožili. Poleg tega je imelo Gospodarsko razstavišče lani izgubo. Če hoče speljati program lastninjenja, mora imeti najprej čiste račune. Te bo dobil že v začetku avgusta, kajti tuji revizorji prav te dni seštevajo številke, končujejo delo.

Lastnina Gospodarskega razstavišča je nesporna!

Pravno je sejmišče v Gornji Radgoni v celoti last javnega podjetja Gospodarsko razstavišče Ljubljana. Poskus, da bi lastniki objektov dokazali svojo lastnino z ustanovitvijo družbe Radgonski sejem, je propadel, saj je tudi sodišče v Mariboru njihovo ustanovitev razveljavilo. Mesto G. Radgona menda ni oddalo pisne zahteve po vrnitvi 6 hektarjev zemljišča, tako trdi Bončina, ki pa je o tem le slišal. Čeprav je torej lastnina Gospodarskega razstavišča v Gornji Radgoni nesporna, skladov direktor Igor Bončina razume, da je problematika v Gornji Radgoni povsem specifična in neprimerljiva z ljubljansko Radgonskega sejma brez sodelovanja mesta, ljudi, pokrajine ter tukajšnjih podjetij in organizacij ne bi bilo. Lokacija je nadvse pomembna, zato bo Bončina naredil vse, da se bo že do konca septembra najprej

Nafta postavila dva rezervoarja

Za investicijo dva milijona mark

Pred tednom so v Nafti Lendava imeli pomemben inšpekcijski pregled, saj so pristojni državni inšpektorji opravili tehnični pregled dveh novih velikih rezervoarjev za skladiščenje naftnih derivatov. Pri pregledu nepravilnosti niso ugotovili, zato bo lendavska Nafta kmalu zanj lahko dobila tudi uporabno dovoljenje.

V vsakem od rezervoarjev bo mogoče shraniti 5 tisoč kubičnih metrov bencina, premer vsakega je 25 metrov, višina 13 metrov, vsak od njiju pa je težak več kot 162 ton. Rezervoarja imata stabilno streho s plavajočim pokrovom, kar je novost, po novem postopku pa je zgrajen tudi lovni varnostni bazen. Njegovi temelji so betonirani, zaporni talni sloj pa je kombinacija betona in nabite gline. Vrednost investicije znaša nekaj več kot 2 milijona mark. V sporočilu za medije, ki so jo pripravili v službi za stike z javnostjo, so tudi zapisali izjavo mag. Ladislava Gaala, pomočnika direktorja družbe za proizvodno tehnično področje: »Po daljšem premoru smo v Nafti Lendava spet pričeli napredu in uspehom tudi na investicijskem področju. Uspešno končujemo investicijo, zaradi česar bomo kupce še bolj kot doslej kakovostno preskrbovali z gorivi.«

Pri naložbi so morali upoštevati tudi zahteve za varovanje okolja. Investicijski program je izdelala ter gradnjo nadzirala domača Projektininvesticijska služba, montažnovarilska dela ter cevne, električne in druge povezave rezervoarjev so prav tako opravili zaposleni iz domačega Strojgradnje, temelje za rezervoarje in lovni bazen je zgradil Gradbenik iz Lendave, pri varjenju rezervoarjev pa so sodelovali tudi varilci iz Metalne ter pri protikorozijski zaščiti podjetje Tekol.

Igor Bončina je od 1. junija glavni direktor Gospodarskega razstavišča Ljubljana, ki ga je imenoval Sklad Republike Slovenije za razvoj.

Gospodarsko razstavišče Ljubljana ovira pred začetkom lastninjenja, ki naj bi rešilo vse druge probleme, še denacionalizacijski zahtevek, ki ga je vložila rimskokatoliška cerkev in ki obsega 40.778 kvadratnih metrov zemljišč in 1.806 kvadratnih metrov objektov. Ker vztrajajo pri zahtevi, da se jim celotno premoženje na območju sedanjega sejemskega prostora Gospodarskega razstavišča v Ljubljani vrne in naravi, je vsa zadeva za moč neprijetna. Niti s skupnimi močmi si mesto Ljubljana, Ljubljanski sejem in Gospodarsko razstavišče (sklad) ne morejo privoščiti nove sejemske lokacije, saj bi to stalo od 30 do 50 milijonov DEM. Po besedah g. Bončine se zaradi tega lastninjenje ne bo zavleklo, ampak bodo poskušali problem rešiti tako ali tako. Na vprašanje, kaj to pomeni, je odgovoril: »To pomeni, da so še druge metode, ki so nasilnejše in rigoroznejše.«

določil koncept lastninjenja v Gornji Radgoni in sestavil program dolgoročnih aktivnosti.

»V Gornji Radgoni imamo skupno 87.816 kvadratnih metrov zemljišča, od tega je nepozidanega nekaj čez 75 tisoč in pozidanih 12.808 kvadratnih metrov, pokritih površin pa je 6.515 kvadratnih metrov. Imamo skupno 7 objektov. Zadnje čase sem imel več pogovorov z g. Erjavcem in g. županom Vodenikom, izdelali smo nekaj načrtov, ki pa jih še ne morem v celoti obelodaniti. Po mnenju tamkajšnjih predstavnikov so predlogi sprejemljivi, tako da se bo zadeva glede lokacije v Gornji Radgoni do konca devetega meseca ugodno rešila za tamkajšnje družbo, podjetja in ljudi, ki so povezani s tisto lokacijo. Glede lastninjenja celotnega premoženja Gospodarskega razstavišča sta predlagani dve možnosti: ločeno ali skupno lastninjenje. Lahko pa, da bo obveljala tretja, po kateri lastninjenja sploh ne bi bilo. Naš predlog je, da sedanje stanje sporazumno in pravično rešimo. Pri tem je nesporno, da je Gospodarsko razstavišče lastnik premoženja, Ljubljanski sejem in Pomurski sejem pa opravljata storitve, organizirata sejemske prireditve.« je povedal sedanji najodgovornejši mož razstavišča v Ljubljani Igor Bončina.

Rešitev je ustanovitev »tretje« sejemske družbe

V interesu sklada je, da je družbeno premoženje čim manj oškodovano in da se uspešna sejemska dejavnost nadaljuje. Sejmi v Gornji Radgoni so bili vsi

karseda uspešni, množično dokazani in na visoki strokovni ravni. Če rešitev lastniških problemov ne bi bila ugodna, bi bilo odločeno celotno Pomurje, tako šnja podjetja pa tudi celotna Slovenija.

Sodelovanje in angažiranost domačih ljudi in podjetij obstoj in razvoj sejemske dejavnosti v Gornji Radgoni nujno. Zato je predlog sklada, da se »imele v lasti« in upravljale vse dosedanja in nova podjetja v tega območja.

»Kajti Gospodarsko razstavišče bo od tam kot lastnik v celoti, lo, problem pa je le lastnina drugega. Nas zanimajo le organizacija sejmov ter strokovne in finančne storitve. Na območju Gornji Radgone bo še do konca tega leta ustanovljena nova delniška družba, kar pa je povezano tudi z gospodnj načrtovane večnamenske dvorane. Rešitev problema merne infrastrukture je za gornj radgonsko sejmišče nujna. Ne razumov, ki so bili vsa ta leta, bo bolj ali manj glavni, velj

sme biti. Ocenjuje se samo pretežno, ki je lahko uspešna ali ne. Če veda pa še vedno niso primerno rešene zadeve glede najemne pogodbe za sejemske prostor na zemljišču. Do konca septembra vse znano, tako da so slaba upravljalcev in prebivalcev okolja odpadla. Jaz vedno varjam, da naj dohodek ostane tam, kjer se ustvarja, in mo pri širitvi baze in infrastrukture.« je povedal optimistični Bončina.

Čeprav je Gospodarsko razstavišče postalo last sklada, naprej obstajata in delujeta delniški družbi Ljubljanski sejem in Pomurski sejem (80-odstotni stnik je družba Ljubljanski sejem), prav tako pa še naprej potekajo na sodiščih vsi sodni postopki. Kakor smo v Vestniku minulih mesecih (in letih) poročali, so si družbe Ljubljanski sejem, Pomurski sejem, Radgonski sejem in Gospodarsko razstavišče nenehno nagajale največkrat tako, da so s tobo poskušale onemogočiti poslovanje nasprotnika ali pa se postavile v »primerno« politično stranko.

Kljub lastninjenju se vsi postopki nadaljujejo. Šele nova občina lastninjenega Gospodarskega razstavišča, v kateri so predstavniki prejšnjih in sedanjih zaposlenih iz vseh treh družb, bo lahko odločila, kakšne prijave so upravičene in kakšne ne.

Šele takrat bodo lahko sprejeli tudi smešno najemno pogodbo, po kateri plačujejo ljubljanski sejem za najem prostorov neverjetno nizko ceno.

BERNARDA B.

Soboško podjetje Saubermacher Komunalna ima licenco za zbiranje posebnih odpadkov

Kdo je plačnik? Kdor ima koristi!

Pesticide je veliko lažje prodati kot vrniti njihove ostanke in embalažo

Dokler bodo izdelovalci pesticidov, torej tisti, ki škropiva in druga sredstva za zatiranje boleznih rastlin, plevela ali živali izdelujejo in pri tem stlačijo velike denarje, ignorirali kupce (kmete), tako dolgo problem onesnaževanja okolja na kmetijskih območjih ne bo rešen, pa če bodo sprejeli še deset novih zakonov. Podobno velja za uvoznike pesticidov. Kajti kmetje so samo uporabniki, oni morajo imeti možnost, da pod strokovnim vodstvom pesticidne uporabljajo, medtem ko je problem ostanke in embalaže problem izdelovalcev in uvoznikov. Trgovci so po 30. členu zakona o varstvu rastlin dolžni, da imajo prodajalne (kmetijske apoteke) primerno opremljene, torej tudi s prostorom in posodami za zbiranje ostanke in embalaže. Tako kot mnogokrat pa se tudi pri tem zakonu pozabili sprejeti podzakonske akte, ki bi urejali dokončno uničenje vrtnega. Zato je še vedno vse na rami (in zavesti) kmetov, kupcev, trgovcev, komunalcev, vasi, občin in pokrajine. Prav vsi si namreč vsak dan zastrupljajo svojo pitno vodo, podtalnico in zemljo, če ostanke škropiva zlijemo v potok, gramozno jamo, opuščen vodnjak ali kar na zemljo.

Potrebe so, le naročnika ni!

Prva nepravilnost, ki je posledica nedorečene zakonodaje, je, da izdelovalec in uvoznik fitofarmaceutskih sredstev nista dolžna in sankcionirana kot tista, ki sta dolžna poskrbeti za ostanke in embalažo. V 72. členu zakona o varstvu rastlin je o stroških za uničenje ostanke in embalaže fitofarmaceutskih sredstev v prehodnem obdobju zapisano le tole: *Do uveljavitve predpisov, ki bodo urejali uničevanje ostanke fitofarmaceutskih sredstev in embalaže zanje, zagotovi sredstva za uničenje do tedaj zbranih ostanke fitofarmaceutskih sredstev in embalaže zanje Republika Slovenija iz proračuna v skladu s predpisom Vlade Republike Slovenije.*

Tudi pri trgovcih bi lahko našli marsikatero nepravilnost. Če so se že potrudili, da njihove prodajalne ustrezajo vsem pogojem, ki jih določa pravilnik (UL št. 27, 19. maja 1995), pa zamolčijo strankam (predvsem kmetom, sadjarjem, vinogradnikom), da so dolžni vzeti na hrambo ostanke škropiv in drugih škodljivih sredstev, prav tako tudi embalažo. V tretjem odstavku 6. člena je zapisano:

... Poleg prostorov iz prvega in drugega odstavka tega člena morajo imeti kmetijske apoteke v skladu z namenjenimi posebnimi predpisi, namenjene samo za skladičenje ostanke fitofarmaceutskih sredstev in njihove embalaže ter posebej ograjen prostor za skladičenje fitofarma-

cevtskih sredstev, ki jim je potoke rok uporabe.

Trgovine morajo torej sprejeti nazaj ostanke in embalažo tistih sredstev, ki so bila kupljena pri njih. Malce se bo potrebno potruditi in urediti, da jih bodo tudi proizvajalci in uvozniki jemali nazaj in poskrbeli za njihovo uničenje. Na vseh, predvsem oddaljenih, bi bilo najbolj praktično nastaviti sredi vasi zabožnik za tovrstno embalažo in določiti ustrezen prostor za zbiranje ostanke. Z odvozom ne bi bilo problema, saj ima Saubermacher - Komunalna iz M. Sobote licenco (dovoljenje Ministrstva za zdravstvo) za zbiranje posebnih odpadkov. Problem je le, da ni naročnika (in s tem plačnika) za odvažanje teh posebnih odpadkov, kajti vsak se takšnih (nepotrebni) stroškov otepa. Glede na 72. člen zakona bi lahko župani novih občin račune za odvoze posebnih odpadkov mirne duše poslali državi!

Saubermacher - Komunalna in Potrošnik

Soboško podjetje Saubermacher - Komunalna (SK, ok. av.) je pred štirimi leti začelo ločeno zbirati in odvažati komunalne odpadke; takrat je bilo vključenih 15 tisoč, danes že 55 tisoč prebivalcev, vse to pa zmoro 21 zaposlenih s šestimi vozili. Velik uspeh je tudi, da ljudje (vasi) zdaj kličejo in iščejo njih, ne obratno, zadnje čase pa je veliko zanimanje predvsem na Goričkem. V primerjavi z drugimi so se SK-jevi stroški v štirih letih

pocenili v povprečju od 100 na 50 šilingov. Čeprav je tako velika vključenost pomurskih gospodinjstev hvale vredna in razveseljiva, pa ne bo večjega učinka pri varovanju okolja, dokler ne bomo rešili tudi problema posebnih odpadkov, pa najsi gre za odpadna gospodinjska in motorna olja, lake, barve, škropiva, stara zdravila in podobno. Gospodinjje, nikar ne mislite, da sta stara mast ali olje od cvrtja vodi in zemlji manj škodljiva kot odpadno industrijsko olje; prav tako onesnažita podtalnico. Verjetno se vam je nabralo doma veliko starih zdravil: kam ste jih (boste) odvrli? Prepričana sem, da se zavedate vseh škodljivih učinkov takšnega početja, vendar nimate možnosti, da bi ravnali drugače, pravilno. Enostavno niste vedeli, kam z njimi, razen na odpad.

SK ima od lani dovoljenje Ministrstva za zdravstvo, da lahko zbira posebne odpadke. V ta namen imajo posebej prilagojeno vozilo, saj je potrebno tudi posebne odpadke zbirati ločeno, prav tako pa morajo vsakega od zbranih odpadkov vrniti tja, kjer bodo dokončno uničeni in ne bodo več škodovali okolju - v nasprotnem nima smisla, da jih zbirajo ločeno od drugih komunalnih odpadkov. SK iz M. Sobote ima ta problem rešen, saj imajo dogovor s Pinu-

som Rače, da bodo prevzeli tudi odpadna olja, lake, barve, stara zdravila in pesticide. Problem je le z baterijami, ki bi jih morali zbrati vsaj 5 tisoč kilogramov, da bi jih lahko izvozili v Švico, kjer bi jih predelali v svinec, cink in živo srebro. Seveda pa tako sežiganje kot izvoz posebnih odpadkov stane.

Dokler ni izdelovalcem z zakonom določeno, da bodo stroške za vračanje in uničenje embalaže morali vključiti že v ceno izdelka (kar bo v prihodnjih mesecih ali letih že obvezno tudi pri nas), si bodo morali kupci, trgovci, komunalci in naravovarstveniki sami prizadevati, da se bodo posebni odpadki zbirali, odvažali in uničevali na primeren način.

Prva rešitev je nakazana s sodelovanjem Saubermacherja - Komunalne iz Murske Sobote in Veletrgovine Potrošnik, ki v okviru kmetijske grosistične dejavnosti oskrbuje čez 300 prodajal (kmetijskih apotek) po Sloveniji. Kot grosisti se pri Potrošniku zavedajo, da bo potrebno poskrbeti tudi za zbiranje ostanke in embalaže v trgovinah, zato se želijo povezati s soboškimi komunalci, ki imajo že vpeljan sistem ločenega zbiranja in odvažanja odpadkov in edini v Sloveniji dovoljenje za zbiranje posebnih odpadkov.

Le-ti naj bi prevzeli pobiranje zbranih in za to trgovinam zaračunavali storitve. In kdo bo plačal sežiganje? Trgovci, kupci. Nikakor. Marsikaj je nedorečene in čas je, da predvsem v Pomurju enkrat za vselej rešimo te zadeve.

Če imajo drugod po Sloveniji največje ekološke probleme s termoelektromi, jedrskimi odpadki in nečistim zrakom, je pri nas največji ekološki problem onesnažena pitna voda (in druga jezerska in tekoča voda). Kot kmetijsko območje imamo pravico zahtevati enakovredno rešitev ekoloških problemov, ki so povezani s kmetijstvom.

BERNARDA B. PEČEK

V Radencih nadvse uspešna javna prodaja delnic Vračali bodo 13 odstotkov certifikatov

Radenska ima 15 tisoč dodatnih delničarjev

Velikni delavci Radenske so na minuli tiskovni konferenci predstavili uspešno enomesečno javno prodajo delnic Radenske, ki je zadnja oblika lastniškega preoblikovanja Radenske. Čeprav so do 23. junija pridobili le po 200 novih delničarjev na dan, se je njihovo število v zadnji tretjini prejšnjega meseca skokovito povečalo; tako je 26. junija svoje certifikate vložilo okrog 1300 državljanov, 28. junija že 1900 in 30. junija kar 2500 državljanov. Skupno je Radenska z javno prodajo pridobila 15 tisoč novih delničarjev ter 30. junija hkrati sklenila proces interne razdelitve, notranjega odkupa, javne prodaje in prenosa delnic na sklade. Prva skupščina delničarjev je predvidena jeseni, ko naj bi sprejeli predloge organov upravljanja Radenske, statuta, članov nadzornega sveta ter uprave. Že konec junija bodo imenovani začasni organi.

20 odstotkov družbenega kapitala so razdelili z interno razdelitvijo, 6 odstotkov kapitala je dobilo nove lastnike z notranjim odkupom, 40 odstotkov delnic so prenesli na sklade, 34 odstotkov delnic pa je bilo namenjenih javni prodaji. Vpisna mesta za zamenjavo certifikatov za delnice Radenske so bila v Radencih, Murski Soboti v hotelu Diana, Zvezdi in Pomurski banki, v Ljutomeru v hotelu Jeruzalem, v Termah Lendava, v prodajnem centru v Ljubljani in nato dodatno še v Ljubljani, Mariboru, Slovenj Gradcu in Celju. Čeprav je sprva kazalo, da bodo le stežka zbrali zadostno število certifikatov, se je prodaja delnic v zadnjih dneh junija tako povečala, da so zbrali 42 odstotkov vrednosti certifikatov nad načrtovano vsoto, zato bodo morali od 12 do 13 odstotkov vrednosti zbranih certifikatov vrniti. Verjetno se vsem zavrnjenim ne bo težko odločiti, kam s certifikati, saj je julija začelo zbirati certifikate zdravilišče v Moravskih Toplicah, kjer je več kot 11-odstotni solastnik tudi Radenska. Radenska ima od julija torej 22 tisoč oziroma 15 tisoč novih delničarjev. Posamezni kupec je v javni prodaji lahko pridobil največ 310 delnic, katerih nominalna vrednost je znašala 1000, prodajna pa 1703 tolarje. Tako velika pripravljenost državljanov, da vložijo certifikate v Radensko, vsekakor dokazuje, da ljudje največjemu polnilcu mineralne vode in brezalkoholnih pijač v Sloveniji, izdelovalcu polnilnih in pralnih strojev ter turističnim organizacijam s tremi srci zaupajo.

Zanimiva je struktura vplačanih delnic brez hrambe, saj so kar 26,6 odstotka delnic prodali v Ljubljani v prodajnem centru, 21 odstotkov v Mariboru, 15,1 odstotka v Radencih, 12,9 odstotka (GR) v Ljubljani, 7,1 odstotka v Celju, 5,4 odstotka v Slovenj Gradcu, 4,1 odstotka v Jeruzalemu, po 3 odstotke v Diani in Zvezdi, 0,3 odstotka v Pomurski banki in 1,3 odstotka v Lendavi.

Med pomembnejšimi poudarki četrtkovne tiskovne konference je tudi ta, da bo mineralna voda v prihodnje strateški artikel Radenske, saj so edini ali redki v Evropi, ki se lahko pohvalijo, da polnijo povsem naravno mineralno vodo - CO₂, ki je dodan slatini, je naraven in prihaja skupaj z vodo iz zemeljskih globin.

BERNARDA B. PEČEK

Poslovni sistem Mercator naj bi te dni dobil drugo soglasje agencije

Mercatorjevo središče na Ptujju?

Reorganizacija znotraj Mercatorja je nujna zaradi zmanjševanja stroškov

Mercator, ki je ta čas prav gotovo eden največjih trgovskih sistemov v Sloveniji, se bo v prihodnje še bolj širil v prav vsako krajevno središče. Prodajni center, kakršnega so pred dnevi odprli v Murski Soboti, je le ena od oblik navezočnosti v mestih po vsej Sloveniji. V Pomurju sta doslej delovali dve trgovski organizaciji Mercatorja: Sloga v Goranji Radgoni in Univerzal v Lendavi. Čeprav so svojo samostojnost izgubili že pred leti, ko so zaradi prikazanih izgub vso premoženje prepisali (podarili) poslovnemu sistemu, so mercatorjevce zadnje časa razburile govorice, da bo glavna uprava, Mercatorjev center za severovzhodno Slovenijo, v prihodnje na Ptujju.

MIP Mercator Ptuj je kot grosist že doslej oskrboval vse Mercatorjeve trgovine v SV Sloveniji, čeprav to nekaterim ni bilo všeč - včasih bi bili konkurenčnejši, če bi lahko sami izbirali dobavitelja. Zato se bojijo, da bo v prihodnje z novo organiziranostjo še več omejitev, torej tudi še večja konkurenčnost. Seveda je lahko tudi drugače: prav zaradi tega, ker bo Mercator največja delniška družba v Sloveniji, bodo lahko ponujali izdelke po nižji ceni kot drugi. Poslovni sistem Mercator namreč prav te dni čaka na drugo soglasje Agencije za lastninjenje in bo že v prihodnjih mesecih to največja slovenska delniška družba v lasti 63 tisoč fizičnih oseb in treh skladov z okrog 600 milijoni mark kapitala. Lastnina Mercatorja je 1300 prodajnih mest (trgovin) po vsej Sloveniji, 8 živilskih tovarn, 8 hotelov, tri kmetijska gospodarstva, inženiring, v lasti Mercatorja so tudi prodajalne v Moskvi, Kijevu, Odesi in druge, ki jih bodo kmalu odprli v tujini. General-

Generalni direktor Poslovnega sistema Mercator Kazimir Živko Pregl

ni direktor Poslovnega sistema Mercator Kazimir Živko Pregl je o reorganizaciji povedal:

»V prihodnjih dneh bosta torej soglasje agencije in lastninjenje zelo pomemben dogodek za Mercator, vendar pa živi tudi od takih dogodkov, kakršen je bil zdaj v

Murski Soboti, torej odpiranje prodajnega centra. Mercator načrtuje širitev po Sloveniji, tako da bi v vseh večjih regionalnih središčih zgradili takšne prodajne centre, po drugi strani pa bomo marsikatero manjše trgovine dali v najem. Mercator je slovensko podjetje, vendar je to prav tako primorsko, gorenjsko, štajersko in pomursko podjetje.«

Kako bodo organizirane Mercatorjeve prodajalne v SV Sloveniji v prihodnje?

»Načrtujemo, da mora Mercator v prihodnjih letih bistveno zmanjšati stroške, se pravi, da moramo do te mere zmanjšati število pravnih oseb, da bomo v nekaj letih prišli na enotno trgovsko podjetje Mercator, ki bo imelo močne profitne centre, kajti prodaja se vendarle lokalno. Navzven se ta sprememba sploh ne bo poznala, bo pa bistveno vplivala na naše stroške. To tudi pomeni, da bodo porabniki lahko kupovali v naših trgovinah bistveno ceneje in da bodo delničarji dobili boljše dividende.«

Ali to pomeni, da ne bo več lokalnih uprav in direktorjev?

»Ne, to ne pomeni to. Profitni centri imajo veliko avtonomijo. Smisel profitnega centra je v tem, da znotraj Mercatorja ne bo več plačilnega prometa in s tem niti stroškov plačilnega prometa, ne bo plačevanja davka od plačil-

nega prometa. Zaradi bolj skoncentrirane nabave bodo le-ta cenejša in bo na policah cenejše blago. Tudi profitni centri bodo delali svoji zaključne račune, spremljal se bo njihov uspeh, imeli bodo svoja vodstva in tudi direktorje uprav. Oni bodo odločali o investiranju in naročanju.«

In kje bo središče Mercatorja v Pomurju glede na to, da na Ptujju niso navezani?

»Sedaj vam tega natančno ne bi mogel povedati, pa ne zato, ker bi kaj skrival, kajti projektne skupine organizacije še načrtujejo in ni še nič dokončnega. Kjer so sedaj podjetja, se bodo sčasoma oblikovali profitni centri. V prikazu reorganizacije je res predvideno, da bo v severovzhodni Sloveniji sčasoma novo podjetje, zdaj so podjetja MIP Ptuj, Zaria, Potrošnik Lenart, Univerzal Lendava, Sloga Radgona. Realno je pričakovati, da bo sedež tega podjetja na Ptujju, ker je tam že sedaj najmočnejše podjetje za SV Slovenijo. Vendar bodo tudi profitni centri potrebovali svoje uprave, saj bodo dokaj samostojni, v trgovini pa se lahko veliko stvari reši na lokalni ravni in lokalnem okolju. Z novo reorganizacijo se v lokalnem okolju ne bo nič zgodilo, pričakujemo pa, da bo Mercator še učinkovitejši. Gre zgolj za racionalizacijo stroškov.«

BERNARDA B. PEČEK

Prijavljene terjatve delavcev Pan-agre, Tehnostroja MO in MI Pomurke

Upniki z milijonskimi terjatvami

Vrata sodišče so zaradi dopustov zaprta, na vročo jesen pa se že pripravljajo tisti, ki bodo zaradi dveh stečajev in prisilnih poravnanih podjetij pred sodišče prinesli svoje terjatve. Svobodni sindikati so za svoje člane ali delavcev podjetij v stečaju in prisilni poravnavi pripravili znesek terjatev.

Pri izračunu le-teh so se ravnali tako, kot se bodo drugi upniki ter banke. Znesek terjatve 150 zaposlenih podjetja v stečaju Pan-Agre iz Murske Sobote znaša skupaj 86,7 milijonov tolarjev, Tehnostroja MO iz Ljutomera pa prav tako za 150 delavcev 203,3 milijona tolarjev. Za 1440 zaposlenih, kolikor jih je delalo v Mesni industriji Pomurka bodo na sodišču v postopku prisilne poravnave vložili terjatve v višini skoraj treh milijard tolarjev (2 milijardi 797 milijonov tolarjev), kajti samo obračunane obresti za vse neizplačane obveznosti do delavcev znašajo več kot dve milijardi in 270 milijonov tolarjev. Terjatve, ki jih bodo na sodišču branili v prid zaposlenih, slednje postavljajo med največje upnike.

MH

Oživiljanje »ljudske« obrti v gradbeništvu

Ne gre za restavracijo

Vse bolj spoznavamo, da prav vsi moderni materiali in arhitektonske oblike niso primerni za vsako pokrajino, zato se vračamo k starim, stoletja preizkušanim gradbenim materialom in k panonskemu arhitektonskemu stilu

Kolegica, ki se že nekaj poletij razdaja s projektom Naj kmetije, me je pobarala, mar ne bi še sam kaj pridal, denimo »o svojih izkušnjah s terena«. Mislila je seveda na posamezne mojstre, ki vedo narediti še kaj več kot »ravno steno ali okno«, s katerimi se rad srečujem, pogovarjam in pišem o njihovem v glavnem preteklem delu.

Dom duhovnosti za zgled

Pred leti me je še posebej navdušila arhitektonska oblika stavbe Duhovnega centra Benedikt v Kančevcih na Goričkem. Tedaj sem poskušal njegovega projektanta dipl. inženirja arhitekture Jožeta Kovača, Prekmurca, ki sicer (fizično) živi v Ljubljani, z mislimi pa je menda nenehno v rojstni pokrajini, kjer so po njegovih načrtih sezidali ne le omenjeno duhovno središče, ampak še nekaj cerkva in tudi stanovanjskih hiš. Njegove idejne zasnove, ki so jih naložbeniki izpeljali v praksi, se mi zdijo tako domače, prijetne ... Po srečanju sem naredil z njim intervju in ga objavil v Vestniku pod naslovom Domačnost na risalni deski. Zapisanega zdaj nisem šel znova brat, pač pa se spominjam, da je še posebej podčrtal, da se ne zavzema za restavracijo, torej kopiranje oblik in raporeditev prostorov itd., kakor so jih imeli nekoč, ampak za to, da bi bili novi objekti funkcionalni oziroma prilagojeni potrebam sedanjega človeka, vendar naj bi imeli vsaj na zunaj nekaj značilnosti prejšnje panonske arhitekture. Pohvalno je, da projektanti, ki tako razmišljajo in izdelujejo projekte z značilnostmi panonskega stila (v tej smeri se tudi trudi projektant Štefan Baler iz Ljutomer), tega ne delajo zgolj iz lastnega prepričanja in veselja (tako naivni že niso), ampak predvsem za konkretne naročnike, torej njihovi načrti ožive v praksi. Kar zapeljite se naokrog in med množico »evropskih« hiš boste tu in tam našli tudi novo domačo panon-

sko arhitekturo. Trdim, da bo tega še več!

Kdor ima »preveč« denarja, gradi ceneno

To, da je obnavljanje stare hiše velikokrat dražje kot gradnja nove, je splošno znano. Znano je tudi, da ima redkokateri graditelj dovolj denarja, zato se jih večina odloča za najcenejšo možnost, kar pa se utegne maščevati, saj tudi tu velja preverjena trditev: nimam toliko denarja, da bi kupoval poceni! Pojasnilo: kar je »falo«, je manjvredno, zato je kmalu treba kupiti novo; v gradbeništvu pa je treba cenene materiale in izvedbe hitro nadomeščati z novimi, objekte popravljati. Pa vendar! Vsi lastniki starih hiš, v katerih stanujejo (ali so jih podedovali ali kupili ali jih dobili kako drugače), jih ne podirajo, ampak obnavljajo. O takih zgledih smo pisali v Vestniku že nekajkrat. Če se prav spominjam, so tudi vse dosedanje kmetije, ki s(m)o jih proglasili za Naj ..., dobre stare, trdne, a dobro vzdrževane hiše, ki imajo značilno-

sti pokrajinskega stila. Prav je torej, da obnovimo čimveč starih hiš, da bodo spet zabletele, kot so to pravkar dogaja (da bom vsaj nekoliko konkretnjeji) s hišo v ovinku pred Mačkovci. Dolgo je bila zanemarena, poslej pa je prava lepota! Tudi v Črenšovcih so pred kratkim obnovili procelje stare hiše, ki stoji nasproti cerkve, le da se zdi, da je modra barva preveč temna.

vodje so jih kar pridno zaposlovali z neposrednim delom in tako so se še kar veliko naučili. Take že lahko povabite ne le k zidanju in ometavanju, ampak k zahtevnejšemu delu, denimo izdelavi obrob okrog oken in vrat. Lažje pa jim bo delo šlo od rok seveda, če bo treba le »krpati«. Sam sicer poznam veliko mojstrov, tudi po novih (starih) sem poizvedoval, ne bi pa mogel svetovati,

Slamokrovci se bodo že našli, da vam bodo »zakrpali« ali nanovo pokrili streho s slamo, le »ritovine« si boste morali sami nabaviti. Tako je povedala tudi Zefika, ki je v Žihlavi zlagala ržene snope v »jakopece«, da bi se čimprej posušili, nakar bodo iz njih stresli žito, slamo pa porabili za prekritje strehe v Brezju. – Fotografija: Š. S.

Stari mojstri še živijo, tudi njihovi učenci

Kako pa je današnji z mojstri? Že res, da mladi zidarji nimajo izkušnje z izdelavo ornamentike in »štukature«, zato takih nikar ne vabite, da bi se tega učili na vaše stroške. Drugače je s starejšimi zidarskimi mojstri, zlasti pri onih, ki so bili nekoč vajenci. Tedanji njihovi delo-

koga pobaviti za izdelavo zahtevnejšega oboka. No, samo vinko klet pa mora znati »zvelbat« vsak zidar.

Moja domača banka

Pomurska banka d.d.

Pri tem mislim na kvalificirane zidarje in ne one, ki so en teden mešali malto, drug teden pa so že postali »zidarji«.

manjši; velikokrat ga izrabljajo za mansardna stanovanja. Se postane lepa so tista, kjer so vidne »legre« špirovci, tramovi ...

Dobra, preizkušena domača kritina

Priznajte (moški seveda!), da ste se že nekajkrat ozrli za žensko, ki ima urejeno frizuro. Tako je tudi s hišo: za stavbo, ki ima lepo streho, pravimo, da je lepa. Se pa »moda« v gradbeništvu tako spreminja in mi ji »nasedamo«. Poglejte, kako je bilo: pred kakimi tridesetimi leti so prišle v modo čimbolj položene strehe, krite s salonitnimi ploščami. Zdaj je seveda drugače: nove strehe pokrivamo z bitumenskimi ploščami, betonsko in žgano opeko. Prva je poceni, pa še lat ni treba; druga je dražja in s 30-letnim jamstvom (tako beremo v reklamah), tretja pa je najdražja in zanjo ni kakega posebnega oglaševanja v medijih, kajti kupci vedo, da ni kritine, kot sta preizkušena opečni zareznik ali bobrovec. Sta pa draga kot žafran, toda trajna.

Ostrejša niso več tako mogočna

S tem sem nekako apeliral na odločitev, s čim pokriti ostrešje. Kaj pa »cimermanski mojstri«, jih bomo našli? Če se boste obrnili na tistega, ki ima dovoljenje in izkušnje, potem ste lahko brez skrbi, da bi bilo s streho kaj narobe. Dobro si je seveda tudi ogledati kako streho, ki jo je maloprej naredil. Tu bi zdaj lahko napisal kar nekaj imen takih mojstrov, a to bi bila potem reklama in bi mi še kdo očital, da so me »podkupili«. Kar zadeva samo ostrešje, pa ugotavljam, da tesarji zgrade pač tako, kot ga je narisal projektant. Verjetno ga ni narisal kar tako na pamet, je pa res, da danes ostrejša oziroma podstrejša niso več tako mogočna, saj je zanje porabljeno manj lesa, tudi prostor pod streho je

Slamokrovci so, le »ritovine« ni

Morda pa imate brunarico, pokrito s slamo. Morda pa tak obliko nameravate nanovo zgraditi, ne veste pa, kdo bi ga prekril s slamo. Lani je Ljudska univerza iz Črenšovci Radgone na večdnevnem tečaju (je bil v Sovjaku, usposobil pa je več mlajših ljudi, ki pa niso tako delo zanimalo, zato slamo napačno vca ja ne bo težko najti. Drugi pa seveda, kolikšne so njegove izkušnje, volja do dela, tveganje in napaj. Svojevrstni problem je tudi kritina, ki ji v Prekmurju pravimo »ritovine«, na Štajerskem pa »šope«. Jih je težko dobiti, če jih treje (ne pa tudi najlažje) boste njih prišli, če boste na jesen posejati žito, ga pokosili z ročno kosilnico, tili s cepmi, »počesali« z grabljami in tako naprej. Vas ne mika?

Kruh iz babičine peči? Tudi iz naše!

Na deželo je prišla električna kruh so začeli prodajati v soseski vaški trgovini ... Le kdo naj se muči doma s peko? Pa še kruh (bila) draga. Krušne peči so pa le »iz velike hiše oziroma iz kuhinj. Zdaj, ko spet začnejo ceniti dobrote iz krušne peči, kako dober je bil mamin kruh, vrtanke ali kaj drugega kateri celo odojka!) doma. Nam bo pa zgradil krušno peč. Spet bo treba povprašati okrog, kajti so ljudje, ki pa znova ali povsem nanovo »sezidati« krušno peč. Če pa zelo mudi, potem pa kar k peči v Noršince pri Ljutomeru. Morda pa bodo pečarskega mojstra našli tudi na kmetijah, kjer pečejo mači kruh ne le za potrebe svojega gospodinjstva, ampak tudi dajo, denimo kmečke pesnike, Veržeju, Kokoričih, Grdančih, Apačah ...

ŠTEFAN SOBOČAN

Varstvo okolja v pomurskih hotelih in gostilnah

pisov in pitju kavnice na terasi restavracije (kavarne). Po vojni je slava lokala bledega, dokler ni postala ena od najbolj zanikrnih gostišč. V osemdesetih letih so se v Radenski odločili za temeljito obnovo, ji pridali patino starinske/etnološke, prilagodili tudi hrano, tako da smo prve domače (narodne) jedi lahko dobili prav v tej Narodni restavraciji Park. Pravega dobička ni bilo, zato so se odločili za oddajo prostorov v najem zasebniku, ki je bil že prej zaposlen v tej restavraciji.

Janez Kučan, ki je najemnik Narodne restavracije Park že nekaj let, pa je odkril, da je kupil (najel) mačka v Zaku. Ker je stavba stara, brez ustreznih prostorov in z neprimerno izolacijo, ima precej več stroškov, kot bi jih imel v novem lokalu. Kuhinja in prostori za shranjevanje so potrebni temeljite obnove. Toda: bo obnova financiral lastnik ali najemnik? Slednji prav gotovo ne, saj plačuje dovolj visoko najemnino.

Toliko le za uvod v naslednji prispevek iz serije o varovanju okolja v pomurskih hotelih in gostilnah, v kater bomo predstavili to najstarejšo restavracijo Radenske. Če je bila pred leti le brema in še prej v sramoto, je danes vsaj glede kakovosti gostinske ponudbe in storitve v ponos Radenski. V restavraciji je 70 stolov, toliko tudi na terasi in na vrtu. Pogovarjali smo

Težave najemnikov gostinskih lokalov

Restavracija, ki deluje na pogled najbolj naravno, ima največje ekološke probleme

Narodna restavracija Park v Radencih je dobesedno sredi parka. Poleg tega je to najstarejši gostinski lokal v Radencih, ki je bil v največjem razcvetu med obema vojnama. Na starih fotografijah in filmskih posnetkih lahko vidimo goste, ki sedijo na stoličih iz šibja in uživajo ob branju časopisov in pitju kavnice na terasi restavracije (kavarne).

nam odapdkom je razveseljivo, da so se odpovedali mleku za kavo v posamični embalaži; nekateri gostinci so stvari tako močno poenostavili, da lahko naročijo kavo z mlekom ali s smetano, pa bodo vedno prinesli ob kavi zapakirano kondenzirano mleko.

Vendar pa imajo v Parku sladkor še vedno ponujen v posamičnih pakiranjih. Tekoče mlo v sanitarijah je mogoče vedno znova doliti v posebne posode, pa tudi vsa živila razen svežih rib nabavljajo v povratni embalaži (leseni, kovinski, plastični), enako tudi smetano za kuhinjo. Tudi vso pijačo po-

Notranja oprema Narodne restavracije Park v Radencih je bila vzor marsikateremu gostincu.

Kako in s kakšnimi pralnimi praški oprati umazane namizne prte in prtice; katera sredstva so zares okolju prijazna?

se z Janezom Kučanom, v restavraciji pa dela prav vsa družina. V poglavju o izogibanju odveč-

nujajo v povratnih steklenicah, razen buteljnih in penecih se vin. Na vprašanje, če nudijo kakšna

živila z ekoloških območij, je Janez Kučan težko odgovoril (kot vsi sogovorniki), saj nimamo še uradno priznanih ekoloških območij, redno pa ponujajo številne domače jedi kot so Heričev domači kruh, Gombocove klobase, meso iz tunke (to naredijo sami), domača gorčična slivovka in drugo. Pri papirju, ki ga uporabljajo kot serviete ali v sanitarijah in kuhinjah, niso pozorni na oznake, tako da ne vedno natančno povedati, če je iz recikliranega papirja ali ne. Kozarci in jedilni pribor je v celoti za večkratno uporabo, ni nobenih plastičnih kozarcev, niti na vrtu. Na WC-ju si gostje sušijo roke s sušilec, pralne praške in čistilna sredstva pa kupujejo pretežno v velikih pakiranjih in povratni embalaži.

Od odpadkov zbirajo ločeno papir, steklo in ostale odpadke, ostanke hrane pa odvažajo kmet iz sosednje vasi. Posebnih odpadkov, kot so baterije, svetilne cevi, ostanke barv in lakov ne zbirajo. V kuhinji sta dve frizeti z zmogljivostjo 12 litrov olja; odvisno od števila gostov in vrste naročil se nabere tudi odpadna maščoba, tako da jo enkrat mesečno odpelje specializirano podjetje (za ime in naslov podjetnika tudi tukaj nismo izvedeli, tako da lahko verjamemo ali ne).

V Narodni restavraciji Park so nemočni pri varčevanju z energijo. Zaradi dotrajane instalacije in prostorov z neprimerno izolacijo plačujejo nenormalno visoke stroške za

porabo električne energije (približno 100 tisoč mesečno), čeprav je ogrevanje organizirano v skupnega ogrevalnega sistema, ki vključuje hladilnika trojčka in hladilnik, ki so v vročih poletnih dneh rabniki energije: če bi bili v primerem prostoru, bi njihovo protivedno toploto uporabili. Vplivajo pa na varčevanje z energijo tam, kjer je to potrebno, tako imajo na primer v restavraciji namesto navadnih energijskih žarnic.

Tudi odgovori na vprašanje o okolju prijaznem čiščenju so bili pozorni na trdoto vode, ki teče iz vodovodnih pip, in niso opremljene z mehanskimi varčevanje z vodo. Prav tako so pozorni pri pranju na visoki temperaturi niti na vrsto pralnih sredstev. Včasih uporabljajo tudi mila ali kamne in deodorantne sanitarije brez klorofena.

Najbolj nemočni oziroma odgovorov je bil naš sogovornik, poglavju Varstvo okolja in opremljanju ter zbiranju odpadnih. Ker so najemniki, niso morejo obnavljati in graditi, izboljševati notranje opremljanje je last Radenske.

Tako kot drugi tudi v Parku pujejo večino živil v domači proizvodnji, zaosteni pa so v glavnem v obliki Najbolj od vsega pogrešajo formacij glede izdelkov, ki so niso) okolju primerni. Kariti do daj so prihajali do njih le ročni agenti, ki so govorili o izdelkih vse najboljše, kakor je v snici, pa ne vedo.

BERNARDA B...

S prodajo premoženja do sanacije zadružnega sistema Panonka Prodana »Panonka«

Zgradbo v Kocljevi ulici je za nekaj več kot 316 milijonov tolarjev kupila Zveza hranilno-kreditnih služb Slovenije

Ob sedanjih prezadolženosti zadružni sistem Panonka brez temeljite sanacije se bo preživel. Tako se ves čas trdijo največji upniki, ki so zato predlagali tudi zrušitev vseh nekdanjih pravnih oseb v enovitno zadrugo in s tem njeno celovito sanacijo. Čeprav je bil po najrazličnejših zapletih sanacijski program na izrednem občnem zboru zadružnikov sprejet, ugotavljajo, da sanacija ne teče tako, kot so jo zastavili. Kot pravijo upniki, so za to tudi objektivni vzroki, kar pa seveda še ne pomeni, da Panonke ni možno sanirati.

Po besedah Milana Kneževiča, direktorja Slovenske zadružne kmetijske banke, ki je eden od večjih upnikov, Panonka ne prenese zadolžitve, ki je večja od 500 milijonov tolarjev, zato bo potrebno okoli 800 milijonov tolarjev dolgov čim prej poplačati. Kot enega od možnih načinov sanacije so predvideli odprodajo premoženja, ki ni neobhodno za poslovanje tega zadružnega sistema, in to so zdaj že začeli uresničevati. Upravni odbor Kmetijske zadruge Panonka je v juniju razpisal prodajo poslovne zgradbe v Kocljevi ulici v Murški Soboti, za nakup pa se je prijavila Zveza hranilno-kreditnih služb Slovenije. Kot je na novinarski konferenci povedal direktor Mihael Demšar, je Panonka že v aprilu ponudila ZHKSS prodajo poslovne zgradbe, vendar leta poslov ni želela sklepati brez javnega razpisa. Ker pa tudi na razpis ni bilo drugih ponudnikov, so se v zvezi odločili, da gredo v kupčijo, saj so enega od kreditov Panonki v višini 100 milijonov tolarjev zavarovali prav s kupitko na to zgradbo. Upravni odbor zveze, ki se je sestel v Murški Soboti, je sklenil, da odkupi Panonkino poslovno stavbo za 316,6 milijona tolarjev, kolikor je po uradnih cenitvah zgradba tudi vredna, zadrugo besedo pa mora zdaj povedati še upravni odbor Kmetijske zadruge Panonka.

Če bo kupčija potrjena, bo Panonkino poslovno zgradbo prevzela ZHKS Slovenije, ki bo skupaj s Slovensko zadružno kmetijsko banko imela svoje prostore v pritličju, v kletnih prostorih in pritličju naj bi ostala tudi trgovina (Panonka bo za to morala plačevati najemnine), medtem ko se bo uprava Panonke morala odločiti, kje bo delovala - ali v starih prostorih ob Markovcih ali v dosegljivih prostorih v Kocljevi ulici.

Prodajo te poslovne zgradbe pa Panonkin zadružni sistem še ne bo uveljavil in bo potrebno dodatno dezinvestirati še premoženje v vrednosti okoli 500 milijonov tolarjev. Čeprav se zadružniki zoperstavljajo prodaji lastniških deležev v predelovalni industriji, po mnenju upnikov tudi brez tega ne bo šlo, seveda pa se bodo morali odločiti, v katerih obratih se bodo odločali tem deležem.

L. KOVAČ

Mlinopek odprl na Lendavski ulici v Murški Soboti nov lokal

Zeleni klas v Sobočanki

Pekarnica z vedno svežimi pekarskimi in slaščičarskimi izdelki - Možnost naročil tako za podjetja kot za občane - Dostava večjih količin na dom

Mlinopek je v petek, 28. julija 1995, na Lendavski ulici v Murški Soboti odprl novo prodajalno oziroma lokal Zeleni klas, ki ima enako celostno podobo kot že uveljavljeni Zlati klas na Kocljevi ulici. Novost je, da bodo tukaj ves dan sproti pekli sveže manjše pekarske in slaščičarske izdelke, predvsem priljubljeni francoski program, v lokalu pa bo moč kupiti tudi izdelke Pomurskih mlekarn in pojesti pekavske dobrote ob skodelici kave, čaja ali kozarcu osvežitne pijače.

Mlinopek je od lastnika SKB banke odkupil prostore v novi poslovno-stanovanjski zgradbi Sobočanka, kjer so v petek odprl nov lokal Zeleni klas

Mlinopek Murška Soba je v zadnjih letih uvedel kar nekaj novosti pri ponudbi in prodaji pekarskih izdelkov. Kupci so navdušeno sprejeli ponudbo minipekarne v trgovini Šoping v Murški Soboti, kjer je moč ves

čas odprtja samopostrežne trgovine kupiti sveže manjše pekarske izdelke. Še bolj so bili navdušeni nad ponudbo in opremo lokala Zlati klas na Kocljevi ulici v Murški Soboti, ki je bil prvi tovrstni lokal v mestu. V njem je v enem delu mogoče kupiti pekavske in slaščičarske izdelke, v drugem pa pojesti razne manjše prigrizke (pico, tost, sendviče) in spiti tople pijače. Tako kruh kot mleko in mlečni izdelki spadajo med osnovna živila vsakega človeka, po navadi jih kupujemo vedno sveže in skupaj, zato bodo v novem Zelenem klasu prodajali tudi razne mlečne izdelke. Od 112 kvadratnih metrov novih površin Zelenega klasa je okrog 70 kvadratnih metrov prodajnih. Velika preglednost in vedno sveži manjši pekovski in slaščičarski izdelki bodo privlačili kupce z Lendavske ulice. Dobrodošla novost je tudi sprejemanje naročil po telefonu za potrebe podjetij in občanov, če potrebujejo ob določeni uri sveže krosone, žemlje, šarlot, pice in drugo. Ker v pekarnah žemlje in drugi pekovski izdelki najbolj dišijo, bo v Zelenem klasu mogoče kupljeno tudi pojesti in spiti zraven topli ali osvežitni napitek.

Poleg prodajalne Zeleni klas so v petek predali namenu tudi prizidek k pekarni v Industrijski ulici v Murški Soboti s skupno površino 560 kvadratnih metrov, v katerem bodo skladiščni prostori, proizvodni prostori in sodoben slaščičarski obrat na 120 kvadratnih metrih.

BBP, FOTO: AA

Priprava za setev sladkorne pese

Sladkorna pesa kot intenzivna poljščina zahteva za doseganje visokih in kakovostnih pridelkov pravočasen pristop glede kolobarja, kakor tudi tehnoloških ukrepov. V sklopu tega je sedaj primeren čas, da se odločimo, kje bomo spomladaj posejali pesu in katere tehnološke ukrepe moramo opraviti.

Odrzem vzorca zemlje za analizo tal je osnova za optimalno prehrano pese oziroma za doseganje gospodarnosti, kakovostnejše in okolju prijaznejše pridelave.

Prihodnje leto bo kakovost sladkorne stopnja, izkoristek (sladkorja) v očni pese še bolj stimulirana, zato je nujno upoštevanje založenosti tal in navodil za gnojenje.

Priprava tal: strnišče takoj po žetvi plitvo obdelamo (plug, krožna brana), da žetveni ostanki čimprej propadejo. Pomemben ukrep je podrahljevanje, tudi globinsko. To je kolobarni ukrep, zanj je še zlasti hvaležna sladkorna pesa, še posebno na težjih tleh in ob taki obilici padavin, kot smo jih deležni letos, kjer so podrahljana tla bolj zračna in hitreje odvajajo prekomerno vlagu.

Če imamo probleme s trajnimi pleveli, kot so slak, osat, gavez, čavje, divji serek, pirnica, pustimo, da se pleveli razvijejo in poškopimo z boom effectom 6-8 l/ha, ob dodatku močil (npr. pinovit K). V primeru, da je to samo slak, strnišče takoj po žetvi obdelamo s krožno brano in slak v začetku cvetenja poškopimo s 3-4 l/ha herbicida. Če sta prisotna samo pirnica ali divji serek, uporabimo 2-4 l/ha fusilade su-

per, 1,5-2 l/ha agil ali 4 l/ha focusa ultra. Ko so herbicidi učinkovali, nekje po treh tednih strnišče preorjemo.

Avgusta zaorjemo hlevski gnoj na globino 20-25 cm. Na obdelano strnišče, še zlasti tam, kjer ni hlevskega gnoja ali pa si pesa pogosto sledi v kolobarju, je zaradi humusa in protinematodnega delovanja zaželeno posejati neprezimne strniščne posevke, kot sta oljna redkev raula in gorčica serral.

Jesensko oranje (20-30 cm) opravimo konec septembra ali v oktobru. Če namesto oranja podrahljavamo, moramo to storiti do konca septembra, ko še zemlja ni prevlažna.

Pri oranju je najpogostejša napaka, da orjemo pregloboko in obrnemo mrtvo zemljo na površje, kjer potem spomladaj rastlina nima primernih pogojev za rastni razvoj. Zato orati na stalno globino oranja.

Pred samim oranjem potrosimo priporočeno količino NPK-mojil (npr. za sladkorno peso 0:10:30+1B, in sicer po analizi, če je ni, pa ob uporabi hlevskega gnoja 800 kg/ha, brez gnoja pa 1.000 kg/ha). V jeseni dano NPK-gnojilo je tako spomladaj za rastline takoj dostopno, hkrati pa zmanjšamo preveliko količino kemijskih soli, ki spomladaj v

prevelikih količinah negativno delujejo na vznikajoče posevke (koreninski ožig).

Zelo pomemben ukrep pri prehrani je apnjenje, ki ima zelo kompleksno vlogo:

- zmanjšanje kislosti tal,
- pozitivno vpliva na strukturo in s tem na boljšo obdelavo tal,
- je rastlinsko gnojilo.

Naša tla so kisla in pri pridelovalcih, ki tega ne upoštevajo, je pomanjkanje kalcija eden od poglavitnih vzrokov za zelo nizke pridelke na kislost občutljive sladkorne pese.

Po brazdi poapnimo s karbonatnimi muljem ali kalcitom. Še zlasti mulj, ki ga v jeseni lahko damo 10-15 t in tudi več, vsebuje ostanke sladkorjev, pozitivno deluje tudi na mikrobiološko življenje v tleh. S te plati je še posebno dobrodošel na težjih, zbitih tleh z malo humusa oz. za tla, ki jih je glede fizikalno kemičnih in rodovitnosti potrebno sanirati. Mulj lahko potrosimo predhodno že koruzi, ki bo še bolj izkoristila lahko dostopni fosfor, sladkorna pesa, ki ji bo sledila, pa bo hvaležna predvsem za kalcij.

Na lažjih in srednje težkih tleh je še grobo poravnavanje brazde zadnji jesenski ukrep.

Dodatne informacije lahko dobite pri strokovni službi za pridelavo sladkorne pese na terenu ali v Tovarni sladkorja Ormož.

Tovarna sladkorja Ormož
JOŽE ŠTUHEC, dipl. inž. agr.

Sestava in lastnosti kozjega mleka

Posestavi je kozje mleko zelo podobno kravjemu. Literatura navaja zelo variabilne vrednosti za vsebnost mlečne masti in beljakovin v kozjem mleku.

Preglednica 1: Vsebnost mlečnih sestavin v različnih vrstah mleka

vrsta mleka	suha snov%	mlečna tolišča %	kazein%	proteini, sirotke %	laktoza%	pepel%
žensko	12,4	4	0,3	0,6	7	0,2
kravje	12,7	od 3,4 do 6,1	od 2,2 do 3,4	0,6	4,7	0,7
kozje	13	od 2,3 do 7,8	od 1,5 do 3,0	0,7	4,8	0,8
ovčje	19,3	od 3,6 do 10,1	4,6	0,9	4,8	1

Vir: Kielwein, Leitfaden der Milchkunde und Milchhygiene

Kot je razvidno iz razpredelnice, so zelo velika odstopanja pri vsebnosti posameznih hranilnih snovi kozjega mleka. Za naše območje je značilno, da redimo predvsem živali sanskega in srnastega tipa. Na osnovi podatkov laktacijskih ugotovitev iz leta 1993, ki nam jih je posredovala katedra za rejo drobnice oddelka za živalinorejo na BTf, je razvidno, da je imelo v povprečju 856 koz v kontroli le 416 litrov mleka s 3,28 % mlečne tolišče in 2,74 % beljakovin. Mleko je vsebovalo le 10,48 % suhe snovi, dolžina laktacije pa je bila le 176 dni.

Tabela 2: Vsebnost mineralnih snovi v mleku

mineralna snov	kozje mleko mg/100 ml	kravje mleko mg/100 ml
kalcij	123 do 151	118
fosfor	98 do 122	95
kalij	153 do 240	140
natrij	38 do 56	58
magnezij	12 do 21	12

Po vsebnosti mineralnih snovi se kozje mleko le malo razlikuje od kravjega. Večje so razlike po vsebnosti mineralnih snovi med različnimi pasmami koz kot med kozjim in kravjim mlekom.

Vitamini so v kozjem mleku v drugačnih oblikah kot v kravjem. Kozje mleko ne vsebuje provitamina A (karotina), ampak le vitamin A kot končni produkt. Zaradi tega so kozje mleko in izdelki iz njega bele barve. Kravje mleko pa vsebuje karotin - to je provitamin vitamina A, ki je rumene barve, zato so tudi kravje mleko, predvsem smetana in drugi izdelki iz njega, bolj rumenkaste barve. Vsebnost vitaminov B6 in B12 v kozjem mleku je nižja kot v kravjem. Drugih vitaminov B-kompleksa in folne kisline je toliko, da je prehrana mladičev dovolj bogata. Vsebnost vitaminov C in D je v premajhnih količinah kot pri kravjem mleku. Faktorji, ki vplivajo na razlike glede vsebnosti hranilnih snovi v kozjem mleku, so: pasma, stadij laktacije, prehrana, zdravstveno stanje in sistem reje.

Lastnosti kozjega mleka

Razširjeno je mnenje o zdravilnosti kozjega mleka. Veliko se govori o dietetičnih lastnostih, ki znanstveno niso dokazane. Pripisuje se mu terapevtski pomen. Literatura navaja blažilne in zdravilne učinke kozjega mleka pri želodčnih in črevesnih boleznih, pljučnih boleznih in celo pri raku.

Blažitev želodčnih in črevesnih boleznih je možna zaradi boljše prebavljivosti kozjega mleka. Vsebuje veliko kratkoveržnih maščobnih kislin, ki iz želodca prehajajo neposredno v krvni obtok. Prav tako vsebuje kozje mleko veliko encimov, ki še dodatno ugodno vplivajo na prebavo. Maščobne kroglice so zelo majhne in razpršene v mleku. Zato se pri kislem kozjem mleku smetana ne nabere na površini. Pri izdelavi skute smetane ne moremo ločiti, zato pri uporabi skute smetane ni potrebno dodajati, kot je to običajno pri skuti iz kravjega mleka. O lastnostih kozjega mleka in izdelkih iz njega bi se dalo še veliko povedati. Pri tem bi rad še poudaril, da si literatura dostikrat nasprotuje, lastnih izkušenj pa imamo bolj malo.

Janez Lebar, dipl. inž. kmet., Kmetijska svetovalna služba ZVZ za Pomurje Murška Soba

Vrščikanje vinske trte

Za letošnje poletje je značilna bujna rast vinske trte, trav in plevelov. Dolžina mladice je marsikaj že takšna, da ovira škropljenje in druga strojna opravila, posebej se pri ozkih medvrstnih razdaljah.

Vrščikanje je odvisno od končane rasti trte. To ugotovimo po vršičku (vrhu mladice), ki je postavljen pokonci, med rastjo pa je povešen. To je v naših razmerah v letošnjem letu konec julija in v začetku avgusta. Če vrščikanje prezgodaj pred koncem rasti, izzovemo močno rast zalistnikov, in če vrščikanje se preveč v živo, lahko odženejo tudi prava zimska očesa, ki so namenjena za naslednje leto. V tej razvojni fazi je le mlado listje tisto, ki ga lahko okuži peronospora, ta pa se že v vsej svoji veličini pojavlja na zalistnikih in vršičkih, zato pri škropljenju usmerimo pozornost na celotno zeleno steno, ne samo na območje grozdov. Pri zgodnjem vrščikanju, ki so ga nekateri že opravili, je velikokrat potrebno še eno vrščikanje avgusta. Prepozno vrščikanje, seveda če je sploh potrebno, ima pri slabih rasti poleg dobre strani, da trto deloma varuje pred točo, več pomankljivosti, mladike namreč visijo čez zadnji par žic in zasencijo najbolj aktivne liste, ki začnejo rumeneti. Čeprav potem vrščikanje, smo izgubili dragoceno listno maso, kar se bo poznalo pri sladkorni stopnji. V območju grozdja je tudi večja relativna vlažnost zraka, ki je pogoj za širjenje oidija v vinogradu. Višina vrščikanja je zelo pomembna, saj je za normalno prehranitev trte potrebna zadostna in zdrava listna masa. Zelena stena naj bi bila visoka od 1,3 m, torej vrščikanje 8-12 listov nad zadnjim grozdom na mladiki. Marsikdaj odločata o višini vrščikanja opora trte in velikost vinogradnika, zato se v večini primerov dogaja, da je vrščikanje prenizko, kar se bo poznalo tudi pri kopičenju sladkorja v grozdnih jagodah. Tam kjer rast ni večja kot 50 cm nad zadnjim parom žic, vrščikanje ni potrebno. Zdrave vršičke, ki niso okuženi s peronosporo, lahko uporabimo kot zastirko pod trsi, da zmanjšamo izhlapevanje vlage iz tal, okužene vršičke pa odnesemo iz vinograda in zmanjšamo možnost obolenja v naslednjih letih. V rodnih vinogradih do 10. avgusta še zadnjič škropimo s čistimi bakrenimi pripravki proti peronospori. V nerodnih mladih vinogradih pa za boljše dozorevanje lesa škropimo še 2-krat ali 3-krat, prav tako z bakrenimi sredstvi.

Ernest Novak, dipl. inž. kmet.
Kmetijska svetovalna služba za Pomurje

recenzija Oprezne riti, rdeči tiči in nostalgiki

Največji teoretik med politiki in največji praktik med revolucionarji je nekoč za intelektualce rekel, da so koristni idioti. Ne glede na nacionalno pripadnost seveda. Intelektualci so bili za Lenina internacionalni stan tako kot proletarci internacionalni razred.

Kako je bilo s politično doslednostjo in domoljubjem slovenskih intelektualcev med osamosvajanjem in pred njim, bo potrebno še raziskati. Knjigo o tem, kako so slovenske intelektualce bezali, drezali, vabili in jih zavajali politiki in ideologi v času pred drugo vojno, med njo in po njej, je pred kratkim napisal mladi zgodovinar dr. Bojan Godeša. Njen naslov je *Kdor ni z nami, je proti nam s podnaslovom Slovenski izobraženci med okupatorji, Osvobodilno fronto in protirevolucionarnim taborom*. Predstavitel v M Soboti je pred dobrim mesecem organiziralo Zgodovinarsko društvo Prekmurja. Izšla je pri Cankarjevi založbi.

žarski domačemu prebivalstvu ni priznaval, da je del slovenskega narodovega telesa. Nemci so si prisvajali Slovence po vindišarski teoriji, Madžari po vendski. V zasedbeni politiki je madžarski okupator strogo ločil staroselce in priseljence. Do staroselcev so bili Madžari prijaznejši, do pri-

duhovniki so se madžarski okupacijski oblasti tudi upirali, med njimi omenja avtor Mihaela Jeriča in Ivana Camplina.

Oprezne riti

V knjigi so zanimiva pričevanja o tem, kako so komunisti skušali izobražence zvabiti, v glavnem že po kapitulaciji Italije, v partizane. Finžgar in Župančič se nikakor nista dala pregovoriti. K Finžgarju sta v poletju 1944 prihajala dva moža, ki sta ga prepričevala, da ne bo šel v gozdove, ampak z angleškim letalom v Italijo. Za Župančičev demonstrativni odhod iz Ljubljane si je Kardelj tako prizadeval, da je Tita prosil, naj zapove zamenjavo Župančiča za nemškega generalmajorja Karla von Dewitza, ki so ga zajele enote V. korpusa. Tito je soglašal, zgodovinarica in kronistka Mira Svetina pa je, ko Župančiča niso mogli pregovoriti, zapisala: »Oni, za katerega smo pripravili poseben kanal, ker bi se odpeljal z letalom, pa najbrž ne bo šel. Ne da ne bi bil za to, niti da bi bil premalo zdrav, rad bi šel, pa enostavno ne upa. Tu je poleg seveda žena ...«

Po drugi strani pa je Slovenski dom junija 1944 pisal o »rdečih tičih« in OR-jih, to je »opreznih riti«, ki se niso odločili za domobrance.

Zelo zanimiva knjiga skratka in tudi dobro urejena. Na koncu je obsežen seznam virov in literature ter hvaležno imensko kazalo. Knjiga je dragocena in neobhodna za vsakogar, ki se šteje za premišljajočega človeka, ne glede na to, če po pridobitni plati spada med tiste, ki jih štejemo med intelektualce. In ki to niso, dokler se s sposobnostjo, ki je v njihovem imenu, to je intelektualno sposobnostjo, ki pomeni branje med vrsticami, ne soočijo z novejšo slovensko zgodovino. Izobraženi so pogosto tudi najbolj napumpani oziroma indoktrinirani. V tem je razlika med intelektualci in izobraženci.

ŠTEFAN SMEJ

Horty in Hitler: eni so bili za enega, drugi za drugega

seljencev, ki so bili predvsem izobraženci, pa je bil odnos »v začetku podoben nacističnemu na Štajerskem in Gorenjskem«. Domače izobraženstvo je skušal pridobiti za sodelovanje. Citarajoč Ferda Godino, ugotavlja dr. Godeša, da so se za odhod na Madžarsko odločili predvsem intelektualci iz Sobotne in Goriškega. »Vzrok za to ni bila samo želja, preživeti vojni čas, ampak je zaradi domače in protestantske verske vzgoje telesa v njih nostalgija po »anyaorszagu« (po materi Madžarski). Ob prihodu okupatorja je ta nostalgija le oživila in dobila svoj izraz v odhodu na Madžarsko ...« (Bojan Godeša, *Kdor ni z nami* je pri nam, str. 109/110). Godeša dalje pravi, da »je bila evangeličanska cerkev v Prekmurju blizu tistim krogom, ki so si prizadevali v teh krajih vzpostaviti razmere izpred leta 1918.« Večina katoliških duhovnikov je bila do nove oblasti sicer lojalna, toda brez posebnega navdušenja, skoraj vsi so ostali narodno zavedni. Mnogi katoliški

Nostalgija po

»anyaorszagu«

V poglavju Okupatorji in slovenski izobraženci ločeno obravnava odnose vseh treh zasedbenih oblasti do slovenskega izobraženstva. Nemški nacistični odnos je bil iztrebljevalen, Italijani so bili bolj kone kooperativni, vsaj na začetku, o madžarskem odnosu pa nekaj več.

»Kar je pomenil Nemcem Versailles, je bil za Madžare Trianon,« pravi dr. Godeša. Tudi Madžari so bili nezadovoljni poraženci po prvi svetovni vojni in so med obema vojnama zahtevali revizijo mirovne pogodbe. Tako kot nemški okupator tudi mad-

lizem v mestih. Kakor v glavnem danes, s še neko zanimivo podobnostjo. Godeša namreč pravi, da vsekakor drži, »da si katoliški izobraženci v tem času niso mogli ustvariti položaja, ki bi bil sorazmeren s pomembnostjo katoliškega tabora v celotni slovenski družbi«. Danes se sicer govori, da krščanska demokracija začenja obvladovati nekatere fakultete, na primer medicinsko in slovenistiko na filozofski, v celoti pa katolicizem še zdalec nima veljave, ki bi jo mogel imeti, ob tem da je osemdeset odstotkov slovenskega prebivalstva katoliškega.

Liberalci in klerikalci

Knjiga je predelana doktorska disertacija. Avtor je rojen leta 1962, zaradi česar velja knjiga za objektivni prikaz tega, kakšen odnos so imeli okupatorji, Osvobodilna fronta in protirevolucionarni tabor do izobraženec, pa tudi tega, kakšen odnos so imeli izobraženci do teh političnih in ideoloških sil. Zakaj in kako so se odločali za eno ali drugo stran, kako so se jima izmišljali, kako sta jih izsiljevali in predvsem kako sta jih zlorabljal. Lahkovernost intelektualcev je bila znana že Leninu.

Avtor v predgovoru pravi, da je bil »na dolgi rok namen vseh treh okupatorjev seveda enak: uničiti Slovence kot etnično enoto«. V tej izjavi, ki je na prvi pogled samo ponovitev glavnega zgodovinskega vodila iz časov starega režima, je neka drobna razlika, na katero bi želeli opozoriti. Avtor pravi, da je slo za etnični genocid »na dolgi rok«. Na dolgi rok pa se lahko zgodi marsikaj, mnogokateri začetni optimizem se lahko obrne v naprotovanje. Če kdo, potem so prav intelektualci tisti, ki računajo na dolge zgodovinske roke, zato je ob tej predpostavki tudi potrebno ocenjevati njihovo velikokrat domnevno rahlo domoljublje. Preprosto povedano, razumelji se ne zaženejo takoj v boj in možno pogibel, temveč opreznost čakajo in malce tudi kolaborirajo. To seveda spominja na stališče, ki ga je pred kratkim izrekel državni tožilec in zaradi katerega je zdaj na odstrelu.

Uvodoma obravnava zgodovinar Godeša, kakšni so bili nazorski tabori pred drugo svetovno vojno. V tej zvezi ne pove pravzaprav nič takega, česar ne bi že povedala sprotna publicistična analiza sedanjega političnega dogajanja. Bila sta dva tabora, liberalni in klerikalni, katolicizem je prevladoval na podeželju, libera-

Novice iz kulture

V petek zvečer je bil v atriju obnovljene ljutomerske Mestne hiše prvi koncert. Na etno večeru sta se predstavili domača Marko banda in njihovi gostje Cimbalo Muzika iz Češke. Obe skupini, ki sta za zaključek nastopili skupaj, sta navdušili obiskovalce. K odličnemu nastopu gostov pa je potrebno dodati tudi izredno akustičnost atrija. Kljub vsem kritikam obnove Mestne hiše atrij počasi izpopolnjuje pričakovanja. Da pa bo lahko polno zaživel in dal Ljutomerčanom tisto, kar od njega želijo, bo potrebno rešiti še kup formalno-pravnih in tehničnih težav. Šele potem bo lahko postal središče razgibanega kulturnega življenja. G.O.

***

V Veržuju pa sta v nedeljo zvečer v župnijski cerkvi Sv. Mihaela Rene Hanžekovič in Rihard - Riki Zdravec prvič predstavila domačemu občinstvu na samostojnem koncertu klasične in cerkvene glasbe. Izkupiček dobrodelnega koncerta »Tudi mladost in glasba gradita« je bil namenjen veroučnim učilnicam. G.O.

***

V nedeljo se je v Gornji Ragoni in avstrijski Radgoni (Bad Radersburg) končala prireditev Meje na Reki - Grenze im Fluss. Zvrstilo se je kar nekaj gledaliških predstav, koncertov, literarnih večerov, pogovorov o kulturi idr. V tednu dni so bile različne predstave, ki so jih brali in izvajali izmenično v slovenskem in nemškem jeziku. Zadnji dan se je predstavil tudi Feri Lainšček s svojo najnovejšo, še neobjavljeno enodejanko Penzion Evropa. Tako na z leve kot z desne strani Mure je te gledališke prireditve, ki letos potekajo prvič, obiskalo veliko število ljudi. Tako je bilo veliko priložnosti, da so se srečali in sodelovali slovenski in avstrijski umetniki in da so se spoznali ljudje, ki, čeprav živijo v različnih deželah, v kulturi govorijo en jezik. ANR

***

Za varovanje dediščine v Prekmurju in Prlekiji

Pred kratkim je člana Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva (SUZD) obiskalo pismo direktorice tega društva dr. Sonje Ane Hoyer. Podpisnica dr. Hoyerjeva sporoča, da so na prvem konstitutivnem sestanku novega izvršilnega odbora obravnavali pobudo za ustanovitev novih kulturnih institucij za varovanje dediščine v Pomurju, s čimer se seveda misli na Prekmurje in Prlekijo. Ustanovila naj bi se Zavod za varovanje nepremične kulturne in naravne dediščine in Pokrajinski arhiv. Hoyerjeva meni, da bi lahko uresničitev simpozija, ki so ga s predstavniki dveh takratnih prekmurskih občin pripravljali pred dvema letoma in ga doslej ni bilo, pripomogla k nadaljevanju razprav o ustanovitvi obeh institucij.

***

Ljubljanski bienale

Medtem ko je v Soboti odprt 12. mednarodni bienale male plastike, je v Ljubljani od 16. junija odprt 21. mednarodni grafični bienale, ki velja za prvi izključno grafični bienale na svetu.

***

Okarina etno festival Slovenija'95

Od 8. do 10. avgusta bo na soboškem grajskem dvorišču potekal Okarina etno festival, ki v Sloveniji že peto, v Murški Soboti pa tretje leto razveseljuje ljubitelje etno glasbe. Letos se bodo v sklopu treh tematskih večerov, ki se bodo začeli ob 21. uri, spet predstavili zanimivi glasbeniki.

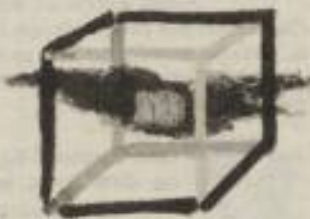
V torek, 8. avgusta, bo večer *Sončne Iberije*. Najprej se bo predstavila skupina La Musgana iz Španije, ki igra ljudsko glasbo kastilje; od ritmičnih svatbenih plesov, pasakalij, pesmi o hrabrih bikoborcih, pa do melodij z arabskimi vplivi in kompleksnejšimi ritmi. Za njimi bo nastopila portugalska skupina Realejo, ki je opremljena z dudami, piščalci, lajno, tamburini, godali in brenkali.

V sredo, 9. avgusta, bo sledil večer *Prostrana Panonija* z madžarskimi glasbeniki. Ob 21. uri bo nastopila vrhunska izvajalka ljudskih pesmi Marta Sebestyen, nadaljevala bo skupina Örkös Ensemble, ki igra glasbo karpatskega bazena, predvsem madžarsko, romunsko, cigansko, rutensko in slovaško. Večer bo zaključila skupina Vujicsics Ensemble, ki ohranja in neguje bogato glasbeno izročilo južnih Slovanov. Zadnji dan festivala, 10. avgusta, bo namenjen *Polar-*

ni Skandinaviji in švedski skupini *Väsen*, ki kombinira nov pristop h glasbi in zdrav prezir do konvencij z izbranimi glasbenimi spretnostmi in sofisticiran občutek za stil. Večer in festival bo zaključila skupina *Folkkarit* iz Finske, katero glasbo pojmujejo kritiki s *punk-folk* in *folk-metal*.

ANR

12. MEDNARODNI BIENALE MALE PLASTIKE

12th INTERNATIONAL BIENALE OF SMALL SCULPTURE

30. 6. - 18. 9. 1995

GALEARIJA MURSKA SOBOTA

Povezani z domovino

Novo vodstvo Slovenskega kulturnega društva Lastovka Ingolstadt, ki mu predseduje Frenk Cmrečnjak, se je odločilo, da bodo spet pripravljali pred nekaj leti prekinjena tradicionalna srečanja članov (tudi drugih naših rojakov na tujem), in sicer v Mestni občini Murska Sobota, ki je še naprej njihov pokrovitelj.

Tako so se minulo soboto podali k Muri v Krogu - prišlo jih je blizu 40 -, kjer so se jim pridružili tudi nekateri predstavniki soboške občine na čelu z županom Andrejem Gerečnerjem.

Formalnega programa, ki je bil predviden (krajši kulturni nastop Lastovk in nagovor predsednika društva ter pozdrav župana), sicer niso izvedli, ker je prav tedaj potekalo tamkaj tudi kajakaško tekmovanje, zato pa so imeli več časa za neposredne pogovore in prijetno druženje.

Frenk Cmrečnjak pa nam je ob tej priložnosti dejal, da ima društvo Lastovka trenutno okrog 130 članov in da je še posebej ponosen na mlade. Le-ti se vsako soboto raje zbirajo v društveni mladinski sobi, kot da bi hodili v moderne diskoteke v Ingolstadt.

»Ponosni smo na našo mlado državo Slovenijo in trudimo se, da bi ostali povezani z njo ter da bi naši otroci ostali Slovenci - da bi se vračali v gnezda svojih staršev.«

J. GRAJ

kulturni koledar

- RAZSTAVE**
MURSKA SOBOTA: V galeriji si lahko do 18. septembra ogledate razstavo 12. mednarodni bienale male plastike.
RADENCE: V galeriji muzeja si lahko ogledate razstavo slikarja Jožeta Tisnikarja iz Slovenj Gradca.
MURSKA SOBOTA: V razstavnih prostorih galerije Triglav je na ogled razstava Svetlobni zapis o soboškem fotografu Jožetu Kološiču.
MURSKA SOBOTA: V likovnem razstavišču Ljubljanske banke si lahko do 18. septembra ogledate razstavo Sandija Červeka, Ignaca Medena in Franca Mesariča.
MURSKA SOBOTA: V predprostoru grajske dvorane razstavljajo svoja dela N. Beer, F. Bencak, D. Birs, I. Brunec, M. Danč - Roth, J. Denko, Š. Galič, Z. Gnezda, M. Gumilar, E. Gönter, Š. Hauko, Z. Huzjan, S. Kiraly - Moss, V. Potočnik, I. Premoša in M. Rajnar.
LJUTOMER: V galeriji si lahko ogledate izbor likovnih del iz stalne zbirke galerije Ante Trstenjaka. Razstava je na ogled do 14. avgusta.
PIREDITVE
MURSKA SOBOTA: V torek, 8. avgusta, in sredo, 9. avgusta, bosta prva dva večera v okviru Okarina etno festivala 1995 s pričetkom ob 21. uri.

ne zgodi se vsak dan

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Tvoji namigi bodo preveč prozorni, da bi lahko še vedno ustvarjala vtis, da te resnejša ljubezenska zveza sploh ne zanima. Prepusti se čustvom in kaj kmalu se bodo pokazali konkretni rezultati.

On: Partner bo naredil precejšnjo zmedo v tvojih poslovnih načrtih, kar se ti lahko še zelo maščuje. Nekdo vas bo poskušal prepričati, da je prav on najboljša izbira, vendar se boste prepirali predvsem o nasprotnem.

BIK

Ona: Zberi se in vse skupaj dobro pretehtaj, saj nekdo samo čaka na tvojo napako. V čustvenih zadevah bo potrebna predvsem vztrajnost. Konec tedna se ti obeta nepričakovan obisk, za katerega si boš želela, da ga nikoli ne bi bilo.

On: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanje pade! In ta jama bo kar precej globoka, zato si nikar ne domišljaj, da se boš kaj hitro izkopal iz nastalih težav. Nikar ne krivi drugih, saj si kriv predvsem ti sam.

DVOJČKA

Ona: Na zabavi boš spoznala kopico novih obrazov, toda eden se ti bo še posebej vtisnil v spomin. Naslednje jutro bo telefon sicer zazvonil, vendar si boš v zadnjem trenutku premislila.

On: Še je čas, vendar ti ne bo škodilo, če boš malce pohitel. V nasprotnem primeru se ti bo zgodilo, da bo vlak odpeljal, ti pa boš ostal sam. Prtjeten pogovor se zna razviti v trajnejše prijateljstvo ...

RAK

Ona: Nepričakovano bo prišlo do nekega srečanja, ki bo v prihodnosti postalo kar navada. Partner se bo temu na začetku sicer upiral, vendar se bo sprijaznil z novimi razmerami.

On: Kritično obdobje je za teboj, vendar ti ne bi škodilo, če bi še vedno pazil na svoje besede. Na delovnem mestu te ne čaka nič dobrega, zato se raje potruj, da ti ostane vsaj to, kar imaš.

LEV

Ona: Potrebno bo začeti s shujševalno kuro, sicer bodo posledice še bolj neprijetne, kot si morda zamišljaš. Nikar si ne delaj nepotrebnih težav z denarjem, ampak raje uživaj, dokler še lahko.

On: Še vedno ti ne bo uspelo pozabiti nekoga, ki ti je v preteklosti ogromno pomenil. Nastalo praznino boš sicer poskušal zapolniti z občasnimi avanturami, vendar prave ne boš našel.

DEVICA

Ona: Kar nenadoma te bo obšlo, da se ti godi velika krivica. Kar brez skrbi, saj se ti ni treba prav ničesar bati. In nikar se ne pritožuj, saj drugi niso prav v ničemer na boljšem, kvečjemu obratno.

On: Bodi previdnejši, saj ti nekdo prav vneto pripravlja zanko, v katero naj bi se ujel. Prijazen nasmeh se lahko kaj hitro spremeni v posmeh, vendar bo takrat že prepozno. Raje malo pohiti.

TEHTNICA

Ona: Ne ravnaš najbolj pametno, da živiš iz dneva v dan in ukrepaš, kot se ti v danem trenutku pač zazdi. Raje trdneje poprimi za delo in nehaj počivati na lovorikah, ki so že zdavnaj mimo.

On: Enako pa velja tudi za ljubezen. Skrajni čas je že, da tudi ti poprimeš za delo, saj ti poležavanje v senci ne bo prineslo prav nobenega dobička. Konec tedna se ti obeta zanimiva avantura, ki je nikakor ne smeš zamuditi ...

ŠKORPIJON

Ona: Kritično obdobje je sicer za teboj, vendar ti nihče ne more zagotavljati, da se ne bo ponovilo. Tokrat si jo odnesla poceni, toda kako bo naslednjič? Še najbolje bo, da se posvetiš malo boljši preventivi!

On: Nikar se ne pusti zmešati osebi, ki ve veliko manj kot ti. Je že res, da si sredi problemov in težav, a najhujše je že za teboj. Neki izziv ti bo v življenje prinesel prijetno nalogo, ki jo boš z veseljem opravil.

STRELEC

Ona: Odpovedati se boš morala določeni razvadi, a drugače ne šlo. Partner bo tega zelo vesel in ti bo to tudi pokazal. Poslovne načrte pa rajši pusti še nekaj časa na miru, da dokončno dozori.

On: Pribijaj v obdobje, ko boš moral kar najbolje izkoristiti tiste svoje lastnosti, ki so tvoja najboljša stran. Nikar pa ne mešaj ljubezenskih afer s svojimi poslovnimi interesi, saj se to lahko slabo konča.

KOZOROG

Ona: Bodi malce manj zaverovana v svoje navidezne sposobnosti, saj jih vidiš le ti. Realnejši pogled bi ti utegnil celo koristiti na področju, kjer koristi sploh ne pričakuješ. Pazi se partnerjeve ljubosumnosti.

On: Prišel bo ugoden trenutek, ko boš lahko z malo vloženega truda iztržil velik uspeh. Nato pa čimprej utrdi svoj položaj, saj se bo marsikateremu porodila misel, da bi te izpodnesel. Uspeh pri nasprotnem spolu ti bo polepšal konec tedna.

VODNAR

Ona: Strah te je resnice, toda to je edini način, da si uspeš zagotoviti partnerjevo zaupanje. Prišla bo nepričakovana priložnost, ki se jo boš kar nekako bala izkoristiti. Raje boš počakala boljši jutri.

On: Kmalu boš srečal nekoga, ki ga ne boš mogel hitro pozabiti. Toda po neprespani noči se ti bo nasmehnila nepričakovana sreča, ki ti bo dodobra spremenila sedanji potek življenja. Potruj se in ne bo ti žal.

RIBI

Ona: Partner ti bo v odločilnem trenutku nenadoma obrnil hrbet, in to te bo prizadelo tako čustveno kot materialno. Toda premisli ali nisi prav ti tista, ki je storila začetni korak v vajinem sedanjem prepiru.

On: Končno bo odkrita tvoja velika skrivnost, vendar bo vse skupaj minilo brez velikih posledic. Izlet v dvojce ti bo prinesel prijetno osvežitev v ljubezni, ki si jo iskal že dalj časa. Pazi se - nekdo ti boče škodovati!

Strokovnjak za vse

Naš sosed propagandist Francišek, ki dostikrat pije kavo v naši pisarni, je rojen vtauzenkinster. On obvlada vse! S tem mislim na les, kovine, barve, lepila, automobile, razne električne aparate in druge naprave.

Denimo, da je ponedeljek dopoldne. Francišek sedi v naši pisarni in pije kavo, s katero mu je postregel Janko, ker mu je s »trenutnim« lepilom zalepil okvir očal. Tedaj vstopi Renata iz tajništva ali kdorkoli drug in reče:

»Ravno prav, da sem te dobila. Pokvaril se mi je tranzistor, ga boš malo pogledal?«

Francišek reče: »Kar prinesi, ga bom takoj popravil.«

Renata skoči do svoje pisarne, prinese tranzistor, Francišek medtem skoči v svojo pisarno in prinese spajkalo. Potem z izvijačem malo pregleda zalotane spoje in kaj kmalu ugotovi, kateri se maje. Tam ni stika. S spajkalom podrgne tu, potem tam in še enkrat. Potem preskusi aparat, ki zaigra kot v najboljših casih.

Renata je nadvse hvaležna, Franciška hvali, češ da je genij. Jutri naj kar pride k njej na kavo.

Francišek zna popraviti prav vse, četudi se na skoraj nič ne spozna prav dobro. Velikokrat igra na tisto preprosto karto, da je napaka banalna, če jo le odkriješ, jo lahko tudi popraviš. Ker pa je ročno spreten, kaj kmalu obvlada vsak nov stroj, novo tehnologijo.

Na stari katroci je kar sam naredil generalko. Sicer sem in tja zakašlja, kot pristoji starki z naduho, pelje pa le.

Nekega dne, ko je pil kavo pri nas, Mimici je namreč popravil kuhalnik, je rekel: »Jutri bom prebarval avto.«

Vsi smo ga občudujoče gledali. Naslednjega dne je prišel malo pozneje kot ponavadi. Bil je videti utrujen, neprespan in slabe volje. Bil je redkobeseden, med prsti in za nohti pa je imel še vedno debele naslage oranžne barve.

Predno smo dobili na mizo kavo, je Janko skočil do delavnice, kjer so mu varili izpušni lonec na stari kripi.

Ko se je vrnil, je bil videti židane volje. Krohotal se je in med smehom govoril: »To je največji muholovec na svetu, kaj takšnega še ne, pridite pogledat!«

»Kakšen muholovec?« smo ga spraševali. Ni nam hotel odgovoriti, le krohotal se je in nas vabil, da gremo gledat. Ko smo spili kavo, smo se vsi skupaj napotili na parkirišče pred našo firmo. Pod ogromno topolo je bil parkiran Franciškov na novo prebarvani oranžni avto. Od daleč je bil videti prav imeniten. Od blizu pa, o groza, bil je poln mušic, na tisoče mušic, utopljenih na oranžno prepleskanem Franciškovem avtomobilu. Vrnili smo se v pisarno.

»Povej, kako ti je to uspelo?« je vprašal Cene.

Francišek kot velemojster stroke se je odločil, da bo avto barval ponoči pod cestno svetilko. Vse je bilo nared in strokovno pripravljeno. Francišek pa ni botanik, on obvlada les, kovino, barve, lepila, elektroniko, vse, ne pa živih bitij, ta so muhasta, posebej pa mušice.

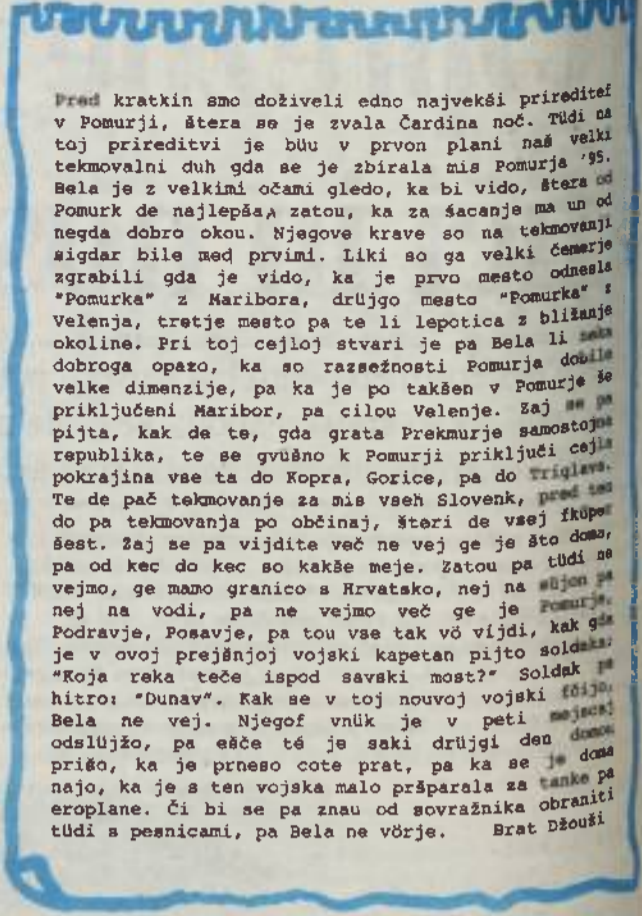
Zgodbo je končal takole: »Ko sem končal z barvanjem, sem naenkrat opazil, da pod lučjo rojijo tisoči in tisoči mušic. Mnoge teh pa so se usedle na avto. Sedaj je, kar je. Ko bo barva zadosti trda, jo bom spoliral in vse bo v redu.«

Mimica je rekla: »No, še eno kavo pa si si vseeno zaslužil.« Borivoj Repe

Čoln iz Kristusovih časov

Izraelski restavratorji iz Kibuca Ginosar so izpustili rjavkasto tekočino za konzerviranje iz bazena, v katerem je bil dragoceni 2000 let star ribiški čoln. Plovilo iz Kristusovih časov so arheologi odkrili na obali Galileje leta 1986. Zgrajen je iz sedem vrst lesa, v posebni tekočini pa so ga namažali tri leta.

Letošnje polete v Parizu bo v znamenju Salvadorja Dalí. Na trgu Vendôme v središču mesta je na ogled sedemnajst skulptur slovesne španskega umetnika, ki so jih za to priložnost posodili zasebni zbiratelji muzeji z vsega sveta. Kulturna ponudba Pariza, ki je že tako skoraj brezmejna, je letos še bogatejša. Daljeve skulpture bodo na ogled do 20. avgusta.

Zavoljo spolne obsedenosti

Michael Douglas, ameriški filmski igralec in producent, v znamenitega hollywoodskega veterana Kirka Douglasa, bo po 14 letih zakona očitno spet samec. Njegova žena Diandra je zaljubljena razvezo zaradi prehudih razlik med njima. Njeni prijatelji pravijo, da se je tako odločila zato, ker ne more več prenašati bezeneskega razkazovanja svojega 51-letnega moža na filmski platnu. Močno je bila užaljena zaradi prizorov v filmu, ki ga je posnel z največjo hollywoodsko seks bombo Sharon Stone. Z njo je namreč posnel zelo vroče ljubezenske prizore. Diandra pravi, da je njen mož povsem obseden s spolnostjo, menda celo tako hudo, da je moral zaradi takšne obsedenosti iskati pomoč v bolnišnici.

za vsakogar nekaj

Zdravniški nasveti

Varno na pot

Počitnice - končno spet nekaj odmora in počitka. Ne bi želela, da zbolite, temveč bi kot pomoč pri pripravljaju prtljage natresla nekaj uporabnih nasvetov. Še preden dokončno zaprete potovalko, pogledajte, če je v njej tudi ročna lekarna. In kaj naj vsebuje ta lekarna? Nikakor ne smejo manjkati zdravila, ki jih moramo redno jemati po navodilu zdravnika. Sredstva proti bolečinam, vročini, slabosti pri vožnji so običajno že kar nepogrešljivi sopotniki. Neredko se nam zgodi, da se nam na poti oz. prve dni pridruži neprijetna potovalna driska, ki jo bomo zlahka premagali z živalskim ogljem ali Linexom in dieto. Šele ko to odpove, poiščite zdravnika. Niso sicer redka opozorila, kako nevarno je pretirano sončenje, vendar moramo kot dokaz, da smo bili na dopustu, prinesiti v službo seveda nekaj zagorele polti. Ob tem običajno pridobimo nekaj opeklin - torej v ročni lekarni nikakor ne sme manjkati sredstvo proti opeklinam (Jecoderm, Bephanthen ...). Če sami sicer ne spadamo med nerode, nas pa pogosto spremljajo na dopust otroci, ki se mimogrede potolčejo. Takrat bomo odrgnili in manjše ranice s pomočjo dezinfekcijskega sredstva (alkohol, aseptol ...), obližev, povojev, vate, trikotne rute in elastičnega povoja z lahkoto oskrbeli. Tudi to so torej nepogrešljive sestavine ročne lekarne. Ročno lekarno smo torej pripravili in jo lepo zapakirali na ves čas dostopno mesto - nikakor na dno potovalke oz. v najbolj skriti kotiček avta.

Žal se včasih kljub vsem lepim željam zgodi, da moramo na obisk k zdravniku. Zato moramo tudi na dopust vzeti potrjeno zdravstveno izkaznico. V primeru sladkorne bolezni ali trajne antikoagulantne terapije, preventivne za endokarditis, še dodatno potrebne izkaznice. Vedno več nas je takih, ki radi pogledamo onkraj naših meja.

Običajno vas bodo agencije, s katerimi boste potovali, opozorile, kakšne so zdravstvene razmere ali zahteve dežele, v katero se odpravljate. Če greste na dopust v lastni režiji, se je o tem potrebno zanimati še pred odhodom iz domovine. Potrebne podatke dobite na Inštitutu za varovanje zdravja RS in pri najbližji higieniko-epidemiološki službi. Tu so vam na voljo vsi podatki o obveznih in priporočljivih cepljenjih pred vstopom v kako tujo državo.

Preden bi končala z napotki, bi rada opozorila na posamezne skupine ljudi, pri katerih je potrebno biti pazljiv že pri izbiri kraja počitnic. Sem spadajo srčni bolniki, bolniki na dializi, nosečnice in majhni otroci. Za otroke v prvem letu starosti dopust ni priporočljiv, če družina ne odputuje v lastno počitniško hišico ali stanovanje, kjer se ritem življenja minimalno spremeni. Nosečnice naj bi prav tako preživile zadnjo tretjino nosečnosti doma.

Verjetno ni odveč opozorilo, da je potrebno vzeti s sabo udobno obutev, obleko, obilico dobre volje in potrpežljivosti. Med potjo moramo poskrbeti za zadostno količino tekočine in lahke, nepokvarljive hrane, da bomo kljub morebitnim zastojem na cesti prišli zadovoljni in ne prehudu nejevoljni na cilj.

Pa bodi dovolj predpustniških nasvetov. Vsem, ki se odpravljate na zaslužene počitnice, želim veselo, dolgo, in zabavno počitnikovanje.

ERIKA ZELKO, dr. med.

Mursko-morska lestvica

1. LATINO - Ne tražim ljubav
2. PRLJAVO KAZALIŠTE - Kiše jesenje
3. DAVOR RADOLFI - Tvoje ime kao ime ruže
4. BORIS NOVKOVIČ - Odkad nisam tvoj
5. SANDI - Ni na sjever ni na jug

PREDLOG: TONI CETINSKI - Plamen ljubavi

GLASUJEM ZA:

RADIO MV - MURSKI VAL

UKV 94,6 MHz (dopolodne tudi SV 648 kHz)

Petek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Mariborsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Zamurjenci (kabaret) - 10.00 Poročila - 10.30 Kinoventilator - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 14.30 Romska oddaja - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 17.30 MV-dur - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Sipli mi - 22.00 Lahko noč

Sobota - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Predstavljamo vam - 10.00 Poročila - 10.30 Potepajte se z nami - 11.00 Sobotni gost - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila na MV - 14.30 Evropa v enem tednu - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Dober večer, Beno - 22.00 Lahko noč

Nedelja - 8.00 Začenjamo nov dan - 8.05 Horoskop - 8.15 Panonski odmevi - 8.50 Zamurjenci (kabaret) - 9.15 Misel in čas - 9.30 Srečanje na Murskem valu - 10.25 Obvestila - 10.30 Nedeljska kuhinja - 12.00 Poročila - 12.30 Minute za kmetovalce - 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (vmes javljanja s pomurskih športnih igrišč) - 19.00 Lahko noč

Ponedeljek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Porabsko/Kolinsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 10.00 Poročila - 10.15 Tema dneva - 11.15 Vonj po bencinu - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Šport - 17.30 S krščakom, cekron pa z marelof - 18.15 Bilo je nekoč - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Moja mala nočna glasba (jazz in klasična glasba) - 22.00 Lahko noč

Torek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Ljubljansko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 10.00 Poročila - 10.30 Kratki stik - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 18.00 Na narodni farmi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 DA in NE - 22.00 Lahko noč

Sreda - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Zagrebško zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 10.00 Poročila - 10.15 NSTSNMV - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 V stiski - 17.30 Srebrne niti - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Mursko-morski val - 22.00 Lahko noč

Četrtek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.40 Svetuje kmetijski strokovnjak - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 9.15 Sedem veličastnih - 10.00 Poročila - 10.30 Poletna reportaža - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Mali radio/Adolescentni ringšpil - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Geza se zeza - 22.00 Lahko noč

Kuhajte z nami

Zelenjavni zrezki (6 kosov)

Za pripravo potrebujemo mešano zelenjavo in paljeno testo (kot za princeske) ter začimbe.

Paljeno testo: 2 dcl vode, 7 dag margarine, 19 dag ostre moke, 2 jajci, sol, poper, noževo konico muškata oreščka, zelen sesekljan peteršilj.

Zelenjava: 50 dag krompirja, 12 dag korenčka, 10 dag ohrovt, 12 dag cvetače, 10 dag špinata ali blitve, 1 dag suhih jurčkov, 10 dag maščobe za pečenje zrezkov.

Priprava paljenega testa: 2 dcl vode zavremo skupaj s 7 dag margarine. Prisujemo moko in urno mešamo z metlico, da se testo sprime v cmok. Odstavimo. Ko se nekoliko ohladi, pri-mešamo drugo za drugim obe jajci, sol, poper, muškati in sesekljan peteršilj. Dodamo še kuhan, olupljen in pretlačen krompir. Suhe jurčke namočimo, da se zmehčajo, in jih drobno sesekljamo. Vse dobro premešamo in na deski, potreseni z drobtinami, oblikujemo za prst debele zrezke in jih na vroči maščobi opečemo. Krompir skuhamo posebej, ga olupimo in pretlačimo. V drugi posodi kuhamo očičen korenček, ohrovt in cvetačo. Nazadnje dodamo špinato ali blitvo in kuhamo še 10 minut. Zelenjavo kuhamo v posodi z dobro prilagajočim se pokrovom v malo vode. Kuhamo odcedimo in zmeljemo v mesoreznicu ali sekljalniku. Odcedek zelenjave lahko uporabimo za juho.

Iz iste zelenjavne mase lahko oblikujemo hrustavce, ki jih dunajsko paniramo in ocvremo. Zraven ponudimo sezonsko solato.

CILKA SUKIC

Nadležne ose

Zlasti poleti so ose v veliko nadlego, saj se rade zbirajo okrog vsega, kar diši po sladkem.

Pri pripravljaju marmelade ali želejev pa so še posebej nevarne in sitne. Iz kuhinje jih preženete, če v ponvi močno razgrejete maščobo in na njej zarumenite čebulne obročke. Osam ta vonj ne prija. Če vas osa piči, pa pčeno mesto natrite s koščkom čebule.

Brez dvoma poleti

ne gre brez bele, modre in barv zemlje, mnogi pa prisegajo na mornarsko in safari oblačenje. Oba sloga sta namreč že kar večna z nekaj vsakoletnimi novostmi.

Prvi, mornarski je letos poln nostalgije po začetkih našega stoletja, po teniških igrah iz tridesetih let. Tako prevladujejo dolga široka krila in bermude, čez obvezne bele majice z ovrtnikom pa se nosijo še bolj obvezni brezrokavniki ali puloverji z robovi v kontrastnih barvah.

Sanje o Afriki, safariju, avanturističnih potovanjih in vročem puščavskem pesku so letos izredno romantične. Brez safari polvojaške srajce tudi tokrat ne gre, poleg običajnih bermud pa je mogoče najti veliko dolgih, tankih, opletajočih hlač, rožnatih kric, prosojnih bluzic in korzetov.

Z Vestnikom v počitnicah!

SESTAVIL MARIKO NAPAST	NAŠE NAJSEVER- NEJŠE MESTO	USKLA- DITEV S PREDPISI	VODJA DELovNE ENOTE	ČETRT- MILIONSKO MESTO V ZAMBUI	NAPIS NA RAZPELU	TROPSKO DREVO, KI DAJE CIMET	PRISTANI- ŠČE V IZRAELU
ZELO STRUPENA GOBA							
REDAKTOR PRI CASOPISU							
SPRE- MEMBA SISTEMA							
STATE DEPARTE- MENT			PRV. GEN. SEKRETAR OZN				ZAKLUCNE NA SMER ZA GRADNJO GESTE
REDNO IME ZA KITAJSKO			VOHALO			ENANO CRNO	
ETIOPSKI GOSPOD						ODDELEK RIMSKE LEGIE	
USTROJ						PSIATELJ JOKA	
OLEG VIDOV						LJUBLJAN- SKI PARK	
AVTOMO- BILSKA OZNAKA BELGIE			HRV. POLITIK RACIJA		SPANSKO ZENSKO IME		
KRAJ, KJER SE KOPLJE RUJA			DEL. LADJE- DELNICE		PRV. INT. LETALC		
ZENSKA VEŠERNA ODLEGA							TANTAL
UMETNA SNOV, KI NADONESCA STIKLO							ARABSKI ZREBEC

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE - vodoravno: Klopčič, vozarna, atestat, dol, are, R, obliž, oktan, FA, nimb, Odoaker, nart, LO, Iva, Rod, jedrina, aranžer.

Nova terapija za alkoholike

Doslej je bila alkoholikom na voljo ena sama metoda zdravljenja: popolna vzdržnost. Ta trdi način je marsikoga odvrnil od tega, da bi se resneje lotil svojih težav z alkoholizmom. Za takšne ljudi so ameriški znanstveniki pred kratkim razvili nov način zdravljenja.

Pacienti se naučijo zmernega pitja in tega, kako naj premešajo alkohol, namesto da bi bili njegovi poraženci.

Sicer pa lahko tudi sami preskusite novo terapijo s pomočjo zmernosti. Štiri tedne ne smete popiti nobene alkoholične pijače, potem pa si postavite sami svoje omejitve pri pitju. Na primer tri majhna piva ali dva kozarca vina na dan. To je količina, ki vašemu organizmu na škoduje. Če se boste šet tednov ravnali po tem načelu, boste na dobri poti.

Res pa je, da ta program zmernosti žal ne pomaga več tistim, ki so že zasvojeni.

Pri kuhanju železa bodite previdni, da ne bo začel vreti. Neveščnosti se izognete, če takoj po tem, ko ste napolnili kozarce, nontopite pokrovec v kis in jih trdno zaprete.

Če je žele predelek, ga ni treba vnovič prekuhavati, ampak ga za nekaj ur postavite v toplo pečico. Žele bo lepo porjavel, če drugo polovico sladkorja dodate šele potem, ko je že kuhan.

Suknene rokavice perete v mlačni raztopini pralnega praška za fino perilo, nato jih nekajkrat splahnete v čisti mrzli vodi, pri zadnjem izpiranju vlijete v vodo malo kisa.

Rokavic ne obešajte, ampak jih lepo naravnajte na brisači, še vlažne pa pri srednji temperaturi

likalnika previdno prelikajte prek čiste krpe.

Olupljene banane pokajoljajte z limoninim sokom, da ne bodo porjavlele. Prezrele banane niso okusna, vendar jih ni treba zavreči, zamrznete jih. Ko boste pripravljali kakšno kremno sladico, jih zmiksajte v peno. Zmiksane banane lahko uporabite tudi za sladoled.

Cvetača bo ostala lepo bela, če posode med kuhanjem ne pokrijete. cvetovi ne bodo razpadli če cvetačno glavo ovijete v gazo in vodi, v kateri jo kuhate dodate malo kisa. Iz cvetačnih listov lahko pripravite okusno juho, drobno sesekljane pa lahko pripravite kot špinato le namesto vode uporabite mleko.

d.d. MARIBOR **PRODAJNI CENTER MURSKA SOBOTA**
Cvetkova 2a
tel.: 31 760

PONUDBA TEDNA

Ugodne cene in velika izbira:
taine obloge, preproge, tekači, predpražniki, tapete z novimi vzorci, keramične ploščice že od 1.170,00 SIT m², WC-kotiček 3.311,00 SIT.

S KARTICO ZVSTOBE ŠE 5 % POPUSTA!

Veselimo se vašega obiska!

Glasbene lestvice

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU NSTSNMV

1. I WANNA BE WITH YOU - Fun Factory
2. HAVE YOU REALLY LOVED A WOMAN? - Bryan Adams
3. THIS AIN'T A LOVE SONG - Bon Jovi
4. WATER RUNS DRY - Boyz II Men
5. NIGHTS IN WHITE SATIN - Sandra
6. NO MERCY - Marcy Mark
7. A WHITER SHADE OF PALE - Annie Lennox

LESTVICA SLOVENSKE ZARAVNE GLASBE 7 VELIČASTNIH

1. ALI TVOJA MAMA VE - Spin
2. ODPRI OČI - Anja Rupel
3. ZATE - Senti
4. ŠE SI TU - Mária Zore
5. NAPAD LJUBEZNI - Zoran Predin
6. Gremo vsi na morje - Agropop
7. NE BO ME VEČ NAZAJ - Mika

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE 8 KRŠČAKOM, CEKRON PA Z MARELOF

1. ZAPLEŠI Z MANO - Alpski kvintet
2. KO SE ZMRAČI - Bratje iz Oplotnice
3. SREBRNA OBLETNICA - Štrk
4. DEKLETOVO SLOVO - Igor in Zlati zvoki
5. ŠOFER - Ans. Dore
6. RAD BI TE VPRAŠAL - Ans. Franca Potočarja
7. POIDI Z MANO - Ans. Tonija Verderberja

Predlogi: OČKI ZA PRAZNIK - Ans. Petra Finka
MOJ MORNAR - Ans. Branka Kleržarja
MAMI - Nagelj

Zaprosilne kupone pošljite do četrtega, 10. avgusta 1995, na naslov: Murski val, Ulica arhitekta Novaka 13, 49000 Murska Sobota, s priloženo »Za glasbene lestvice«.

Kupon št. 31

Glasujem za skladbo:

*tvoja _____

*domača _____

*narodnozabavna _____

Ime in priimek ter naslov: _____

Osem pogledov

13. Opis sveta na pragu tretjega tisočletja

Jerneja Katona

Drago Pintarič

Navsezadnje tudi sam čas štejemo dobesedno po nji oz. pred Kristusovim rojstvom in po njem. Do drugih vedenj je bila v najboljšem primeru pokrovi- teljska, večinoma pa nestrpna, tako da so se ta lahko obdržala le na obrobju. Natanko tako se je med dru- gim dogajalo tudi s ciklizmom kot dedičem antične misli in hkratnim nosilcem sočasne vzhodne zgodovine in filozofije ter celo znanosti. Vendar se je ciklično pojmovanje časa pri nas ponovno in ved- no bolj uveljavljalo vzporedno s temeljitejšim spoz- navanjem vzhodnjaškega (in drugih, npr. indijskega) izročila. Zahodnjaki, ki tako nezadržno drvim- k svojemu cilju (čeprav bi ta nemara mogel biti nič drugega kot propad), smo nemalo začudeni nad umirjenostjo in globokoumnostjo vzhodnjaške duhovnosti. Ta ne pozna za nas tako frustrirajočega greha, namesto njega pozna težkost neskladja. Bolj kot k danemu cilju je usmerjena k večni in vse prežemajoči harmoničnosti, ki je vsa zaokrožena v sebi. To pa je že trenutek, ko je potrebno ugotoviti, da se tudi vzhodne misli med seboj razlikujejo in tako veljajo Indijci s svojo spekulativnostjo za nekakšne vzhodne Grke, Kitajce in konfucijanstvo pa zaznamuje prav tista mera praktičnosti in vendar skladnosti z najglobljim kozmičnim redom, ki posa- mezniku tudi v vsakodnevnem življenju omogoča globlji dialog s seboj. Bistvena razlika med obojimi se kaže tudi ob vprašanju razumevanja smeri, bistva in smisla družbeno-zgodovinskega dogajanja. Tukaj merimo na pojem razvoja, ki se je na zahodu tako neločljivo povezal z idejo napredka. Spomnimo se: ta je inherentna židovsko-krščanskemu nauku, svojo aktualnost pa je potrdila v že omenjeni razpravi fran- coskega klasicizma, kjer se je priostrišla v spor med starimi in modernimi. Predvsem francoski akade- miki in danes manj znani intelektualci tistega časa so trdili, da vsako stoletje prinaša genialne ljudi, še več, v skladu s tezo o napredku je Louvre popolnej- ši od efeških templjev, Pascal pametnejši od Plato- na, doba Luja XIV. pa je boljša od Avgustove in Periklove. Pritrdil jim je Bacon, ki je dejal, da bi bilo sramotno, če bi v dobi velikih odkritij obtičali v sta- rogrških ožinah. Kot varuhi klasičnih antičnih tra- dicij pa so - prav paradoksalno nastopili pesniki, ki so največ pripomogli k uspehu 17. stol. v Franciji, med njimi zlasti Boileau, La Fontaine, Racine. Modernim so očitali pomanjkljivo poznavanje an- tike in trdili, da starih ne zagovarjajo zaradi njho- ve starosti, ampak ker je njihov sloves ostal nespor- en 2000 let, medtem ko o modernih lahko sodi šele prihodnost.

Priznajmo, da je v tem intelektualnem sporu zelo težko igrati vlogo razsodnika in da je po svoje še zmeraj aktualen in nedorečen. Še posebej če vemo, da so takrat zmagali moderni, ki so bili predvsem

številčno močnejši: akademiki so uveljavili svoj vpliv v salonih, dvor pa je bil tako in tako nespor- no na njihovi strani, ob tem da je bil Luj XIV. seve- da še posebno počaščen itd. itd. ... - Če pustimo ob strani povrhnji blišč dobe, je ob tem sporu treba reči, da je bil več kot spor o umetniški stopnji enih ali drugih; oglašja se kot dvom o nekaterih absolut- nih vrednotah, kot so lepota, resnica in umetnost, kar pa lahko razumemo kot posledico globlje krize temeljnega sistema vrednot. Ta se kaže v Descarte- sovem filozofskem dvomu, ki je načel klasicizem 17. stol. in hkrati z njim najglobljo duhovno-zgodovins- ko podstat, ki je s klasicizmom urcničevala še svoj zadnji poskus obnove klasičnega sveta metafizično- absolutnih vrednot. Descartesov cogito pomeni točko preobrata, na kateri se je zgodovina zasukala v novo dobo, ko namesto absolutne poznamo samo še relativno lepoto. S tem se je zgodilo nekaj izjem- no pomembnega, kar je tisti pravi razlog, ki je od- meril sporu starih in modernih tolikšno vlogo v po- gljavju o zgodovini; rodilo se je namreč (dotlej nez- nano) zgodovinsko umevanje lepote, odkrili so zgo- dovinskost vrednot in spoznali, da se antika in so- dobnost ne moreta meriti z istimi merili. Klasicistični intelektualni spor oz. razkol je pomemben ne le na poti v razsvetljenstvo, ampak še bolj kot razvoj- na etapa na poti k historizmu - zgodovinskemu mni- šljenju (samo v oklepaju smemo omeniti tudi tisto danes že dovolj znano grdo lastnost zgodovine, da resnico podeli zmagovalcu, pa četudi gre za števil- no premoč parvenijev nad sicer res samo dvema ali tremi, vendar velikani duha). Tako Zahod.

Kako pa pojem razvoja razlaga Vzhod? Kot reče- no, obstaja razlika med Kitajci in Indijci, zdi pa se, da bi za nas v tem poglavju slednji mogli biti zani- mivejši. Predvsem zato, ker v nasprotju z izrazito ciklično mislečimi Kitajci poznajo tudi idejo višjega cilja, ki ga zasledujejo in bi zategadelj bile možne tudi vzporednice s sodobnimi teorijami flukтуа- cijskih vzorcev. Gibanje zgodovine v hindujski filo- zofiji namreč ni ciklično, temveč gre za takšno gi- banje življenj civilizacij in posameznikov, ki je sko- zi proces notrajnje duhovne evolucije usmerjeno proti svojemu cilju. Ta predstavlja osvoboditev in združitev z vesoljno zavestjo (brahman). Indijska filozofija pozna čas, ki je zaprt sam vase in znotraj katerega tečejo velikanski ciklusi rojevanja in razkrajanja univerzuma v »brezkončen krog«. Ciklusi so štirje, od zlate dobe (krita yuga) do dobe propadanja (kali yuga), vrstijo pa se v čedalje kraj- ših časovnih obdobjih, kar je še posebno zanimivo zaradi primerjave s teorijo o kompresiji časa oz. sin- dromom pospešitve, s katero se ukvarja sodobna fi- zika.

(Nadaljevanje prihodnjič)

18. POTOVANJE PREK OCEANA

Dr. Moja Saruga

Španijo sta predstavila operna pevca Maria Basaraba in Gabriel Reoyo - Pasos z odlomki iz Kar- men. Najbolj vprašljiva je bila pred- stavitev Švedske, ki je gostila kong- res 1982. leta v Stockholmu. V predstavi je nastopil Magnus Hei- lberg, oblečen v značilne barve švedske zastave in seveda v pija- nem stanju s kozarcem v roki. Šved- ska delegacija je vložila protest in na sklepem dejanju kongresa se je dr. M. Shapiro kot organizator prizadetim javno opravičil. Če vprašate mene, je bila predstava originalna, saj je bil tudi moj prvi stik s Skandinavijo tak, da sem se vprašala, ali je tu kdo trezen. Naslednje svetovno srečanje zdrav- nikov gastroenterologov je bilo v Sao Paulu v Braziliji. Oči smo si napasli na plesalkah sambe in noge so kar poskočile v tem taktu, le prostora ni bilo za vse, razen za profesionalne plesalce. V davno Avstralijo nas je popeljal Rolf Harris, in to z glasbo in skeči. Najbolj vpijoča je bila muzika na značilnem instrumentu avstralskih domorodcev Aboriginov. Nič ni zaostajala mojstrovina ob izva- janju predirljivih tonov na žagi, ki so jo nekoč uporabljali drvarji. Zdravnike na filmu je predstavil igralec Tony Curtis, ki je dobil to dolžnost verjetno, ker se je sam nedavno poročil z zdravnico in ve, kakšne so prednosti in slabe stra- ni tega poklica. Domačine je s ple- snimi skupinami predstavila Juliet Prowse, ki je zamenjala napoveda- no Marilyn Michaels. Je znana igralka mjuziklov, rojena v Indiji in solana v Južni Afriki. Svojo igralsko kariero je začela v Londonu in jo nadaljevala čez veliko lužo. Igrala je s Frankom Sinatro v filmu Can-Can in z Elvisom Pres- leyem v filmu G. I. Blues. Sodelo- vala je v številnih predstavah na Broadwayu in tudi pri inavguraciji predsednikov Johna F. Kennedyja, Nixona, Reagana in kraljice Eliza- beth II. Show je sklenila Thelma Huston s svojim žametnim glasom, ki pa ni dosegel širine glasu njene soimenjakinje Witny. Po končani predstavi je bilo srečanje vseh udeležencev ob jedaci in

pijači ter ob taktih plesne glasbe. Kakšno je bilo razpoloženje, si lahko predstavljate, če povem, da je bilo tam prek 4.000 zdravnikov z vsega sveta. Ta množica se je nekoliko razgubila v naslednjih dneh, ko je bilo na sporedu delo. Ponedeljek, čas mojega aktivnega sodelovanja na kongresu, je hitro prišel ter je kljub nervozni in po- manjkanju samozavesti hitro mi- nil. Vprašanja avditorija niso bila preveč provokativna in spraševali so zdravnike iz držav, ki imajo enak problem z rakom želodca, kot ga imamo Pomurci. Zanimiv je bil profesor iz Pensilvanije, ki je povedal, da pri njih pijejo samo pitno vodo iz steklenic, ki so ku- pljene v trgovini in so pod zaščit- no znamko. Ni se mogel načuditi, da se ukvarjamo s problemom pit- ne vode zaradi čezmernih količin nitritov in nitratov in da kljub temu pijemo to vodo. Za nepozna- valce moram povedati, da je še vedno dežurn krivec za rak že- lodca nitrat s škodljivim delo- vanjem na želodčno sluznico, če- prav sedaj prihajajo še druge ugo- tovitve in dokazujejo še druge vzroke. Moj prispevek h kongresu ni bil, dokazati to negativno vlogo nitratov in nitritov, ampak prikaza- ti, da Pomurci še vedno umiramo bolj pogosto zaradi raka želodca kot drugi Slovenci ali recimo Ame- ričani in nekoliko manj kot Japone- ci, Kitajci ali Poljaki in zaradi tega hodimo običajno tudi prepozno k zdravniku. O tem sem se lahko prepričala tudi kasneje, ko sem si nabirala izkušnje s podočja gastro- enterologije v eni od največjih bol- nišnic v Los Angelesu v Ceder-Si- nai hospital. Ves čas ni bilo niti enega primera raka na želodcu, bilo pa je mnogo boleznih debelega črevesa. S tem problemom se zač- njamo ukvarjati tudi mi v naši bol- nišnici.

Kongres je bilo naporno de- janje. Znanje si si nabiral od osme ure zjutraj pa do šestih zvečer, vmes pa si imel čas, da si zadostil potrebe lačnega želodca, se osvežil s pijačo ali odložil spanec s skode- lico kave, ki pa ni bila tako močna kot naša turška kava in si zato po-

treboval nekoliko večje količine. Moda je bil »cappochino« in resta- vracije v L. A. so kar teknovali, katera bo naredila boljšega. Zani- mivo je bilo opazovanje identifi- cijskih kartic udeležencev. Kolegi iz nekdanje Češkoslovaške so ime- li kar tri različne: staro ime, Češka Republika in Slovaška Republika. Med Slovaki smo se nemalokrat znašli tudi Slovenci. Tudi Ame- ričanom včasih ni vse jasno, če- prav veljajo za svetovne policajem- so tako vzgojeni. Na veliko prese- nečenje pa ob tokratnem sreča- vanju z njimi nisem imela težav z razlago, kje leži ta država oziroma od kod sem.

Program srečanja je bil zelo natrpan, zato za ogled mesta nisem imel časa, razen če si »sprivale« davanja. Vendar pa me to ni preveč skrbelo, saj sem bila gostja mesta še ves mesec, torej se bo že našel čas za pohajkovanje po njem. Za spro- stitev po napornem tednu je pro- priše v poštev obisk zabavišnega parka Disneyland, kjer so junaki risank Walta Disneyja oživel. Za- bavišče je bilo odprto leta 1955, in to na območju, ki se imenuje Ana- heim, traja pa kar nekaj časa, da ga dosežeš z mestnim avtobusom. Do njega se je potrebno odpraviti čim bolj zgodaj, da lahko užijesh vse radosti, ki ti jih daje. V vstopnici, ki stane 30 dolarjev, so zajete vse vožnje v parku in sam si si krivi, če se ne naučijesh vseh zaradi ogrom- ne gneče zlasti v soboto in nedeljo. Torej če lahko izbiraš čas, nikakor ne hodi tja ob koncu tedna, ker bodo otroci pohodili. Celotni park je razdeljen po tematični in ima tudi vzgojno-izobraževalno vlogo. Ob glavnem vhodu najprej prispeš na veliko železniško postajo v stilu viktorijanske Anglije. Z železnico se lahko popelješ na trg, ki je ver- na podoba New Orleansa. Pe- lahko odkriješ čare Adventurelan- da. Posebno očarljiva je vožnja s piratsko ladjo skozi skrivnosti podzemnih votlin ob zvokih pesmi pijanih piratov in med topovskimi krogli, ki te nenehno ogrožajo, tako da imaš venomer občutek, da te bodo zadele.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Dr. Franc Zibrik

O staranju pri človeku

V prejšnjih časih so starost obravnavali kot bolezensko stanje. Stari Rimljani so imeli v tem smislu tudi pogovor: »Starost sama je bolezen.« (Senecus ipsa morbus.); imeli pa so še drugega, ki govori o tem, da »se časi spreminjajo in da se mi spreminjamo z njimi« (Tempora mutantur et nos mutamur in illis). V tisočletjih so se menja- vala mnenja o človekovem zdra- vju in njegovem življenju na zemlji; v zadnjih dveh stoletjih pa so postavile naravoslovne vede - posebno še napredek medicine - mnoge prejšnje re- snice o bivanju ljudi na zemlji tako rekoč na glavo.

Sodobne naravoslovne zna- nosti obravnavajo staranje kot biološki proces - ne kot bole- zen! Staranju so podvržena vsa živa bitja na zemlji in tudi vsi deli človekovega telesa. Staranje je torej neizbežen živ- ljenjski proces, odvisen od mno- gih okoliščin, ki jih posameznik doživlja in preživlja; pomemb- ni so dedni dejavniki, prinese- ni na svet ob rojstvu; življenjske navade in razvade, način in vr- sta prehrane, okolje, v katerem živimo, delovne razmere, oseb- na higiena itd., da naštejemo le najbistvenejše. S staranjem se spreminja delovanje organov v

telesu, sčasoma slabijo duševna moč in inteligenca, spolna moč in tudi duševna radovednost ter reakcije.

Koliko smo stari? Vsakdanje življenjske izkušnje potrjujejo, da niso vsi ljudje enake krono- loške starosti tudi enako postar- ani. Nekateri so pri 70 letih še polnovredno telesno in dušev- no aktivni ter vsestransko po- tentni, medtem ko kažejo dru- gi že pri 50 letih telesno in du- ševno nemoč, prezgodnjo ove- nelost telesa in čedalje manjše duševno zanimanje za okolje, v katerem živijo.

Nemški patolog Virchow je menil, da je »človek toliko star, kolikor so stare njegove žile in njegovo srce«; ruski fiziolog Pa- vlov je na prehodu v naše sto- letje trdil, da je »človek toliko star, kolikor se počuti«; mad- žarski romanopisec Jokai Mór je zapisal proti koncu prejš- njega stoletja: »Ni nujno, da bi bil starejši človek že nujno tudi senilen« (onemogel, starčevsko slaboten), ko se je kot 74-letnik poročil s skoraj petdeset let mlajšo igralko.

Človekova biološka starost se torej ne ujema vedno z nje- govo kronološko starostjo - in se je pogosto težko pravilno od- ločiti. Telesno in duševno zdra-

vje ter primerna življenjska moč (vigor) so nam lahko do- kazljivi kazipoti pri naši orienta- ciji. Mnenja raziskovalcev in drugih razumnikov pa so bila - in so še - pogosto različna.

Kaj pravijo statistike?

Svetovne statistike nas infor- mirajo o tem, da narašča število starejših ljudi v zadnjih de- setletjih našega stoletja. Podob- ni so podatki tudi za naše slo- venske razmere: vedno več im- amo v državi ljudi, ki so starejši od 60 let. Povprečna življe- njska doba se je podaljšala od 40 let (na začetku stoletja) do danes na 70 let. Pri ugotavljan- ju podaljševanja povprečne življenjske dobe se postavlja konkretno in zanimivo vpra- šanje: kaj vse vpliva na staranje in kolikšna naj bi bila človeko- va preživetvena doba v prihod- nosti? Poleg že zgoraj ome- njenih vplivov na staranje in dolgot življenja je gotovo teles- no in duševno zdravje odloči- lnega pomena, ki se ga moramo zavedati. Akutne, zlasti še kro- nične bolezni slabijo organi- zem, ga okvarjajo in nezdra- vljene često privedejo do smr-

ti. Večina medicinskih stroko- vnikov se dandanašnji strinja s patologom Aschoffom, ki je dejal, da »večina ljudi ne umre naravne smrti - temveč jih ubije bolezen«.

Magične meje življenja

Povedal sem že, da so se že v prejšnjih stoletjih naravoslov- ci ukvarjali z dolgotjjo člo- vekovega življenja. Pred 250 leti je francoski raziskovalec Buffon, ki je doživel za tisto dobo kar spoštljivo starost 81 let, zapisal, da naj bi človek v ugodnih življenjskih razmerah zdrav doživel 5- do 6-krat toliko let, kolikor jih porabi za svojo rast in razvoj, torej - 110 do 120 let! Tudi francoski profes- or Gabriel Simonoff napove- duje v svoji objavljeni knjigi z naslovom Nova večnost za pri- hodnje človeške rodove kar 120 let ...

Naravno in povsem razum- ljivo je, da si želi telesno in du- ševno zdrav človek živeti s pol- no življenjsko močjo, čim dalj je mogoče. Moč samoohranitve je tudi v starosti (tretji živ- ljenjski dobi) odločilna pri večini zdravih posameznikov. Da bodo imeli starostniki v prihodnje več od življenja in bodo bolj zdravi uživali zaslu- ženi pokoj, bo morala poskrbe- ti preventiva v mladosti in sre- dnji življenjski dobi. Letom pri- merne prehrana, skrb za kultu- ro stanovanja, izboljšanje delo-

vnih razmer na delovnih me- stih, izogibanje kvarnim vpli- vom na zdravje (alkohol, niko- tin, droge) so dejavniki, ki zag- otavljajo boljše zdravje, daljše življenje in manj tegob z zdra- vjem v človekovi jeseni.

K vsemu povedanemu lahko zapišemo, da je podaljševanje človekovega življenja odvisno od prizadevanja za primerno zdravje že v razvojni dobi in v

aktivnih srednjih letih. Zelo si torej čim bolj zdravo starost za večino ljudi. Neumestno in neprimerno bi bilo umetno po- daljševanje življenja za vsako ceno.

Usoda je namenila človeko- vemu zemeljskemu življenju minljivost - in s tem se mora- mo sprijazniti. Medicinci pa se borijo za podaljševanje člo- veka vrednega življenja.

AJDOVA NOČ - Organizator letošnje Ajdove noči v Odrancih je bil domači nogometni klub. Najprej so se tekmovalci, stari več kot 70 let, pomeri v košnji. Zmagal je Jože Zver. Potem je prišlo na vrsto sestavljanje kmečkega voza, pri čemer so bili najbolj spretni tekmovalci iz Panonske ulice. Vlekli so tudi vrv in pri tem so bili najmočnejši tekmovalci iz Mladinske ulice. Novost letošnje prireditve so bile bikovske stave: ugibanje teže treh govejih pitancev, ki jih je tja prignal Ciril Kavaš. Eden od njih je tehtal 560 kilogramov. Natančne teže ni uganil nihče, pač pa se je 10 ugibajočih zelo približalo omenjeni teži, zato je vseh deset dobilo nagrado: bika prodal in deseterici razdelil denar. Na Ajdovi noči so postregli s 1.200 obroki kaše.

Smešno od Prage do Kumrovca

Smo pač dobronameren lokalni časnik s širšim dosegom. Včasih sežemo tudi do Prage in Kumrovca, do začetka prve svetovne vojne, kakor jo je doživel dobri vojak Švejka, in do konca druge Jugoslavije, kakor ga je čutili v Titovem rojstnem Kumrovcu

V to nas silita zmernost v formiranju kritike in splošna globalizacija informacij. Če bi se motali samo za lokalnim plotom, bi lahko bili strašno kruti. Brez uvidevnosti za težavnost tranzicije. Za plotom domačije je to lahko zelo mučno, zato se je bolje zateči v satiro. Za kaj gre?

Tam nekje v začetku maja leta 1993, dve leti po osamosvojitvi, nas je poklical neki državljani iz Puconec. Ni se predstavil. Bil pa je urveden mož, prav kakor mi. O njegovi obzirnosti smo sklepali po tem, da je svojo informacijo pripovedoval za rubriko Kri ni zemlja, za satirično priobčitev torej. Rekel je, da bi bilo njegovega predsednika krajevne skupnosti dobro malce omeniti v tej šaljivi rubriki, ker v krajevnem uradu še vedno visita fotografiji Tita in njegovega rojstnega Kumrovca. Skušal je celo pomagati pri zakrkljivi formulaciji in je rekel, naj nekako tako obrnemo, kot da hoče »torniti Harkai vas Puconce spet v Jugoslavijo spraviti«.

Kaj storiti?

Kaj storiti, se je nekoč spraševal Lenin, ko je šlo za ključna vprašanja revolucije.

Lahko bi naredili troje. Prvič, sprožili lov na čarovnice in pognali v tek medijsko vojno o ignoriranju slovenske samostojnosti. Ne bi se sicer mogli sklicevati na kak zakon, vsaj takrat še ne, o opremi krajevnih uradov ali na odredbo o odstranitvi starih ikon, lahko pa bi bili grozljivi in rekli, da je nekdanji predsednik prve slovenske samostojne vlade Peterle v takratni skupščini izvedel simbolno dejanje, ko je snel Titovo fotografijo. Roma locuta, causa finita, kar velja za prestolnico. Drugič, lahko bi iz vsega naredili šalo, recimo v omenjeni rubriki Tretjič, lahko bi na vse skupaj pozabili.

Kot medij tega tretjega nisimo mogli narediti, tistega prvega nismo hoteli. V rubriki Kri ni zemlja je 13. maja 1993 izšel puščičast zapis z naslednjo vsebino: »Dolgoletni partijski sekretar, kumrovski romar, kandidat za puconskega občinskega župana in rajonski sekretar puconskega krajevnega urada Istvan Harkai - Titoljub je lastnik najobsežnejšega relikviarja novejšje zgodovine med Muro in Rabo. V svoji prihodnji občinski sobani, za zdaj samo še sobi puconskega krajevnega urada, hrani fotografije Tita in njegovega rojstnega Kumrovca. Harkai, ki je po poklicu profesor zgodovine, živi in izgoreva za zgodovino. V volilnem programu, s katerim bo kandidiral za puconskega župana, si bo prizadeval za združenje rojstnih Puconec z Jugoslavijo ter za prepoved branja knjige z naslovom Dogodovščine dobrega vojaka Švejka. Jezijo ga rešite, ki že na začetku te knjige poserejejo podobo presvitlega cesarja.«

Naj bo pravica, tudi če propade demokracija

7. julija 1994 je bila na svetlo dana »sodba v imenu ljudstva«, ki jo je izdalo Temeljno sodišče v Murski Soboti, »po sodniku Anžetu Vinčecju«. Toženo stranko je zastopal odvetnik Boris Stefanec, toženo stranko Podjetje za informiranje, ki je izdajatelj Vestnika, pa odvetnik Jože Korpič. Naj povzamemo: tožniki so zahtevali 2,5 milijona tolarjev odškodnine, sodišče pa je predložilo, da je tožena stranka dolžna plačati »800.000 tolarjev z zakonskimi zamudnimi obrestmi in pravdnimi stroški, odmerjene na 36.659,50 tolarjev«. Obrazložitev: Sodišče je presodilo, da je Vestnik v rubriki

šoli, domačem kraju ali kot poslanec DPZ-ja Občine Murska Sobota, je čutil precejšnje nelagodje, saj so se njegovi znanci spogledovali in ga »zajebavali«. Zaradi vsega tega se je psihični stres tožnika še povečal, dijaki so ga spraševali, »kaj je takega naredil, da o njem tako grdo pišejo.« Trpela sta tudi tožnikova žena in sin, tožnik je še po več kot letu dni čutil nelagodje.

O tožnikovem trpljenju so pričale tudi zaslišane priče, Ladislav Kepe, Ladislav Kuhar in Jožef Časar. Trdili so, da je imel hude duševne bolečine. »Tako je pričel čezmerno kaditi in piti, v družbi ni bil več sproščen, ni se več vedel pošaliti...«

Višje, hitreje, močneje! Na odločitev soboškega sodišča sta se pritožila tako tožnik Harkai kot toženi Vestnik. Kot kaže,

»Ustvarjajo se tajne zveze ...«

»Ustvarjajo se tajne zveze, ki kot protiobveščevalne službe delujejo nezakonito, zasledujejo nosilce državnih in političnih funkcij, novinarje in javne delavce...« Milan Kučan, 23. februarja 1994, na javni tribuni v Novi Gorici.

Kdo koga tukaj zasleduje? Je zasledovan in celo teroriziran javni delavec Štefan Harkai ali pa so preganjani novinarji oziroma tisk?

V redakciji Vestnika je bil, za sodišče za zdaj še anonimni pisec puščice po izreku sodbe ob branju njene utemeljitve nekoliko skrušen. Je bilo pošteno zaradi zabavljanja tako prizadeti prizadetega, njegovo družino in prijatelje? Ogroziti njegovo

Kam meri satira?

Zato sta z urednikom analizirala objektivnost članka.

1. Je res, da je imel tožnik v sobi krajevnega urada še dve leti po osamosvojitvi fotografijo Kumrovca? Ne glede na posrednost informacije, sporočil jo je anonimni državljani, to mora biti res, ker tožnik tega v obrazložitvi tožbe ni zanikal. Takšen je bil izsledek prvega koraka analize.

2. Je mogoče, da je bil zaradi tega kdo prizadet? Državljan, ki je klical, prav gotovo. Ker gre za uradne prostore, so bili nedvomno prizadeti tudi drugi državljani, ki jih je tja zaneslo. V čem je civilnodružbena vloga medija, ali ni v tem, da je občutljiv do prizadetosti javnosti? Potemtakem stoji domnevni Harkaijevi prizadetosti tukaj nasproti prizadetost večjega števila ljudi! V tem kontekstu je bila objava upravičena in celo, medijsko gledano, nujna. Četudi je res, kot pravi nauk sodišča, da se morajo novinarji

trpel zaradi madžariziranega priimka, bi ga lahko že spremenil. Argument, ki nekoliko patetično kuka iz njegove navedbe na sodišču, da se je bil »že rodil kot Harkai« in je bil tako tudi vpisan v rojstno matično knjigo, da je to naredil njegov ded, da potemtakem gre za spoštovanje odločitve prednikov, ne vzdrži. Sprememba bi bila povrnitev v avtentično stanje in, recimo, spoštovanje do pradedov ...

Kam cilja tožnik?

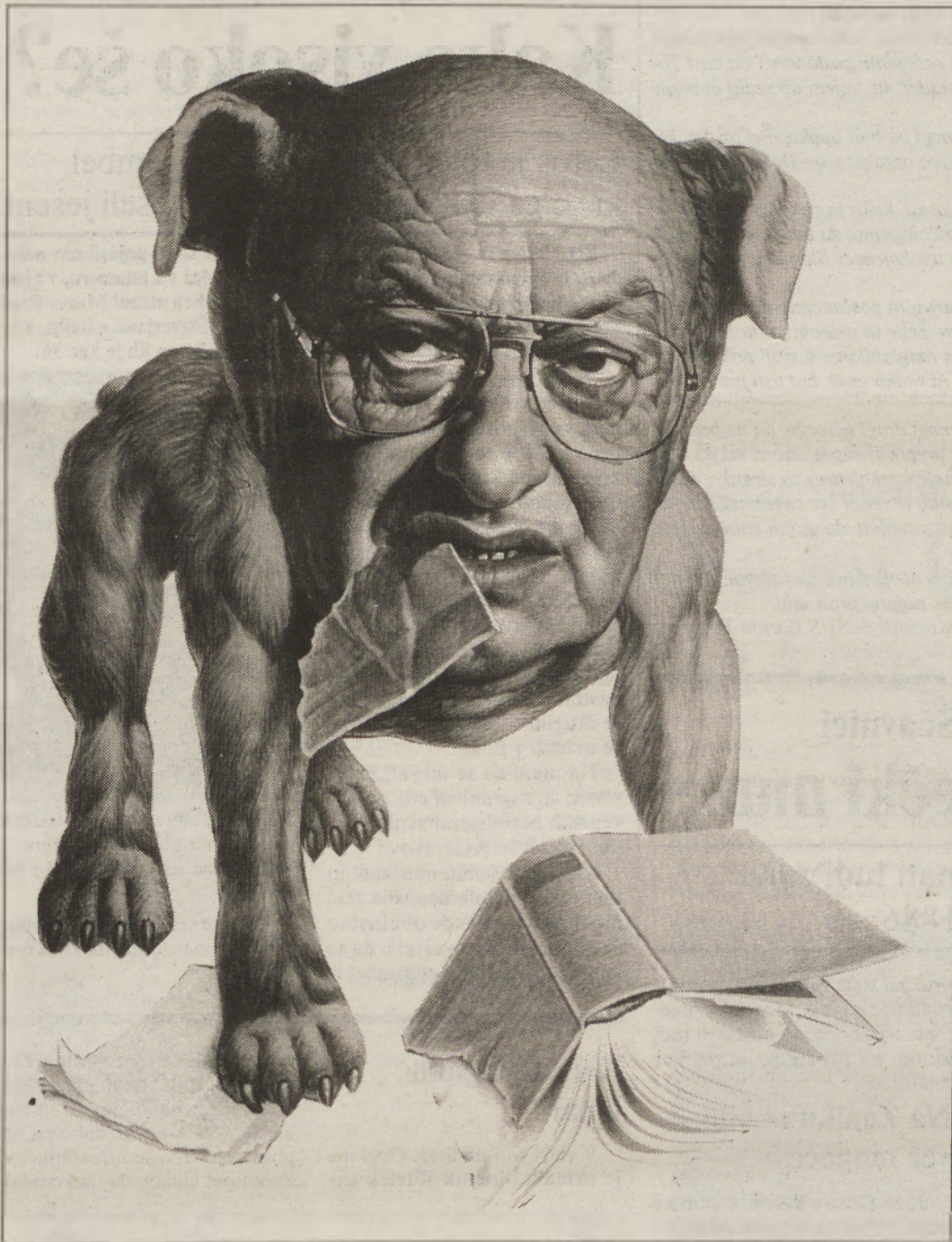
Toda privzemimo, da je bil tožnik kljub temu »objektivno« prizadet in razžaljen. Ta »objektivnost« je sicer vseskozi relativna, ker je odvisna od razvihranosti medijskega prostora, ponekod je prag prizadetosti višji, drugod nizek in že kar licemeren - a pristanim, da je v našem primeru obstajala kot boleče dejstvo. Kot smo prebrali v razpravi o časti, je lahko žaljiva tudi »resnična trditve, če je izrečena na žaljiv način«. Danes v teh sprepletanih tranzicijskih časih je žaljivo, če te nekdo spomni na tvojo včerajšnjo vero ali na kri tvojih staršev! Dopustimo torej popolno nerazumevanje satire.

Tožnik in njegov advokat sta pri izbiri členov iz Zakona o obligacijskih razmerjih za potesitev prizadejanih bolečin izbrala 200. člen, ki daje oškodovancu pravico, da zaradi razžalitve dobrega imena ali časti zahteva denarno odškodnino. Lahko bi izbrala prejšnji člen, ki daje oškodovancu možnost, da se objavi popravek, preklic, objava sodbe. Kako to, da sta za izboljšavo dobrega imena in splošnega tožnikovega počutja izbrala zdravilno moč denarja namesto moči javne besede?

S tem sta zašla na kršča se tla. Kako namreč ugotoviti, če je tožnik v resnici trpel samo v protivrednosti 800.000 tolarjev? Kako se lahko izjave njegovih priateljev, obravnavajo kot verodostojne? Kako naj sodišče ve, da ne gre za lakajstvo? Kako naj se ugotovi, če je tožnik dejansko »več pil in kadil« zaradi omembe v rubriki Kri ni zemlja? Koliko je to »več piti in kaditi«? Se hoče s tem reči, da je bil za toliko, kolikor je tožnik povečal omenjeni dejavnosti, materialno oškodovan, Vestnik pa naj mu to oškodovanje, ki pa je v resnici drogiranje, plača? Je to vzgojno, plačevati nekemu škodovanje lastnemu zdravju? Kako to, da je, čeprav mu je bila povzročena škoda pri ugledu in delu, tožnik prav v času, ko je bil domnevni škodljivi učinek zapisa največji, postal iz pomočnika ravnatelja ravnatelj Srednje družboslovne in ekonomske šole?

Če bo sodba Višjega sodišča, na katero se je Vestnikov advokat Jože Korpič »pritožil« na Ustavno sodišče, da se preveri skladnost sodne prakse, saj po spremembi režima v Sloveniji še ni bilo primera, da bi bil medij obsojen zaradi satiričnega pisanja, nezavajena, bo predsednikova domneva, da neke tajne zveze preganjajo novinarje, prenehala biti domneva.

Imeli bomo dokaz, da obstaja vsaj ena taka zveza, ki bi jo še najlažje poimenovali v zvezi s teritorijem jurisdikcije na severovozdu oziroma vzhodu države. In še enega: da drži latinski rek, ki pravi »difficile est satiram non scribere«, težko je ne napisati satiro.

najprej Vestnik, potem pa po vodilu, da je napad najboljše obramba, še tožnik. Prvi je prek svojega advokata Štefaneca zahteval 2,5 milijona, toženi Vestnik pa je prek svojega advokata dokazoval, da je po nedolžnem obsojen.

Višje sodišče v Mariboru je razsodilo, da je 800.000 tolarjev odškodnine kar dovolj, »predstavlja zadostno in pravično zadoščenje«. Glede Vestnikove nedolžnosti pa je Višje sodišče dalo prav prvemu sodišču, ker da tudi »objava v satirično-humoristični rubriki še ne pomeni, da se o komurkoli lahko piše vse, kar nekemu pade na pamet in da se novinarji ob ustavnem varstvu osebnostnih pravic morajo zavedati mej svojega pisanja.«

zdravje in poteptati njegovo dobro ime? Čeprav pišočni ni imel takega namena, kar je razvidno iz tega, da je Harkaijevo početje postavil v absurde okoliščine - omenja ga v zvezi z romanjem v Kumrovca, kar je atavizem na prav tako relikten način opisuje njegove funkcije in njegov konjiček (lastnik relikviarja), pripisuje mu smešno in nemogoče politično dejanje (združuje samo Puconec z Jugoslavijo, ne pa tudi Slovenije), pritika mu prepovedovanje branja Švejka - je morda, tako ga je pestilo, kljub temu zagrešil »objektivno« žaljivo dejanje?

zavedali mej svojega pisanja, se tukaj večje zlo preprečuje z manjšim!

3. Je imetje madžarskega ali madžariziranega priimka znamenje madžaronstva? To je nesmiselno! Kaj pa je to: madžaronstvo, ki se ga tožnik čuti okrivljenega? Če je to samo drugo ime za razvito madžarsko nacionalno zavest, potem to ni nič slabega. Ta država širokosečno priznava pravico do take zavesti. To torej ne more biti žaljivo. Včasih se je tako označevalo prizadevanja za ponovno priključitev Prekmurja Madžarski. V našem primeru je to prazna implikacija, ker se tožnika šaljivo dolži aspiracij do Jugoslavije, torej države, ki je Madžarski Prekmurje odvzela. Sploh pa, če bi tožnik v resnici

Vestnik!

Prejeli smo

Mojemu poslancu

Spoštovani g. Sisinger!

Zelo razočarani smo člani odbora DeSUS iz Gornje Radgone in tudi drugi upokojenci v Večeru zasledili, da si med 50 podpisniki za zahtevo o sprejemu zakona o privilegiranem predčasnem upokojevanju za poslance tudi ti in seveda še dva poslance iz prejšnje Občine Gornja Radgona.

Ne bom se spuščal v opisovanje vseh privilegijev, ki jih želite dobiti, če bo zakon sprejet, naštel bom le nekaj tistih, proti katerim si se ti in mnogi drugi poslanci najbolj borili: to pa je povečanje delovne dobe oz. predčasno upokojevanje.

Poslanci pa bi se sedaj radi upokojevali že z 20 oz. 25 let službe, »hipotetično«, kot piše Večer, pa bi se kakšen poslanec lahko upokojil tudi že pri 34. letih. Da o velikih odpravninah od 10.000 do 20.000 DEM sploh ne govorim.

Še ni dolgo, ko si nam na konferenci v Gornji Radgoni govoril o težavah, ki jih imaš pri zavzemanju za ohranitev legitimnih pravic upokojencev in o težkem socialnem položaju, v katerem so mnogi naši upokojenci, saj bo znašala najnižja pokojnina nazadnje komaj nekaj čez 38.000 SIT. Vaše pokojnine pa bodo prav gotovo maksimalne, to je 180.000 SIT, govori pa se celo, da bodo znašale še več, kajti pridobiti si boste znali še neštete razne dodatke za »izredne zasluge«. Vse to lahko na žalost parlament danes sprejme, če bo večina poslancev za to glasovala, kar pa ne bo težko, in preden bo Ustavno sodišče kaj razsodilo ali kaj »svetovalo«, boste poslanci že uživali »zasluženo« visoko pokojnino in si še mladi in čili našli dodatno zaposlitev, ki vam bo prinesla morda še več zaslužka, kot bo znašala pokojnina.

V Gornji Radgoni smo ti takrat, gospod poslanec, izrekli priznanje za tvojo skrb za vse vrste upokojencev, tudi za tiste, ki imajo najnižjo pokojnino, zato smo ob tem tvojem dejanju toliko bolj razočarani. Tudi opravičevanje ene stranke, da poslanci niso vedeli, kaj podpisujejo, je zame enostavno norčevanje iz volivcev, nasprotno, poslanci ste dobro vedeli, kaj podpisujete, saj želite zakon sprejeti po hitrem postopku in si tako urediti upokojitev, ker dobro veste, da se bližajo volitve in da volivci marsikoga tudi zaradi takih potez ne bodo več volili.

Sicer sem skoraj prepričan, da takšen zakon ne bo sprejet prav zaradi pritiska javnosti in nekaterih še redkih razsodnih poslancev (vsa čast Tonetu Peršaku!), ostal pa bo moralni madež na tvojem do sedaj dobrem imenu in tudi na drugih.

Upokojenci v naši občinski organizaciji pa tudi upokojenci pri Sv. Juriju, kjer pravkar ustanovljamo občinsko organizacijo DeSUS, smo razočarani.

Pričakujemo, da nam boš javno pojasnil, kako in zakaj si to podpisoval, saj si vendar upokojenec, enako pričakujemo, da bo svoje reklo tudi najožje vodstvo Demokratične stranke upokojencev Slovenije, katere predsednik si.

Priporočal pa bi ti kot tudi vsem drugim poslancem, da greste več med svoje volivce ter poslušate njihove želje in pripombe tudi na vaše delo, tako vam bo ostalo manj časa za razglabljanje o svoji prihodnosti in časa, da si krojite boljši jutri, ki pa ni vedno enak kot tisti jutri, ki ga obetate svojim volivcem.

Že sedaj nam upokojenci pa tudi mnogi drugi govorijo, da ne bodo šli volit, ker so siti strankarskih zdrah in prepirljivih poslancev, mi pa smo imeli kot glavni argument za pridobivanje upokojencev za stranko, in da bi volili naše kandidate, prav tebe, ki smo te cenili kot zagnanega in poštenega poslanca, in lahko bi jim bilo dopovedati, da takih potrebujemo še več.

Škoda, sedaj te bodo volivci, predvsem upokojenci, izenačevali z vsemi tistimi poslanci, ki imajo roke obrnjene najprej proti sebi.

MILAN NEKREP, predsednik DeSUS Gornja Radgona

Turistično društvo
Sv. Jurij Videm ob Ščavnici

Urejajo kmečki muzej

Med zbranimi eksponati tudi živec
in pralni stroj iz leta 1886

Razni kmečki delovni pripomočki (posoda, orodje ...), ki jih je zbiral pokojni Jože Čuš z Ženika, nato pa še sin, prav tako Jože, so bili nekaj let na ogled v tem kraju v starodavni hišici, potem pa lastnica tega ni več dovolila. Kaj pa zdaj? V ohranjanje kulturne dediščine se je vključilo turistično društvo Sv. Jurij iz Vidma ob Ščavnici, ki je uspelo prejšnjo Občino Gornja Radgona prepričati, da bi bilo dobro, ko bi v stari šoli na Stari Gori uredili etnografski muzej.

Mlatilnica bo na prostem

»S pomočjo občine Gornja Radgona smo dali prebeliti in primerno urediti notranjost dveh prostorov - nekdanjih učilnic. V eni bomo na policah razstavili predmete, ki sva jih zbrala z očetom, prav tako seveda tudi tiste, ki so jih zbrali in prinesli drugi. V drugem prostoru pa bomo uredili kmečko sobo. V njej bodo torej omare, postelja, klop, mize, stoli, nabožne podobe in drugo, skratka tako, kot so bile nekoč na podeželju videti dnevne sobe in spalnice hkrati, saj je tedaj

družina štela veliko ljudi, zato so spali pomešano. Muzejske predmete nameravamo postaviti tudi zunaj, na prostem, na primer mlatilnico.«

Na Ženiku ni bilo več mogoče

Jože Čuš, s katerim sem se pogovarjal na njegovem domu na Ženiku, mi je predlagal ogled že zbranega muzejskega gradiva, hkrati pa dodal, da še ni urejeno. Povedal je tudi, da ljudje na vasi čedalje bolj cenijo predmete, ki so jih nekoč uporabljali na poljih, doma na kmetiji in v gospodinjstvu, zato jih - razen, če jih kdo pretenta - ne dajo kar tako oči hiše, četudi jim zanje ponujajo denar. Tudi je vedno manj onih, ki bi s takimi predmeti kurili ali pa jih kar tako zavrgli.

»Imam občutek, da so ljudje čedalje bolj osveščeni in cenijo ustvarjalnost svojih prednikov. Ker pa prav vsakdo nima finančnih in prostorskih možnosti, da bi si uredil muzejček, take predmete odstopajo v hrambo. Na policah in drugih mestih, kjer jih bomo razstavili, bomo navedli ime lastnika oziroma darovalca.«

Človek in njegov poklic

Z ladjo po svetu

Trimesečni »mali dopust« se je iztekel in
Vladimir Tkalec iz Ljutomera je spet
krenil na dolgo pot po širnih morjih

Ujel sem ga zadnji trenutek, saj je že naslednji dan moral zapustiti svojo mlado družino. Služba je pač služba, a če jo imaš rad, tedaj se je treba tudi žrtvovati. In če se kdo, potem se prav gotovo mornarji, saj so po več mesecev zdoma - proč od svojih žena, otrok, sorodnikov, prijateljev in znancev.

Prekrižaril je oceane

Vladimir Tkalec tokrat ni prvič odhajal v daljni svet, kajti že od 1981. leta pluje na ladji Splošne plovbe Piran. Tokrat je z letalom odpotoval v Singapur, da bi se vkrcal na ladjo Maribor, ki bo od tam odpeljala tovor v neko indijsko pristanišče. Le kdo ve, kam bo potem še vodila pot? To mojega znanca sploh ni motilo,

ko pa skoraj ni morske proge, po kateri ne bi vozila katera od ladij, na katerih je bil. Povedal mi je, da je prekrižaril vse oceane in druga morja, torej ves svet. Na vprašanje, česa se mornar najbolj veseli, sem pričakoval odgovor, da pristanka v kakem svetovno znanem pristanišču, a je povedal drugače: »Pristanka pri svoji družini!« Mornarji, še zlasti poročeni, imajo torej tudi domotožje. Le kdo ga nima, ko pa je povsod lepo, doma pa najlepše.

Napredoval v prvega častnika

Pri Splošni plovbi Piran se je zaposlil 1981. leta, in sicer kot asistent v ladijski strojnici. Sčasoma je napredoval in zdaj je

prvi častnik stroja. S sodelavci torej skrbi, da ladijski dizlovi motorji gladko tečejo. Delo pa ni ravno prijetno, ko pa je v trupu ladje (v strojnici) čestokrat temperatura celo 45 stopinj. Povzročijo jo motorji, še posebno tedaj, ko je na ladji težak tovor. Pokazal mi je kar nekaj fotografij iz svojega strojniško-mornarskega življenja in povedal, da se motorji tu in tam pokvari, včasih tudi »zaribajo« in je treba izleči bate. Nekateri imajo premer od 720 do 860 milimetrov, torej skoraj meter! Tako veliki so tudi batni obročki, kar je razvidno tudi s slike.

Verjeli ali ne, bati ladijskih motorjev imajo skoraj meter premera. To je res tako, je razvidno s fotografije prvega častnika stroja Vladimira Tkalca (na glavi ima trak) in njegovega sotrpina, ki držita v rokah velikanska batna obroča.

»Kakšni pa so odnosi med mornarji,« sem ga povprašal. »V glavnem dobri. Smo ugrani kot prava družina. To je pogost za dobro delo,« je odgovoril. »Vas je kdaj tudi strah?«

»Ko je morje močno razburkano, ko se valovi zaletavajo v ladjo in jo pozibavajo semtertja, ko .... tedaj človeka stisne v prsca, saj spoznava, da je nevarno. Čen.«

Eno so nadomestki, drugo pa ...

V dosedanem mornarskem življenju je imel Vladimir Tkalec (sin znanega fotografa Tialca) veliko sreče, saj se mu na morju ni zgodilo nič hudega, čeprav je večkrat kazalo, da se bo plovba na odprtem morju (ne da bi videl kopno) je bila najbrž ubijajoča. Pa kaj bi o tem, saj so tudi lepi trenutki. Želim, da mirno plovbo še naprej in nekaj mesecev spet prijeten stan v domači »luk« - prvega metropoli - Ljutomeru. To je tudi srčna želja njegove družine, s katero se sicer večkrat porovarja po telefonu, ni pa treba dolgo čakati (kot nekdo) na faksu, saj ga lahko pošlje po faksu. Toda vse to so le nadomestki, drugo pa je, ko nekoga sežeš v roko, ga poljubiš ...

NZA Štrk Ljutomer presenetil v Števerjanu

Kako visoko še?

Letos je to edini pomurski ansambel,
ki so ga izbrali za nastop na Veseli jeseni

Pred letom in pol se je na pomurski glasbeni sceni pojavil nov narodnozabavni ansambel ŠTRK, ki ima uradno sedež v Ljutomeru, v njem pa nastopajo muzikanti iz različnih krajev z obeh strani Mure. Pred kratkim so se podali na 25. zamejski festival v Števerjanu v Italiji, kjer so jih uvrstili med najboljšo ansamble. Nastopilo pa jih je kar 36.

Vodja Štrkov Milan Lebar iz Babinec (svojčas iz Vučje vasi) nam je pripovedoval, da so se pred nastopom nekoliko bali zelo močne konkurence zanih in uveljavljenih asanmblov iz Slovenije in zamejstva. Predstavili so se z lastno skladbo Moja dežela, za katero jim je napisal besedilo Slavko Ozvatič, uglašbil pa jo je Edvin Fliser, ki jim je tudi neke vrste mentor. Ocenjevalna komisija jim je dala za nastop najvišjo oceno, tako kot še drugim 15 ansamblov, ki so se uvrstili v finale.

Na njem so se morali predstaviti še z igranjem ene od slovenskih narodnozabavnih skladb. Izbrali so Avsenikovo

Kako lepo je biti muzikant in tudi tokrat je bila komisija zelo navdušena pa tudi občinstvo skoraj ni moglo verjeti, da je lahko neki neznan ansambel iz

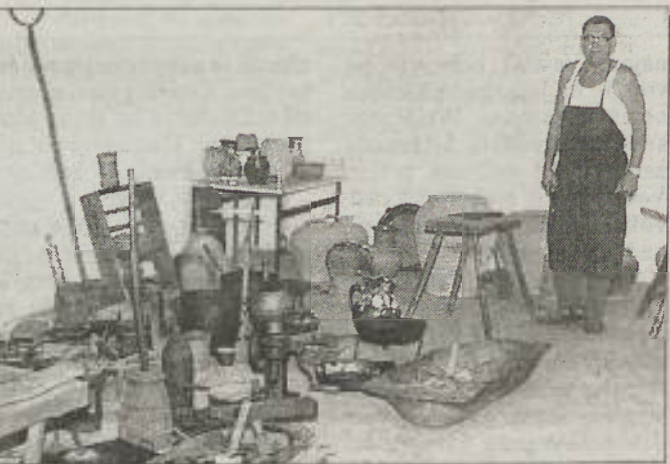
NZA Štrk ima sedež v Ljutomeru, v njem pa nastopajo fantje iz različnih krajev z obeh strani Mure. V Števerjanu so bili med najboljšimi. Kako pa bo na Veseli jeseni v Mariboru?

pokrajine ob Muri tako dober izvajalec narodnozabavnih melodij.

iz Pomurja. Bodo Štrki tudi v Mariboru tako visoko poleteli? JOŽE GRAJ

Kam so izginile
omare?

V stari šoli na Stari Gori me je pričakal hišnik Karlek Lo-

Ne, to ni ropotarnica, ampak ena od nekdanjih učilnic na Stari Gori, kjer bodo te nekoč uporabne predmete razstavili v kmečkem muzeju. - Fotografija: Š. S.

vrec in me popeljal na ogled zbranih predmetov in prostorov. Res, sobi sta že nared, le

gospodinjske in gospodarske pripomočke bo treba razporediti, saj jih je na ducate in so kar na tleh. Za kmečko sobo pa bo pohištvo treba še pripeljati. Tudi omare! Upam, da tam naoko-

tkim kolovratili tam naokoli in jih pokupili ter odpeljali več kot deset. Slišal sem, da nekateri prodajalci denarja sploh niso dobili. Omare naj bi romale k nekemu ptujskemu restavradorju, nato pa za lep denar v Avstrijo.

Pred razkazovalcem sem se delal nevednega in nepoznavalca kmečkih orodij in drugega. To pa zato, da bi od g. Lovreca zvedel za domača poimenovanja predmetov.

»Živec« je
prekmurski »lapec«

»To je živec, to je vijača za rznje, tam so klada za šopanje, furmanska flaša, lisper, peh za jabolka, trlica, rihenca ...« Opozoril me je tudi na pralni stroj, izdelan 18. sečnja 1886. leta (tako poše na njem), podpisnik pa je Mahael Guns. Najbrž ste medtem že dojeli, da ne gre za pralni stroj, kot jih poznamo danes, ampak sem imel pred očmi kakih 70 litrov velik glineni lonec, v katerem so perice namakale umazan

gvant, da bi ga naslednji dan pa tedaj, ko je dopuščal čas, po no oprale in splavile v nekakšno manjšem loncu kropsnik, ki so ga na videmskem območju obrinili do današnjih dni in je zdaj v družbi z drugimi eksponati na Stari Gori.

Poročite se na Stari
Gori!

Turistično društvo Sv. Jurij Vidma ob Ščavnici je k urejanju kmečkega muzeja pritegnilo predstavniko zgodovinskega društva iz Gornje Radgone. Zvedel sem, da ga bodo odprli enkrat jeseni. Kraj je kar primeren, saj tarča šnje območje utripa vedno bolj turistično. Tudi zaradi starodavne cerkve, ki se napolni ob velikokotedenskih mašah, še posebej ob žegnjanjih. Uveljavlja pa tudi kot sakralni objekt, v katerem mladoporočenci projektirajo zakrament svetega zakona. G. datume naslednjih porok

Niste sami, Vestnik je z vami!

Življenje piše zgodbe

Bil je na Golem otoku

Feliks Zavrtnik s Spodnjega Kamensčaka zdaj, ko je v pokoju, vedno bolj razmišlja, le kaj je tako hudega storil, da so ga poslali v najstrožji zapor v nekdanji Jugoslaviji - na Goli otok

Upokojil se je 1991. leta. Glavnino svoje delovne dobe je zbral na žagi nekdanjega Vinogradniško-zivinorejskega kombinata v Ljutomeru. Delal je seveda še kaj drugega, denimo v drevsnicarstvu. Menda je bil celo pobudnik ljutomerske drevnice, v kateri so svojčas vzgojili veliko sadik, potem pa je začela nazadovati in danes je povsem opuščena.

»Drevesa sem 'vzgaljal', sadil; tista, ki so 'dozorela', sem podiral in nazadnje še žagal oziroma razžagal. Delo me je veselilo, dobro pa sem se razumel tudi s sodelavci,« je povedal mož, ki zadnje čase veliko razmišlja o svoji mladosti.

Bolgarom je pobegnil

»Rodil sem se 1928. leta, pa sem bil mobiliziran v nemško vojsko v Linz, od tam pa na Dunaj. Še dobro, da so kmalu prišli Rusi, in bil sem med tistimi, ki so nas zajeli. Nekako smo se jim izmuznili in potem sem bil med tistimi, ki so se peš podal proti Gradcu. Tam so nas nagnali v živinske vagone, ki so po železniških tirih drveli proti Šentilju. V tem obmejnem mestu so nas prevzeli Bolgari. Sam jim nisem zaupal, zato sem izbral prvo priložnost in pobegnil iz tobovnice. Uspelo se mi je vrniti v domači kraj in ostal sem živ. Take sreče pa ni imelo nekaj mojih

Mislil je s svojo glavo

»Vse to ni bilo tuje, nesprijemljivo, ne le meni, ampak še skupini fantov z obeh bregov Mure, ki smo bili pri vojaki v Valjevu. Večkrat smo se zbirali v skupine in se pogovarjali ne le o dekletih, ampak tudi o smerni-

por na Golem otoku, kjer so sicer kazni prestajali 'najhujši' politični obsojenci, zlasti informirajovalci. To pa seveda ni bila navadna raja, ampak predvsem izobraženci. Le malodko, ki je prišel v ta zapor, se je vrnil.«

Celjan se ga je usmilil

Verjetno bi bilo tako tudi s Feliksom, a je naletel na dobrega človeka - komandanta doma iz Celja. »Skrivaj mi je dejal: 'Od tod se ne boš vrnil živ, zato te bom poslal drugam.' In tako je storil. Kazen 5 let zapora sem

Feliks Zavrtnik s Spodnjega Kamensčaka se skoraj vsak dan sprašuje, ali je bil to, da v svojih pismih ni spodbujal staršev za vključitev v kmetijsko obdelovalno zadrugo oziroma da je imel o kolbozih svoje pomisleke, tako velik greh, da so ga obsodili na 5 let zapora na Golem otoku. - Fotografija: Š. S.

cah, ki smo jih slišali na politični uri. Tega seveda nismo mogli sprejeti, kar je verjetno kdo povedal na glas in je prišlo na ušena KOS-u (vojaška protiovbeščevalna služba). Niti devet mesecev še nisem bil vojak, že so mene in še 15 drugih osumili škodljivega delovanja, nato pa na vojaškem sodišču obsodili na visoke kazni. Meni so odmerili 5 let, kot kraj prestajanja pa so mi 'dodelili' za-

odslužil v Požarevcu, kjer je bilo še kar znosno, čeprav je bilo tedaj v tem zaporu zaprtih 42.000 ljudi, med njimi veliko kmetov iz Banata, ki so bili kaznovani, ker niso hoteli v kmetijske obdelovalne zadruge. Mlajši smo še nekako prenašali zaporniško življenje, drugače je bilo s starejšimi, saj jih je vsak dan umrlo od 15 do 20. Jaz sem iz zapora hodil na delo v delavnico, kjer smo izdelovali rečna plovila.«

Znova k vojakom

In kako je bilo po vrniti iz »političnega« zapora? Feliks Zavrtnik je moral potem, ko je bil »očiščen grehov«, znova k vojakom »na dosluženje«. Vojska mu je torej vzela 8 let življenja. Zaradi tega se je pozno poročil, zbral pa je tudi manj kot 30 let delovne dobe, kar se pozna (negativno seveda) pri pokojnini. Zdaj razmišlja, kaj mu je storiti, da bi mu leta »aresta« vsteli v delovno dobo. Tam, v Požarevcu, je vendarle delal in ne le prenašal kamen z enega kupa na drugega, kakor so morali početi (dokler niso klonili) politični zaporniki na Golem otoku. Svojemu rešitelju gotove smrti je z dna duše hvaležen, da ga je rešil, s čimer je verjetno tudi sam veliko tvegval.

Š. SOBOČAN

Srečanje z 92-letno Rozalijo Bec s Kokolanjščaka Imela je mlin na veter

Zakaj je propadel mlin, ki se je obračal po vetru? Bo sin postavil nov mlin?

Niti najmanj nisem pričakoval, da bom pri Bečevi Rozaliji na Kokolanjščaku odkril Vestnik, saj nisem mogel slutiti, da bi 92 let stara ženska še brala novice iz sveta ob Muri. Potem pa presenečenje: na mizi ne le ena, ampak več številčk našega lista!

Poročila se je ne več mlada

Pri Rozaliji sem se oglašil, da bi kaj več zvedel o mlinu na veter, ki sta ga imela z možem Alojzom, ki pa je žal pred kakimi 8 leti umrl. Sprejela je moj predlog in začela iskati fotografijo mlina; a četudi je brskala po predalih in škatalah, fotografije, za katero je trdila, da neke zagotovo mora biti, kar tako na hitro ni našla. Niti nisem vztrajal, naj jo še išče, ko pa je ura že odbila poldne in ženska, ki bo čez 8 let stara 100 let, je morala pripraviti kosilo za sina in delavce, ki so urejali škarpo ob gospodarskem poslopu oziroma v bližini kapele. Rozalija mi je potem, ko je nehala iskati fotografijo, dovolj nazorno opisala nekdanji mlin.

Koruza, pšenica, ajda ...

Tako torej. Mlin na veter na Kokolanjščaku, ki se ga bo prav gotovo spomnil marsikateri od

naših bralcev, je bil na tamkajšnje visoko točko prestavljen iz Zagorcev, ne pa zgrajen povsem na novo. Res pa je tudi, da se je ob razstavljanju in selitvi marsikaj po lomilo in je bilo treba narediti nekaj novih delov.

»V mlinu, ki je imel štirikrako vetrnico, je zrnje drobito kameno kolo, mleli pa smo tako koruzo, pšenico kot ajdo. Zmleto snov smo ročno presejali. Zrnje so kmetje vozili iz različnih krajev, v glavnem pa iz bližnje okolice. Dokler je bil moj mož pri močeh, je mlel in mlin vzdrževal, pozneje pa je šlo postopje hitro narazen. Tudi zato, ker sin ni ostal doma, ampak se je poročil drugam.«

Iskala je, a ni našla

Nisem le poslušal tega pripovedovanja, ampak sem tudi opazoval žensko, ki se je znova podala do predala in omari in spet brskala, da bi našla fotografijo mlina. Predlagal sem ji, naj neha. Potem je zabrnol traktor in povedala mi je, da se je pripeljal sin. Zahvalil sem se ji za njen trud, nato pa sem Franca še povprašal, kako je bilo z mlinom na veter, ki bi bil zdaj, če bi se še vrtil, prav gotovo velika turistična zanimivost, privlačnost.

»Mislim, da so se vetrnice našega mlina vrtele in poganjale mlinsko kolo tja do 1960. leta. Tedaj pa smo tudi v teh krajih dobili elektriko in mline z električnimi motorji. Meni je zelo

93-letna Rozalija Bec (bralka Vestnika!) je brskala po predalih in škatalah, a fotografije mlina ni našla. Nisem vztrajal, naj jo še išče, ko pa je ura odbila poldne in treba je bilo skuhati kosilo za sina in delavce. - Fotografija: Š. S.

žal, da našega mlina ni več, ampak potrudil se bom, da znova bo!

Kaj bodo rekli v TD?

S tem odgovorom me je mož presenetil. Občutek imam, da se bodo zdržnili tudi v Turističnem društvu Videm ob Ščavnici, katelega člani urejajo na Stari Gori (o tem ste verjetno že slišali) - mlin na veter! Pri gradnji bodo menda uporabili nekatere dele starega Bečevega mlina s Kokolanjščaka, ki so jih kupili od zdaj že pokojnega Alojza Beca.

»V teh krajih je več domačij, katerih člani imajo priimek Bec.

Prleški füčkec

Fčera so pje na svoj godovniški račun f Prekmurji prišli Pišteki. F Prlekiji pa je reka Štefek, ker je priša z našega lepega morja: »Pište me v vihu, taj je fse tak drogo, ka že kume čokan, ka de viin s tiste vrtime na Kamensčaki priteklo Panonsko morje, ka de te steklo kres Prekmurje pa mo pujen plavalis! He, pri moji gruški, Prleki se zodne cajte švorajo, ka pre morejo prekmursko gučati, pa po kanclijah v Radgoni jih vičijo uslužbenci prekmurščino. To vuja po revoluciji!

Ja, to je malo kürečjo premišleno - Panonsko morje zagvišno nede steklo najpret kres Prekmurje, pač pa po prlekških ravninah na mürsken pa ščavnicken polji. Pa tanta gor prta Žihlavi no Biserjanan bi te buknilo toto morje. Pa lahko še z Bučečovec, tan po bližnici, naravnoč v Afstrijio. Te bi pje bili na drugoj stroni nezgrüntano veseli, bole kak »nul koma Josefa« - ka si te mislite, te bi enok na sveti dobili tudi falat svojega morja. Hehehe. Pa venda nede nič s toga. Afstrijci so pač ne rojeni za morje. Toti so rojeni zato, ka nan odovlejo česnek pa luk pa klobose pa riž pa milka čokolodo no tak dale. Van rečen, zaj, gda je juli mijmo, pa smo poželi no zmlotili, mo te venda znavič uvožali zrje pa melo. Duma so še od tajnskega leta fsi magacini puni kak tepke. Mi lahko plavamo po zrji, nan ne treba hoditi na morje. Pšenico do tak ali tak znavič tak fol plačivali, ka se bole sploča pufoj plavati kak jo odari.

Kak bi odplavali tisti teški kamioni v Dugoj vesi, či bi spuštili Panonsko morje, to pa ti je pje že drugi kanol. Fčasik rovno bi bilo tan okoli hrvaške no madžarske granice prostora keko čete. Te bi švecari lahko priplavali k nan pod vodoj z gasmaskami.

Za nos tote pa je glih zadosti, če lahko malo plavamo po morofskem morji. Pa ne f Prekmurji. Tudi Prleki mojo pod Moloj Nedloj svoje Morofske toplice s toploj vodoj, kero pre son hudič vün s pekla ščije, zato je tak oplemenitena z lüšnimi vrštvami. Tota voda te pre lübezensko gor zmišša ali. Pa tan fsoki gor stone, keremi se ali posmekne pa düne na tla.

Vidite, sredi poletja fsi plavamo. Naši lübi politiki do tak dugo plavali in špricali okonokoli, ka mo jih znavič zvolili še za en mandot. Samo naj bojše plavajo.

V Morofcih je pre zaj tokši dreng, ka se eni že švorajo, ka je pre voda že tak gosta, kak da se kalušajo f kofejojen zoci. Ja, lübi kritizerari, van pa je tudi nigdor ne nič praf. Se pa te vete, ka tan okoli po vesnicah, po bregih, še nemajo fsi kopalnic, te pa se hodijo mujvat pa kopat f tote toplice. Pa enoj zručnoj debelej gospici je ovi den v vodi pje neke tak med nogami od spodi vün pa gor špricalo, ka so se začeli dedi z revmatizmom okoli je smicati no jo fkray rukati, ka so mislili, da je vodstvo totih prlekških Morovec napravilo tan maserske čürke pod pritiskon, ker ti tan zmaserajo križ, ka si te fčasik zdrfaj. Samo toti jeni čürek je pje hitro heja, gda so jo premeknoli.

Pri vodi pa si je eden mokre prste oblizova pa je reka, ka pre morofske toplice gračivlejo solene kak ti Panonsko morje.

To je neresljivo, van rečen, kak negda slovenski jeziki v razkriški cikrki, kerega je ne moga rešiti najič popeš, naša vloda pa ga je rešila, ja!

Zaj pa mi je že resen tak vroče, ka se gren hladit v lüft na radgungsko-prlekški aerodrom v klub Prlek; tan se pre z zmoji no z baloni v lüfti tak rashladiš, kak da bi ti dja led v špricar. Naj živi prlekška aviacija! Bog s tobaj, Prlekija.

MIROŠ

15-letnica lovsko-ribiško-taborniške družine Slovenskega društva Sydney

Na lov tudi za kenguruji

Društvo ima poslej tudi pokrito balinišče

Pred dnevi se nam je iz daljne Avstralije oglašil Štefan Šernek (njegov rojstni kraj so Črenšovci), starešina lovsko-ribiško-taborniške družine (LRTD) v okviru Slovenskega društva Sydney. Družina šteje 30 odraslih članov in 10 mladincev. Pred kratkim so praznovali 15-letnico delovanja. Obenem so proslavili novo društveno pridobitev - pokrito balinišče.

Starešine lovsko-ribiško-taborniške družine (od leve proti desni) Ivan Klavžar, Drago Raber in Štefan Šernek

Tri vesele in zagrižene lovke: Albina Franetič, Ana Šernek in Helena Zadravec

Ustanovni člani LRTD so bili Stanko Raj, Ivan Klavžar, Jože Žohar in Drago Raber, ki je bil tudi prvi starešina družine. Zdaj pa jo že drugo obdobje vodi Štefan Šernek. Kot nam piše, so bili v zadnjem času zelo aktivni. Udeleževali so se tekmovanj z zračno puško med slovenskimi lovskimi drušinami iz Melbournea, velikokrat pa so se podali na lov na divje svinje, zajce, kozličje in občasno tudi na kenguruje. V ta namen so potovali tudi od 200 do 600 kilometrov daleč.

V počastitev 15. obletnice ustanovitve družine so pripravili strelsko tekmovanje med lovci in balinarji, ki se je začelo zgodaj zjutraj in končalo pozno zvečer. Najboljši strelci so bili Štefan Šernek in Bogo Franetič (moški) ter Ana Šernek in Srečka Markovič (ženske). Tekmovanje je bilo prvič na pokritem društvenem balinišču, kar je bil zanje zgodovinski dogodek. In kot je to v navadi, so potem še dolgo ostali skupaj ob glasbi ter se zavrteli tudi v ritmu polke in valčka.

JOŽE GRAJ

K mlinu na kozarček

Tako torej! Mlin na Kokolanjščaki znova bo. Tudi na Stari Gori se bodo vrtele vetrnice. Nihče pa seveda ne pričakuje večje gospodarske koristi od mlinov na veter. Da, veter, kajti »mlinsko kapo« in z njo vetrnice je mogoče premikati, usmerjati proti vetrovom, ki pihajo z juga, severa ... In ker naj bi ta ali ona sapica vedno prihajala, je treba izrabiti vsako.

Franc Bec ima iz leta v leto več vinogradov pa tako tudi vina. Namignil sem mu, da bi bilo potemtakem dobro, ko bi ob mlinu odprl vinotoč ali še kako višjo obliko gostinske ponudbe. Ni dejal, da o tem ne razmišlja.

Š. SOBOČAN

Prva državna nogometna liga

Mura : Beltinci 1:1 (0:1)

Murska Sobota - Igrišče Mure, gledalcev 5.000. Sodnik: Vidali (Kubed). Strelca: 0:1 Črnko (7), 1:1 Bakula (55).

Mura: Černjavič, Baranja, Bloudek, Breznik, Poljšak, Alihodžič, Brezič, (Stampfer), Gajser, Belec, Bakula, Chlebalin, (Kmetec). Beltinci: Mojović, Godina, Nejman, Sirk, Ilič, Šarkezi, (M. Zver), Črnko, Cirkvenčič, Baranja, Herceg, (Džafič), Škaper.

Kvalifikacije za III. SNL

Paloma : Renkovci 3:0

Za popolnitev tretje državne nogometne lige vzhod je bila na Tišini kvalifikacijska tekma med Palomo Sever in Renkovci. Tekmo so dobili nogometaši iz Sladkega Vrha in se tako uvrstili v tretjo državno ligo. Zmago so si zagotovili šele v drugem polčasu, ko so dosegli vse tri gole. Renkovci so nastopili precej oslabiljeni, saj so v prestopnem roku odšli kar štirje standardni igralci: Magdič, Tompa, Toplak in Balantič. Za Renkovce pa je bilo usodno, ko se je poškodoval najboljši igralec Simon Bojnec. Renkovci so igrali v naslednji postavi: B. Horvat, Kocet (S., Horvat), Koren, Kuzma, S. Bojnec (Draškovič), J. Zadravec, Balažič, R. Bojnec, Markoča, I. Zadravec, Matjašec (Tratnjek). Pred okrog 500 gledalci je sodil Klinc iz Ptuja.

Plakete Vestnika

Škaper tretjič, Bakula drugič

Športno uredništvo Vestnika iz Murske Sobote vsako leto po končani tekmovalni sezoni v prvi državni nogometni ligi podeljuje spominski plaketi najboljšemu strelcu in najboljšemu pomurskemu igralcu. Ti lovoriki so pred nedeljsko prvenstveno tekmo Mura : Beltinci v Murski Soboti podelili že četrtri. Dobila pa sta jih igralec Beltince Stefan Škaper kot najboljši strelac prve državne lige in igralec Mure Marjan Bakula kot najboljši igralec. Škaper je plaketo dobil že tretjič, Bakula pa drugič.

1991/92 - Milan Kukič (Mura) »naj« strelac (15 golov) in Jože Kosi (Beltinci) »naj« igralec;

1992/93 - Stefan Škaper (Beltinci) »naj« strelac (22 golov) in Kristijan Cener (Mura) »naj« igralec;

1993/94 - Stefan Škaper (Beltinci) »naj« strelac (23 golov) in Marjan Bakula (Mura) »naj« igralec;

1994/95 - Stefan Škaper (Beltinci) »naj« strelac (25 golov) in Marjan Bakula (Mura) »naj« igralec.

Nogomet - Na Tišini je bil nogometni turnir. Med štirimi moštvi so zmagali nogometaši Bakovec. Rezultati: Bakovci : Beltrans 3:0, Tišina : Rakičan 2:1, Beltrans : Rakičan 6:2 in Bakovci : Tišina 5:1.

ŠPORTNA NAPOVED III

V športni napovedi št. 3, katere pokrovitelja sta prekmurska nogometna prvoligaša Beltinci in Mura, je naš gost Janoš Banotaj, športni direktor NK Nafta iz Lendave. Prognoziral je takole

Pari	Nap.
1. MURA : N. Oprema	1
2. Olimpija : BELTINCI	1
3. Publikum : Izola	1
4. Primorje : Maribor	0
5. Rudar (V) : Gorica	1
6. Rudar (T) : NAFTA	2
7. Koper : Šmartno	1
8. Drava : Zagorja	0
9. Šentjur : Vevče	1
10. Želez. (MB) : Domžale	0

ŠPORTNA NAPOVEDŠT.3

ŠPORTNA NAPOVEDŠT.3	Napoved
1. MURA : N. Oprema	
2. Olimpija : BELTINCI	
3. Publikum : Izola	
4. Primorje : Maribor	
5. Rudar (V) : Gorica	
6. Rudar (T) : Nafta	
7. Koper : Šmartno	
8. Drava : Zagorje	
9. Šentjur : Vevče	
10. Železnočar (MB) : Domžale	

Izpolnjene lističe pošljite na uredništvo Vestnika, Murska Sobota, Arhitekta Novaka 13, najpozneje do petka 11. avgusta 1995. Pri zrebanju bomo upoštevali 8 pravih napovedi.

Ime in priimek ter naslov:

I. SNL

Rezultati - 1. kolo	
Mura : Beltinci 1:1 (0:1)	
N. Oprema : Izola 2:0 (0:0)	
Publikum : Maribor 3:3 (1:0)	
Primorje : Gorica 1:4 (1:2)	
Olimpija : Rudar (V) 1:1 (1:0)	
HFT Gorica 1 1 0 0 4:1	3
N. Oprema 1 1 0 0 2:0	3
Maribor 1 0 1 0 3:3	1
Publikum 1 0 1 0 3:3	1
BELTINCI 1 0 1 0 1:1	1
MURA 1 0 1 0 1:1	1
Rudar (V) 1 0 1 0 1:1	1
SCT Olimpija 1 0 1 0 1:1	1
Izola 1 0 0 1 0:2	0
Primorje 1 0 0 1 1:4	0

Tenis

Satelitski turnir v Soboti

V Murski Soboti se je v nedeljo začel tretji turnir prvega slovenskega teniskega satelita. V kvalifikacijah sodeluje 40 igralcev, med njimi 19 Slovencev. Osem najboljših iz kvalifikacij se uvrsti na glavni turnir, kjer bo sodelovalo 32 tekmovalcev, med njimi tudi domačin Peter Škraban. Glavni turnir se je začel včeraj.

Milorad Sakač - novi predsednik NK Nafta iz Lendave

Po dveh letih Nafta prvoligaš

Lendavska Nafta, ki je v minuli tekmovalni sezoni v drugi državni nogometni ligi zasedla drugo mesto in se uvrstila v kvalifikacije za vstop v prvo državno ligo, s čimer je dosegla velik uspeh, četudi ni prišla v prvo ligo, se je pred novim prvenstvom zopet znašla v težavah, saj je ostala brez predsednika kluba. Naposled je krmilo lendavskega drugoligaša prevzel uveljavljeni podjetnik Milorad Sakač. Z njim smo se pogovarjali o lendavskem nogometu pred novo tekmovalno sezono.

- V težavnem položaju ste prevzeli vodstvo lendavskega drugoligaša. S kakšnim namenom?

»Že pred enim letom sem nameraval prevzeti vodstvo Nogometnega kluba Nafta, ko se je le-

ta znašel v podobnih težavah, vendar sem takrat zaradi neurešenih želja odstopil. Sem se pa vključil v upravni odbor kluba in v zadnjem času sodeloval pri kreiranju politike kluba. Da sem prevzel predsedniško funkcijo po nenadnem odstopu dosedanjega predsednika Jožeta Magyara, sta kriva tehnični vodja Janoš Banotaj in sekretar

kluba Jurij Šlebič, s katerima smo se vsedli za mizo in se dogovorili o bodoči politiki kluba. Ni mi bilo vseno, kaj bo z NK Nafta, ki se ponaša z bogato tradicijo, saj igralci niso hoteli trenirati. Držal sem besedo in prevzel funkcijo predsednika pod nekaterimi pogoji. Ti pa so, da moramo moštvo okrepiti z nekaterimi igralci in da z vsemi igralci sklenemo dveletne pogodbe ter jih obdržimo skupaj, da še naprej ostane trener Stanislav Vogrinec, ki je lani naredil mali čudež z moštvo, in da storimo vse, da se Nafta po dveh letih zopet vrne med prvoligaše.

- Večina igralcev je ostala, moštvo pa ste tudi okrepili z nekaterimi novimi igralci?

»Res je večina igralcev ostala. Klub so zapustili Šabjan, Kukič in Vickovič. Razočaran sem nad odhodom Vickoviča, saj mi je obljubil, da bo ostal. Sedaj pa me je obvestil, da bo igral na Češkem. Novi igralci, ki so prišli v klub, pa so: Magdič in Tompa (Renkovci), Berendijaš (Beltrans), Dominko in Ulen (Mura), Kóveš (Železničar, Ljubljana) in Žizek (Mostje).

- Kaj pa pričakujete od nove tekmovalne sezone?

»V novi tekmovalni sezoni je naša želja, da v jesenskem delu prvenstva v drugi državni ligi pristanemo pri vrhu, potem pa nadalje ukrepamo. To bo vsekakor zelo težka naloga, saj je letošnja druga državna liga zelo močna, vendar upam, da bomo z zavzetim in načrtnim delom to tudi uspeli. V klubu imamo nekaj prizadevnih športnih delavcev, za športnega direktorja pa smo tudi imenovali Janoš Banotaj, ki bo to funkcijo opravljal profesionalno.

Feri Maučec

Nogomet

Mura upravičila superfinale

Na stadionu SCT Olimpije v Ljubljani je bila tekma superfinala med državnim prvakom SCT Olimpijo in pokalnim prvakom Muro iz Murske Sobote. Čeprav se je srečanje končalo z zmago SCT Olimpije, so nogometaši Mure s svojo igro navdušili in pokazali, da so že na začetku nogometne sezone v solidni formi ter povsem upravičili sodelovanje v superfinalu. Sobočani so zlasti dobro igrali v drugi polovici prvega polčasa, ko so nadigrali gostitelje. Tokrat se je izkazal tudi vratar Černjavič, ki je po dolgem času zopet stal v vratih, saj je pri vodstvu Olimpije obranil enaj-

NOGOMETNI KOMENTAR

Prekmurski derbi brez zmagovalca

Srečanje prekmurskih prvoligašev Mure in Beltince v Murski Soboti je upravičilo naziv pravega derbija. Ob polnem stadionu v Fazanariji sta se moštvi po številnih razburljivih trenutkih razšli z neodločenim rezultatom. Sodnik Vidali iz Kubeda pa je podelil dva rdeča (Belec, Džafič) in osem rumenih kartonov (Bloudek, Breznik in Gajser pri Muri ter Nejman, Črnko, Cirkvenčič, Baranja in Škaper pri Beltincih). Začetek tekme je pripadal Beltincanom, ki so igrali mirneje in bolj povezano od gostiteljev. Rezultat takšne igre je bil vodeči zadetek. V kazenskem prostoru Mure sta se prerivala Škaper in Alihodžič, žoga je prišla do Črnka, ki jo je prišebno porinil v mrežo mimo nemočnega vratarja Černjaviča. Zatem se je igra umirila in prvi polčas se je končal brez posebnih priložnosti za gol. Zelo razburljivo pa je bilo v drugem polčasu. Že ob prvem napadu Mure je moral Belec, ki je namerno udaril Sirk, zapustiti igrišče. Prednost igralca bi Beltinci lahko izkoristili samo nekaj minut zatem, ko so izvedli nevaren napad, ki ga je zaključil Črnko, vendar je žoga zadela vratnico. V nadaljevanju je Mura bila napadalnejša, čeprav je skoraj ves drugi polčas igrala z igralcem manj. Rezultat takšne igre je bil tudi izenačujoči zadetek. Gajser je z desnega krila poslal žogo v kazenski prostor, kjer je najvišje skočil Bakula in z glavo žogo porinil v

mrežo. Zatem se je pričela borba za zmago. Na trenutke so igrali preostro, zaradi česar je moral sodnik Vidali večkrat posredovati. Pet minut pred koncem pa je moral z igrišča igralec Beltince Džafič, ki je namerno udaril Breznika. Tako se je prvi letošnji prekmurski derbi končal brez zmagovalca. S takšnim izidom so bili naposled v obeh taborih zadovoljni. Sicer pa so bili najbolj pazeni igralci pri Beltincih Črnko v vezni liniji, ki je bil tudi strelac vodečega zadetka, Ilič in Šarkezi v obrambni vrsti ter Cirkvenčič, ki je izstopno pokrival Bakulo. Svojo nalogo pa je dobro opravil tudi vratar Mojović, ki je prvič nastopil za Beltince. Pri Muri je največ pokazal kapetan Bakula, ki je bil tudi strelac zadetka. Med najboljšimi pa so bili Breznik, Poljšak in Alihodžič. Stampfer se je izkazal z izvajanjem prostih strelcev, saj je žoga dvakrat za las zletela mimo vrat. Soliden pa je bil na голу tudi Černjavič. Pred tekmo je Štefan Škaper (najboljši strelac) in Marjan Bakula (najboljši igralec) prejela spominski plaketi Vestnika in šopka rož kot »naja« pomurska igralca v minuli tekmovalni sezoni v prvi državni ligi. Med odmorom pa je podpredsednik Nogometne zveze Slovenije Ivo Kranjc podelil mladincem Mure pokal kot državnemu prvaku.

Feri Maučec

Direktorica in glavna urednica Vestnika čestita najboljšemu strelcu prve državne nogometne lige Štefanu Škaperju ob podelitvi Vestnikove plakete.

Fotografija: Albert Abraham

Šport od tu in tam

Atletika - V Wolfsbergu v Avstriji je bil mednarodni atletski miting. Med tekmovalci iz štirih držav so sodelovali tudi člani AK Pomurje iz Murske Sobote in dosegli lepe uvrstitve. V teku na 800 m med pionirkami je Polonca Horvat z osebnim rekordom 2:28,20 osvojila prvo mesto. Danijela Žalig je bila v skoku v višino s 153 cm prva. Denis Šeruga od Grada je bila v teku na 100 mtrajta, v skoku v daljavo pa peta. Dejan Obal je bil tretji v teku na 800 m. V članski konkurenci je Cveto Cveto 200 m pretekel z osebnim rekordom 23,12 in zasedel četrto mesto, na 100 m pa je bilo deveti. Denis Šparaš je tekle 200 m 24,87, Marija Števanec pa 800 m s časom 2:11,27. (G.G.)

Nogomet - V prijateljski mednarodni nogometni tekmi je Nedelica premagala Becsvölgye iz Madžarske s 4:1. Gole za Nedelico so dosegli Čizmazija 2 ter Žizek in prša po enega. (FH)

Atletika - Na evropskem mladinskem atletskem prvenstvu v

Nyiregyhazi na Madžarskem je Barbara Berden preskočila 180 cm in zasedla deveto mesto.

Nogomet - V prijateljski nogometni tekmi je Turnišče premagalo Panonijo iz Gaberja s 4:1. Gole so dosegli: Lacković, Lebar, Pal in Lacko za Panonijo. (F. H.)

Mali nogomet - V Lovrencu na Pohorju je bil 15. pozivni turnir v malem nogometu SRP. Sodelovala je tudi ekipa Meteorja iz Ljutomerja iz zasedla drugo mesto. Najboljši strelac je bil Ljuto merčan Boštjan Copol, ki je dosegel 8 golov.

Nogomet - Lendavski drugoligaš Nafta je v prijateljski tekmi premagal Olimpijo iz Dolge vasi s 5:0. Gole so dosegli: Dominko 2, Hranilović 2 in Nedelica (avtogol). To je bila zadnja priizkušnja Nafta pred novo tekmovalno sezono.

Strelstvo - V Preskici je bilo občinsko tekmovaljevo v streljanju z MK-puško ekipno in posamično. Med posamezniki je zmagoval Manuel Pergar pred Dušanom Špindlerjem in Stankom Kaponom (vsi Ljutomer), ekipno pa SD Ljutomer I. pred SD Ljutomer II. in SD Rudar Preskica.

Nogomet - V Bakovcih je bila prijateljskega nogometna tekma med drugoligašem Nafto iz Lendave in domačim tretjeligašem Bakovci. Srečanje se je končalo brez golov.

Nogomet - V prijateljski nogometni tekmi je Polana premagala Hotizo s 4:3, Lipa pa Hotizo 2:1. V Kapci je bil nogometni turnir veteranov. Med štirimi moštvi je zmagal Lakoš. (FH)

Kajakaško tekmovanje Mura '95 Zmagala Rašica, Mura četrta

Na reki Muri je bilo tradicionalno tekmovanje kajakašev in kanuistov, ki ga je pripravilo Brodarsko društvo Mura iz Kroga. Sodelovalo je okrog 120 tekmovalcev in tekmovalk iz Slovenije in Hrvaške. Tekmovanje v slalomu je bilo v soboto na 300 metrov dolgi progi s 14 vrati pri kroškem brodu, tekmovanje v slalomu pa v nedeljo na 7 km dolgi progi od petanjskega mosta do kroškega broda. Največ uspeha so imeli

tekmovalci Rašice iz Ljubljane, BD Mura iz Kroga je bila četrta, BD Bistrica osmo in KKK Petanjci deseti.

V slalomu je bil od pomurskih tekmovalcev najuspešnejši Borut Horvat (Mura), ki je zmagal med člani C-1. Anton Škraban (Mura) je bil med mladinci K-1 drugi, Martin Balazič (Bistrica) pa drugi pri članih K-1. Stanko Horvat je bil pri članih K-1 četrta, Dejan Ozbečič (oba Bistrica) pa peti.

Pri starejših dečkih je Dejan Miholič (Mura) v K-1 zasedel šesto mesto, Robi Horvat (Mura) je bil trinajsti, Štefan Gomboc (Petanjci) pa štirinajsti. Med mlajšimi mladinci je Beno Sakač v K-1 zasedel štirinajsto, Boštjan Šiftar devetnajsto, Kristjan Pintarič dvajseto in Dejan Cimerman (vsi Petanjci) enaindvajseto mesto. Med mlajšimi dečki v K-1 je Boštjan Cimerman (Petanjci) zasedel deseto, Miha Kreft (Mura) pa štirinajsto mesto. V kategoriji C-1 je Pajnhart Cipot zasedel četrto, Miro Bokan (oba Mura) pa peto mesto.

V spustu so bili od pomurskih tekmovalcev najuspešnejši Dejan Miholič v K-1 pri starejših dečkih, Beno Sakač pri mlajših mladincih in Pajnhart Cipot v C-1 (vsi Mura), ki so zasedli tretja mesta. Med mlajšimi dečki v K-1 je Boštjan Cimerman zasedel sedmo, Boštjan Šoftarič (oba Petanjci) deveto in Miha Kreft (Mura) enajsto mesto. Med starejšimi dečki je Robi Horvat (Mura) zasedel deseto, Štefan Gomboc (Petanjci) pa trinajsto mesto. Pri mlajših mladincih je Boštjan Šiftar zasedel petnajsto, Dejan Cimerman devetnajsto in Kristjan Pintarič (vsi Petanjci)

dvaindvajseto mesto. V kategoriji C-1 je Miro Bokan (Mura) med mlajšimi mladinci zasedel četrto mesto. Ekipo je BD Mura zbralo 47, BD Bistrica 16 in KKK Petanjci 7 točk. Čeprav je prirediteljem v soboto zagodlo vreme, je tekmovalnejo lepo uspelo.

Feri Maučec

Mladinci NK Mercator Sloga iz Gornje Radgone, ki so v minulem prvenstvu v prvi PMNL zasedli tretje mesto. Stojijo od leve: Žnuderl (učitelj), Gaberc (učitelj), Štraki, Peklar, Horvat, Uhan, Logar, Partek in Ajlec (trener - vodja šole); čepijo: Škarica, Bukovec, Slavič, Jaušovec, Špolar, Rotar, Bezjak in Fotivec. (T. T.)

Mladinsko nogometno moštvo Bistrice - novi član II. SMNL vzhod. Stojijo od leve: Hodnik (trener), Hren, Maučec, Ozbečič, Kustec, Jakšič, Kolenko, Kustec, Dervarič (teh. vodja), Kelenc (predsednik); čepijo: Graj, Jaklin, Finfonja, Graj, Kreslin, Balazič, Knaus in Gjura. Fotografija: F. Bobovec

Štefan Varga - trener slovenske kajakaške reprezentance Borut Horvat in Miran Vereš na svetovnem prvenstvu

Končano je bilo izbirno tekmovanje kajakašev in kanuistov na divjih vodah za sestavo državne članske reprezentance, ki bo od 20. do 30. avgusta 1995 sodelovala v Ballu v Angliji na svetovnem prvenstvu. Več o tem smo se pogovarjali s trenerjem slovenske članske reprezentance in trenerjem brodarskega društva Mura iz Kroga Štefanom Vargom.

- Na reki Savi Dolinki sta bili dve izbirni tekmi za sestavo državne članske reprezentance. Kako so se odrezali pomurski tekmovalci?

»V zelo močni konkurenci so se pomurski tekmovalci na izbirnem tekmovanju dobro odrezali. Borut Horvat, član brodarskega društva Mura iz Kroga, je bil med kanuisti na prvi tekmi tretji, na drugi pa četrta in je v skupni uvrstitvi zasedel tretje mesto.

Miran Vereš, član Skotta iz Veržeja, je bil med kajakaši na prvi tekmi drugi, na drugi pa četrta, v skupni uvrstitvi pa je zasedel tretje mesto. Oba sta se uvrstila v državno člansko reprezentanco, ki bo sodelovala na svetovnem prvenstvu, kar je lep uspeh.

- Do svetovnega prvenstva je še nekaj časa. Kako ga boste izkoristili?

»Pred odhodom na svetovno prvenstvo v kajaku in kanuju na divjih vodah v Anglijo bo imela slovenska članska reprezentanca še 7-dnevne skupne priprave v Avstriji, preostali čas pa bodo reprezentanti izkoristili za priprave doma. Pomurska tekmovalca bosta vadila na reki Muri.

- Kaj lahko Horvat in Vereš pričakujeta od svetovnega prvenstva?

»Ker je Borut Horvat še mladinec, ki bo nastopil med člani, bi bil zadovoljen z njegovo uvrstitvijo okrog desetega mesta. Enako uvrstitev pričakujem od Mirana Vereša. Sicer pa mislim, da imajo kajakaši več možnosti za dobre uvrstitve kot kanuisti.« (F.M.)

Šport od tu in tam

Rokoborba - Na skupščini Rokoborskega kluba Ljutomer so minulo tekmovalno sezono ocenili kot zelo uspešno, saj so v državnem ekipnem prvenstvu zasedli tretje mesto, med posamezniki pa pet državnih naslovov. Pri članih so državni

prvaki Horvat, Lukašev in Vrbančič, pri mladincih pa Pihler in Žnidarič. Izvolili so si novo vodstvo. Za predsednika so izbrali Boštjana Pihlerja. Sklenili so tudi, da se bo klub odslej imenoval Rokoborski klub Mlekopromet Ljutomer.

Spominski tek Ivana Krambergerja - V spomin na negovskega dobrotnika Ivana Krambergerja sta Ljubljancina Vlado Bračič in Stanči Kramberger pretekla 180 km od Ljubljane do Negove. V Negovi so jima je pripravil sprejem predstavniki KS Negova in Ivanova žena Marjeta.

Razpored tekem II. SNL 1995/96

I. kolo 13. 8. '95 Naklo : Črnuče Rudar (T.) : NAFTA Želez. (Mb.) : Domžale Koper : Šmartno Piran : Železničar (Lj.) Šentjur : Vevče Mengeš : Radeče Drava : Zagorje	V. kolo 10. 9. '95 Želez. (Mb.) : Črnuče Koper : Rudar (T.) Piran : Naklo Šentjur : NAFTA Mengeš : Domžale Drava : Šmartno Zagorje : Železničar (Lj.) Radeče : Vevče	IX. kolo 8. 10. '95 Piran : Črnuče Šentjur : Koper Mengeš : Želez. (Mb.) Drava : Rudar (T.) Zagorje : Naklo Radeče : NAFTA Vevče : Domžale Želez. (Lj.) : Šmartno	XIII. kolo 5. 11. '95 Mengeš : Črnuče Drava : Šentjur Zagorje : Piran Radeče : Koper Vevče : Železničar (Mb.) Železničar (Lj.) : Rudar (T.) Šmartno : Naklo Domžale : NAFTA
II. kolo 20. 8. '95 Črnuče : Zagorje Radeče : Drava Vevče : Mengeš Železničar (Lj.) : Šentjur Šmartno : Piran Domžale : Koper NAFTA : Železničar (Mb.) Naklo : Rudar (T.)	VI. kolo 17. 9. '95 Črnuče : Vevče Želez. (Lj.) : Radeče Šmartno : Zagorje Domžale : Drava NAFTA : Mengeš Naklo : Šentjur Rudar (T.) : Piran Železničar (Mb.) : Koper	X. kolo 15. 10. '95 Črnuče : Šmartno Domžale : Želez. (Lj.) NAFTA : Vevče Naklo : Radeče Rudar (T.) : Zagorje Železničar (Mb.) : Drava Koper : Mengeš Piran : Šentjur	XIV. kolo 12. 11. '95 Črnuče : NAFTA Naklo : Domžale Rudar (T.) : Šmartno Želez. (Mb.) : Želez. (Lj.) Koper : Vevče Piran : Radeče Šentjur : Zagorje Mengeš : Drava
III. kolo 27. 8. '95 Rudar (T.) : Črnuče Železničar (Mb.) : Naklo Koper : NAFTA Piran : Domžale Mengeš : Šmartno Mengeš : Železničar (Lj.) Drava : Vevče Zagorje : Radeče	VII. kolo 24. 9. '95 Koper : Črnuče Piran : Železničar (Mb.) Šentjur : Rudar (T.) Mengeš : Naklo Drava : NAFTA Zagorje : Domžale Radeče : Šmartno Vevče : Železničar (Lj.)	XI. kolo 22. 10. '95 Šentjur : Črnuče Mengeš : Piran Drava : Koper Zagorje : Želez. (Mb.) Radeče : Rudar (T.) Vevče : Naklo Železničar (Lj.) : NAFTA Šmartno : Domžale	XV. kolo 19. 11. '95 Drava : Črnuče Zagorje : Mengeš Radeče : Šentjur Vevče : Piran Železničar (Lj.) : Koper Šmartno : Želez. (Mb.) Domžale : Rudar (T.) NAFTA : Naklo
IV. kolo 3. 9. '95 Črnuče : Radeče Vevče : Zagorje Železničar (Lj.) : Drava Šmartno : Mengeš NAFTA : Šentjur Domžale : Piran Naklo : Koper Rudar (T.) : Želez. (Mb.)	VIII. kolo 1. 10. '95 Črnuče : Železničar (Lj.) Šmartno : Vevče Domžale : Radeče NAFTA : Zagorje Naklo : Drava Rudar (T.) : Mengeš Želez. (Mb.) : Šentjur Koper : Piran	XII. kolo 29. 10. '95 Črnuče : Domžale NAFTA : Šmartno Naklo : Železničar (Lj.) Rudar (T.) : Vevče Želez. (Mb.) : Radeče Koper : Zagorje Piran : Drava Šentjur : Mengeš	III. kolo - 2. 9. '95 Bistrica : BAKOVCI Zreče : Pohorje Dravinja : Steklar Kovinar : TURNIŠČE ODRANCI : Paloma BELTRANS : Aluminij Dravograd : Kungota

Razpored tekem III. SNL vzhod 1995/96

I. kolo - 19. 8. '95 Pohorje : BAKOVCI Bistrica : Steklar Zreče : TURNIŠČE Dravinja : Paloma Kovinar : Aluminij ODRANCI : Kungota BELTRANS : Dravograd	IV. kolo - 9. 9. '95 BAKOVCI : Kungota Aluminij : Dravograd Paloma : BELTRANS TURNIŠČE : ODRANCI Steklar : Kovinar Pohorje : Dravinja Bistrica : Zreče	VII. kolo - 30. 9. '95 Dravinja : BAKOVCI Kovinar : Zreče ODRANCI : Bistrica BELTRANS : Pohorje Dravograd : Steklar Kungota : TURNIŠČE Aluminij : Paloma	X. kolo - 21. 10. '95 BAKOVCI : TURNIŠČE Steklar : Paloma Pohorje : Aluminij Bistrica : Kungota Zreče : Dravograd Dravinja : BELTRANS Kovinar : ODRANCI
II. kolo - 26. 8. '95 BAKOVCI : Dravograd Kungota : BELTRANS Aluminij : ODRANCI Paloma : Kovinar TURNIŠČE : Dravinja Steklar : Zreče Pohorje : Bistrica	V. kolo - 16. 9. '95 Zreče : BAKOVCI Dravinja : Bistrica Kovinar : Pohorje ODRANCI : Steklar BELTRANS : TURNIŠČE Dravograd : Paloma Kungota : Aluminij	VIII. kolo - 7. 10. '95 BAKOVCI : Paloma TURNIŠČE : Aluminij Steklar : Kungota Pohorje : Dravograd Bistrica : BELTRANS Zreče : ODRANCI Dravinja : Kovinar	XI. kolo - 28. 10. '95 ODRANCI : BAKOVCI BELTRANS : Kovinar Dravograd : Dravinja Kungota : Zreče Aluminij : Bistrica Paloma : Pohorje TURNIŠČE : Steklar
III. kolo - 2. 9. '95 Bistrica : BAKOVCI Zreče : Pohorje Dravinja : Steklar Kovinar : TURNIŠČE ODRANCI : Paloma BELTRANS : Aluminij Dravograd : Kungota	VI. kolo - 23. 9. '95 BAKOVCI : Aluminij Paloma : Kungota TURNIŠČE : Dravograd Steklar : BELTRANS Pohorje : ODRANCI Bistrica : Kovinar Zreče : Dravinja	IX. kolo - 14. 10. '95 Kovinar : BAKOVCI ODRANCI : Dravinja BELTRANS : Zreče Dravograd : Bistrica Kungota : Pohorje Aluminij : Steklar Paloma : TURNIŠČE	XII. kolo - 4. 11. '95 BAKOVCI : Steklar Pohorje : TURNIŠČE Bistrica : Paloma Zreče : Aluminij Dravinja : Kungota Kovinar : Dravograd ODRANCI : BELTRANS

Namizni tenis Moravske Toplice-Sobota v play off, Radgona za prvo ligo

Za novo tekmovalno sezono sta te dni začeli s pripravami namiznoteniški ekipi Moravske Toplice-Sobota in Radgona, obe z velikimi ambicijami. Tretjevrščenji Sobočani v minulem prvenstvu bodo v novo sezono štartali z istim pokroviteljem, Zdraviliščem Moravske Toplice, za cilj pa so si zadali uvrstitev v končnico prvenstva. Ekipa bo letos nekoliko spremenjena, saj je klub zapustil Robi Benkovič, priložnost igranja pa bo ob izkušeni igralcih Benka in Ungerja dobil mladinski državni reprezentant Mitja Horvat. V ekipi bodo še Robi Smodiš ter perspektivna igralca Miran Solar in Gregor Kocuvan. S pripravami so Sobočani začeli 28. julija in bodo ves mesec avgust trenirali doma dvakrat do trikrat dnevno. Pionirji bodo od 6. do 13. avgusta na enotedenskih kondicijskih pripravah na Pohorju. Na državne članske priprave v Šmarjeških Toplicah od 12. do 18. avgusta so poklicani Benko, Unger in Horvat, na mladinske in pionirske od 18. do 24. avgusta pa Horvat, Solar, Kocuvan, Koščak in Šbul. Zaradi visokih stroškov pa se teh priprav najbrž ne bodo udeležili. V Soboto pa prihaja na priprave italijanski drugoligaš, za katerega igra nekdanji slovenski reprezentant Jože Urh.

Po smrti Ivana Drozdoka so Radgončani na odgovorna mesta v klubu imenovali nove ljudi. Tako bo vodja članske ekipe nekdanji igralec Alojz Hojnik, delo z najmlajšimi bo prevzel Iztok Vrščič, sekretarske posle pa bo vodil Ivan Rihtarič. Cilj Radgončanov je, da se ponovno uvrstijo v prvo državno ligo. Zato so obdržali najboljšega igralca Borisa Rihtariča in angažirali igralca Sobote Robija Benkoviča. Poleg Fridriha, Kuzme in Brumca pa bo z licenco lahko igral za Radgono tudi Miran Solar. Nekateri igralci Radgone se bodo verjetno priključili pripravam Sobočanov, Rihtarič in Benkovič pa sta poklicana na državne priprave, medtem ko bodo ostali trenirali doma. (M. U.)

**Vestnik
vsak
četrtek!**

Pripravil:
Štefan
Sobočan

Avto

mobilizem

Kako globoko v žep?

Nameravate kupiti nov avto ali pa vas kar tako zanimajo cene? Navajamo cene nekaterih avtomobilov posameznih tovarn! Tam, kjer bodo cene v tuji valuti, seveda ne pomeni, da bo treba odšteti lire, marke ali šilinge, pač pa boste nakup plačali v tolarški protivednosti, in sicer po tečaju, ki bo na dan nakupa. Cene, ki jih bomo navedli, so drobnoprodajne, razen pri ferrariju, kjer je treba dodati še 53,1 odstotka dajatev. Pri nekaterih drugih avtomobilih so cene za kak tisočak višje, ker posebej zaračunajo stroške prevoza.

ALFA ROMEO	
145 1,3L	25.650.000 ITL
145 1,6L	28.340.000 ITL
155 1,8TS	33.350.000 ITL
155 2,0TS	40.180.000 ITL
164 2,0TS	40.550.000 ITL

AUDI	
Audi A6 2,0E	49.910 DEM
Audi A6 2,0	59.580 DEM
Audi A6 1,6E	61.312 DEM
Audi A6 2,6EQ	70.466 DEM
Audi A6 2,8E	70.429 DEM

BMW	
316i/5 compact	3.053.200 SIT
316i/4	3.397.700 SIT
318i/4	3.671.600 SIT
318 is/4	3.866.000 SIT
320 i/4	4.623.900 SIT

CHRYSLER	
Neon SE 2.0	29.999 DEM
Voyager base 2,5	35.138 DEM
Voyager LE 2,5	44.331 DEM
Grand Voyager	49.287 DEM
Grand Voyager	56.392 DEM

CITROEN	
AX first 1,1 i 3v	1.298.100 SIT
AX caban 1,1i 5v	1.346.650 SIT
AX tre 1,1i 5v	1.452.040 SIT
AX trd 1,5 5v	1.522.300 SIT
ZX reflex 1,4i	1.803.340 SIT

DAEWOO	
Espero GLX 1,5	24.990 DEM
Espero CD 1,8	26.200 DEM
Espero CD 2,0	28.200 DEM
Racer base 5v	16.990 DEM
Racer base 4v	17.373 DEM

FERRARI	
355 spider	162.975.000 ITL
355 GTB	168.225.000 ITL
355 GTS	176.890.000 ITL
512 M	247.500.000 ITL
456 GT	293.894.000 ITL

FIAT	
Cinquecento	14.425.000 ITL
Uno 1,0 IE/5	14.920.000 ITL
Punto 55 S/3	17.690.000 ITL
Punto 55 S/5	18.410.000 ITL
Punto 75 SX/5	20.640.000 ITL

FORD	
Fiesta C mini	
1,1i 3v	16.997 DEM
Fiesta C 1,1i 3v	17.950 DEM
Fiesta fun 1,1i 3v	19.500 DEM
Escort 1,4i 3 v	24.852 DEM
Mondeo	
CLX 1,6i 5v	34.350 DEM

FSO	
Truck	
standard 1,9D	1.365.000 SIT
Truck 1,9 DC	1.567.400 SIT
Truck 1,9 D LB	1.470.400 SIT
Truck	
1,9 D esotermic	1.853.000 SIT

HONDA	
Civic	
sedan 1,5 DXI	1.986.800 SIT
Civic	
sedan 1,6 ESI	2.331.900 SIT
Accord 2,0 IS	3.254.500 SIT
Accord 2,0 IES	3.836.170 SIT

HYUNDAI	
Accent 1,3 Si 3v	17.500 DEM
Accent 1,3 Lsi 5v	18.900 DEM
Accent	
1,5 GLSi 4v	22.500 DEM
Lantra	
1,6 GLSi 4v	23.990 DEM
Sonata	
1,8 GLSi 4v	29.790 DEM

JAGUAR	
XJ6 3,2	101.350 DEM
XJ6 4,0 sport	138.250 DEM

KIA MOTORS	
Sephia	
1,6 EFI SLX	19.990 DEM
Sephia	
1,6 EFI GTX	22.990 DEM
Sportage MRI	34.990 DEM

LADA	
Karavan 1500	952.000 SIT
Samara 1300/3v	999.000 SIT
Samara	
1500/3v L	1.125.000 SIT
Niva 1600 N	1.338.000 SIT
Niva 1700LI	1.541.000 SIT

MURATI	
800DX city star	11.390 DEM

MAZDA	
121 PRO	1.551.000 SIT
323 1,3i PRO	1.743.000 SIT
121 CT ABS	2.000.000 SIT
626 1,8i	
SE sedan	3.225.000 SIT

MERCEDES	
C 180	4.465.000 SIT
C 200 D	4.968.000 SIT
C 220 D	5.081.265 SIT
C 250 D	5.746.630 SIT
E 220 D	5.721.500 SIT

MITSUBISHI	
Colt 1,3 ELi	22.447 DEM
Colt 1,3 GLi	23.953 DEM
Colt 1,3	
GLi SR CDL	25.761 DEM
Lancer 1,3 GLi	26.966 DEM
Colt 1,6 GLXi	31.787 DEM

NISSAN	
Micra	
1,0 L 3v 16V	17.990 DEM
Sunny 1,4	
LX 3 v 16V	23.600 DEM
Primera 1,6	
SLX 4v 16V	33.750 DEM

OPEL	
Corsa	
ECO 1,2i 3v	17.900 DEM
Corsa	
swing 1,2i 3v	20.781 DEM
Astra	
swing 1,4i 3v	23.800 DEM
Vectra expression	
1,7D 4v	29.999 DEM
Tigra 1,4i XE 16V	30.573 DEM

PEUGEOT	
106 XN 3v	1.494.200 SIT
306 XN 1,1 3v	1.711.700 SIT
405 GR 1,8	
exclusive	2.567.100 SIT

PIAGGIO	
Porter pick-up	15.856.969 ITL

RENAULT	
R5 five 5v	1.182.600 SIT
Twingo	1.391.678 SIT
Clio RL 1,2 3v	1.348.200 SIT
R19 RN 1,4 4/5v	1.838.400 SIT
Laguna RN 1,8	2.479.000 SIT
Espace RT	3.962.000 SIT

SSANGYONG	
Korando K-4 RS	230.580 ATS

SEAT	
Ibiza 1,05 CL	16.829 DEM
Ibiza 1,6 CLX	20.507 DEM
Cordoba 1,4 CLX	20.364 DEM
Toledo	24.800 DEM

SUBARU	
Vivio 5V 4WD	15.940 DEM
Justy	
J12S 3V 4WD	22.010 DEM

SUZUKI	
Swift	
H/B 1,0 GX 5v	15.900 DEM
Caary van	16.450 DEM
Swift	
H/B 1,3 GL 3v	16.990 DEM
Samurai LU	21.500 DEM
Baleno	
H/B 1,3 GL 3v	21.900 DEM
Samurai LX	24.390 DEM

SKODA	
Felicia LX	1.277.000 SIT
Pick-up LXBMM	1.309.000 SIT
Forman	
plus/BMM	1.352.000 SIT
Felicia GLX	1.409.000 SIT

TOYOTA	
Starlet 1,3 XH 3v	157.665 ATS
Corolla	
1,4 XH HB 3v	189.267 ATS
Carina	
1,6 XLI 99 4v	245.580 ATS

VOLKSWAGEN	
Polo 45	16.996 DEM
Polo 55	17.999 DEM
Golf CL 1,4	25.707 DEM
Vento CL 1,8	30.296 DEM
Passat limuzina	
CL 1,8	35.206 DEM
Caravelle 1,9D	41.000 DEM

VOLVO	
440/460 1,8i	2.682.800 SIT

Mercedes ostaja - mercedes

Pred mesecem dni je poslala nemška tovarna avtomobilov Mercedes-Benz na tržišče nov razred svojih prestižnih avtomobilov - Predstavitev v Moravskih Toplicah

Očitno je, da Avtocommerce, d. o. o., Murska Sobota računa na kupce mercedesov tudi v Prekmurju in Prlekiji, sicer teh dragih avtomobilov ne bi pripeljali v naše kraje. Za vozila razreda E je značilno, da imajo novo obliko in mnoge tehnične inovacije za manjšo porabo goriva, boljše varnost potnikov in večje udobje. Zaradi lahke zgradbe, izredne aerodinamike in izboljšanih motorjev porabijo nove Mercedesove limuzine za 10 odstotkov manj goriva od predhodnih modelov. Vsi modeli novega razreda E že sedaj izpolnjujejo zahteve Evropske unije za količine izpušnih plinov.

Najbolj aerodinamično serijsko vozilo

Da novi Mercedesi niso več tako požrešni, gre pripisati odlični aerodinamiki. S koeficientom zračnega upora Cw 0,27 sta limuzini E 200 in E 220 Diesel najbolj aerodinamični serijski limuzini na svetu. Prav tako so bili inženirji uspešni pri prizadevanjih za zmanjšanje teže vozila, saj so dosegli, da so nova vozila lažja od predhodnih, in to kljub večjim karoserijam, izboljšani varnosti in razkošnejši opremljenosti. Kar zadeva varnost, je treba zapisati, da ima novi razred E najvišjo stopnjo razvoja. Optimalna struktura karoserije z velikimi deformacijskimi conami in še učinkovitejšimi zadrževalnimi sistemi v notranjosti uvrščajo ta avto med najvarnejša vozila tega razreda. Kot prvi avtomobilski izdelovalec na svetu je Mercedes-Benz uvedel v razredu E omejevalnik zatezne sile varnostnih pasov, ki zmanjšuje nevarnost poškodb voznika oziroma sopotnikov.

Se popolnejšo zaščito pri bočnem trku omogočajo na novo vpeljane bočne zračne vreče. Sicer pa imajo novi mercedesi bogato serijsko opremo, denimo varnostno blazino za voznika in sopotnika, zavorni sistem ABS, servokrmilo, daljinsko zaklepanje, varovalni sistem proti kraji vozila, petstopenjski mehanski menjalnik, vzglavnike na vseh štirih sedežih, števec vrtljajev motorja, katalizator ... Poganjajo jih še kar varčni motorji, ki so lahko bencinski ali dizelski. Poraba je seveda odvisna od vrste (bencinski ali dizelski) in moči motorja. Tako na primer porabi bencinski motor s prostornino 1998-kubičnih centimetrov pri mestni vožnji 10,9 litra bencina, pri hitrosti 90 kilometrov na uro 6,1 litra in pri hitrosti 120 kilometrov 7,6 litra bencina. Še varčnejši je 2.155-kubični dizel motor, ki pri mestni vožnji porabi 8,3 litra, pri hitrosti 90 kilometrov na uro 5 litrov, če pa ga poženete na 120 kilometrov, tedaj porabi na 100 kilometrov vožnje 6,5 litra dizelskega goriva.

In če že omenjamo hitrosti, kakšne so pravzaprav največje, ki jih doseže nov Mercedesov razred E? Dizli »gredo« (odvisno od moči motorja) od 180 do 205 kilometrov na uro, še hitrejši pa so z bencinskimi motorji, saj dosegajo največjo hitrost od 205 do 250 kilometrov!

Mercedesi imajo kar ob sežne »tanke« od 65 do 80 litrov.

Classic, elegance ali avantgarde

Za novi razred E so v Mercedes-Benzu razvili tri različice oblike in opreme. Classic, elegance in avantgarde se razlikujejo po oblikovnih elementih ter po de-

Na predstavitvi mercedesov razreda E v Moravskih Toplicah je bilo kar nekaj radovednežev, ni pa lakih no, da se kateri od njih ne bo odločil za nakup. Voziti mercedes je namreč še vedno prestiž.

ležjih v opremljenosti in tehniki. Medtem ko se značilnosti modelov avtomobilov Classic izražajo na decentno zadržan način, dajejo modeli Elegance in Avantgarde s pokrovanimi aplikacijami in platišči iz lahke kovine prijetno elegantno podobo. Avantgarde je tehnično napredna izvedba z raznolikimi stilističnimi in tehničnimi novostmi. Vsa vozila imajo že bogato serijsko opremo.

Predstavitev Mercedesov E razreda pred hotelom Ajda v Moravskih Toplicah je pritegnila

tko, da je vožnja prehitra, sploh ni bilo. In potem je bilo treba nadomestiti zavirani. Zavorni sistem ABS je omogočil, da je bila pot ustavljanja zelo kratka in da vozila ni zaneslo.

Najcenejši 40.000 DM + dajatev

Bodi dovolj. Namen tega novinarskega zapisa ni plačana reklama, ampak informirati bralstvo o novem tehničnem dosežku inženirjev firme Mercedes-Benz.

dražji pa je model 129 (tip SL AMG Roadster), za katerega je treba odšteti 172.475 mark. Kar za varniški cenam je treba seveda prišteti še dajatev, in sicer 40 odstotkov za vozila z bencinskim motorjem prostornine do 1.800 kubičnih centimetrov, 54 odstotkov za vozila z bencinskim motorjem nad 1.800 kubičnih centimetrov in prav toliko za vozila z dizelskim motorjem, katerega moč je več kot 1.900 kubičnih centimetrov.

No, ja, ste se odločili?

Kakšne avtomobile kupujemo?

Ni res, da bi Slovenci kupovali predvsem tuje izdelke; to dokazuje tudi nakup avtomobilov. V prvem polletju je namreč prodala domačim kupcem največ avtomobilov tovarna Revoz Novo mesto, in sicer 2.228 renaultov 5. Na 2. mestu je italijanski Fiat s puntom (2.094 prodanih avtov), 3. mesto pa si delita Renaultov clio in Volkswagnov golf, saj so obeh prodali po 2.061 vozil. Na 5. mestu je spet Renault, katerega renault 19 je kupilo 1.426 kupcev. Češka Škoda je pri nas prodala 1.404 felicie in pristala na 6. mestu. Dobro se drži tudi Opel s svojimi vozili, ki jih je kupilo 1.167 avtomobilistov, s čimer se je uvrstil na 7. mesto. Prodajni dosežki drugih izdelovalcev so naslednji: 8. seat cordoba (981 vozil), 9. ford escort (941), 10. lada samara (938), 11. hyundai accent (754), 12. renault laguna (749), 13. opel astra (700), 14. daewoo racer (638), 15. citroen AX (503 vozil).

Očitno je, da danes ni težko priti do novega avta, saj povsod ponujajo posojila s še kar sprejemljivo obrestno mero. Prodaja oziroma nakup avtomobilov šestih mesecev tega leta rasti, kar dokazujejo tudi ne prodanih vozil po posameznih mesecih: januar 2.927 vozil, februar 3.652, marec 5.354, april 5.275, maj 6.767, junij 7.395 vozil, skupno je to v prvem polletju 31.370 vozil!

Slovenski kupci pa seveda ne kupujejo le nove modele, ki smo jih navedli, ampak tudi druge, med temi tudi nemške mercedesove. S posredovanjem podjetja Avtocommerce jih je v šestih mesecih prišlo v Slovenijo 181, največ razreda E (143), nato po 18 iz razreda E in S ter 2 iz razreda SL. Imeni kupcev teh dveh lepotcev ostajajo posojilna (in registracijska) skrivnost, ni pa skrivnost, koliko tak avto stane: najcenejši 102.000 mark in 54 odstotkov dajatev.

Dogajanje na ljubljanski borzi

Splošne bralke in bralci, tokrat bo poročanje o dogajanjih na ljubljanski borzi oz. trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom, 25. 7., in ponedeljkom, 31. 7. 1995.

Nadstavo burze se je v dogovoru s članom borze odločilo, da se s 1. avgustom letos ukinejo tudi letkovi borzni sestanki, izjema so tako le še prvi torki v mesecu, ko borzni posredniki trgujejo s prostim izklicevanjem na borzi. Razlog za tako odločitev je v številu sklenjenih poslov na borznem parketu od uvedbe elektronskega trgovanja prek BIS (letos se je od sestanka do sestanka zmanjševalo, večina poslov pa se je opravila preko računalnikov).

25. 7. je Ljubljanska borza objavila sporočilo za javnost v zvezi z Nikino delnico. V njem Nika d. d. obvešča, da je v letu 1994 poslovala z dobičkom, ki po revidirani bilanci s strani revizijske hiše Konstanta d. o. o. znaša 96,9 mio tolarjev. Skupščina delničarjev je 20. junija letos sprejela sklep, po katerem se dobiček deli na rezerve v znesku 10,128 mio tolarjev, na dividendo 80 mio tolarjev (200 tolarjev za delnico), preostalo pa ostane kot nerazporejen dobiček. Med drugim je skupščina sprejela tudi sklep o spremembi imena Nika - borzno posredniška hiša, d. d. v Nika - investiranje in razvoj, d. d. ter potrdila prečiščeno besedilo statuta. Druhih sprememb od prejšnjega obvestila ni bilo. Vzroki za padec tečaja so zunaj družbe.

Blagovno-trgovinski center, d. d. Ljubljana je obvestil ljubljansko borzo, da je nadzorni svet družbe obravnaval petmesečno poslovanje letošnjega leta (dobiček 464 mio tolarjev), knjigovodska vrednost delnice na dan 31. 5. 1995. 1468 i SIT) in ob ugotovitvi uspešnega poslovanja na predlog uprave sprejel sklep, da imetnikom delnic na dan 31. 7. 1995 izplača vmesne dividende v višini 300 tolarjev na delnico (izplačilo bo izvedeno 11. 8. 1995). Zaradi omenjenega se trguje od 28. 7. 1995 z omenjeno delnico brez kupona, ki prinaša upravičenje do vmesne dividende.

Borzna kotacija A - redne delnice
Za 69 tolarjev na 13127 je padel v sredo enotni tečaj redne delnice Probanke, ko je bilo za 1,2 mio tolarjev prometa, naslednjega dne pa porasel na 13296 ob 8,9 mio tolarjev prometa. V petek je njen enotni tečaj padel na 13157, ko je bilo za 2,3 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa poskočil na 13376 ob prometu 936 tisoč tolarjev. Enotni tečaj delnice Salus je porasel v torek z 19300, ko je bilo za 193 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne padel na 19136 ob 2,7 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 19072 (1,1 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj neznatno padel na 19070, ko je bilo za 572 tisoč tolarjev prometa, v ponedeljek pa poskočil na 19220 ob prometu 384 tisoč tolarjev. V torek je padel enotni tečaj redne delnice SKBR, in sicer s 27339 na 27100, ko je bilo za 136 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne na 26816 ob 4,8 mio tolarjev prometa, v četrtek pa porasel na 27176 (11,6 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 27063, ko je bilo za 10 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa poskočil na 27353 ob 5,6 mio tolarjev prometa.

Borzna kotacija A - obveznice
Z obveznico Banke Celje (BCE 1) je bil sklenjen aplikacijski posel v četrtek po tečaju 98,2 v skromni vrednosti 25 tisoč tolarjev, naslednjega dne je

njen enotni tečaj poskočil na 99,0 ob sicer skromnem prometu 83 tisoč tolarjev, v ponedeljek pa je bil ponovno prijavljen aplikacijski posel, tokrat v vrednosti 323 tisoč tolarjev po tečaju 98,3.

Nespremenjen enotni tečaj (100,3) je tako v sredo kot v četrtek zadržala obveznica RSL 1, skupno je bilo za 16,3 mio tolarjev prometa, v petek je njen enotni tečaj porasel na 100,4 in se na tem nivoju zadržal tudi v ponedeljek ob skupnem prometu 2,1 mio tolarjev.

Enotni tečaj obveznice RSL 2 je porasel v sredo s 106,0 na 106,3, ko je bilo za 10,4 mio tolarjev prometa, naslednjega dne na 106,6 in se na tem nivoju zadržal tudi v petek ob skupnem prometu 10,8 mio tolarjev, v ponedeljek pa na 106,7 (14 mio tolarjev prometa).

Za 0,4 odstotne točke na 94,0 je porasel v četrtek enotni tečaj obveznice RSL 11, ko je bilo za 261 tisoč tolarjev, naslednjega dne porasel na 94,5 ob prometu 262 tisoč tolarjev, v ponedeljek pa kar na 96,0 ob 21,9 mio tolarjev prometa.

Z 99,7 na 99,8 je porasel v sredo enotni tečaj obveznice RSO 1 z izkoriščeno davčno olajšavo, ko je bilo za 423 tisoč tolarjev prometa, v petek je bil prijavljen aplikacijski posel v vrednosti 98 tisoč tolarjev po tečaju 99,5, v ponedeljek pa se je njen enotni tečaj vrnil na 99,8 (335 tisoč tolarjev prometa).

28. julija je enotni tečaj obveznice RSO 2 z izkoriščeno davčno olajšavo poskočil za 1,8 odstotne točke na 106,0, prometa pa je bilo za 889 tisoč tolarjev.

V četrtek je porasel s 97,8 na 98,0 enotni tečaj obveznice SKB 1, ko je bilo za 8,4 mio tolarjev prometa, naslednjega dne pa poskočil na 99,8 ob 34,6 mio tolarjev prometa.

Nespremenjen enotni tečaj je v sredo zadržala obveznica Sklada za razvoj (SKR 1), ko je bilo za 344 tisoč tolarjev prometa, v petek pa je bil prijavljen aplikacijski posel po enakem tečaju v vrednosti 574 tisoč tolarjev.

Borzna kotacija B - redne delnice
Enotni tečaj delnice BTBR je padel v četrtek z 11265 na 11233, ko je bilo za 1,5 mio tolarjev prometa, naslednjega dne so bili prijavljeni aplikacijski posli v vrednosti 6,7 mio tolarjev po tečaju 11290, v ponedeljek pa je njen enotni tečaj padel na 10990 ob 6,6 mio tolarjev prometa.

Na torkovem borznem sestanku je padel enotni tečaj delnice Dadas s 73747 na 73042, ko je bilo za 1,9 mio tolarjev prometa, naslednjega dne na 71746 ob 17,7 mio tolarjev prometa, v četrtek pa poskočil na 75013 (29,7 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj porasel na 75517, ko je bilo za 26,9 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 77021 ob 20,3 mio tolarjev prometa.

V petek je porasel s 13290 na 13514 enotni tečaj delnice Finmedia, ko je bilo za 203 tisoč tolarjev prometa.

V petek je porasel s 13290 na 13514 enotni tečaj delnice Finmedia, ko je bilo za 203 tisoč tolarjev prometa.

NIKA
BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA d.d.

Cesta prvih borcev II. Brežice 68250
SI-1000 Ljubljana, Slovenija
T: 062 23-460 Telefaks: 062 23-460

POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54 Ljubljana 61000
T: 01 31-955, Telefaks: 01 31-347

POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor
T: 062 23-460 Telefaks: 062 23-460

tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 13674 ob prometu 588 tisoč tolarjev.

Z 9270 na 9310 je porasel enotni tečaj delnice MK Založba v sredo, ko je bilo za 279 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne padel na 9273 ob 2,1 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa porasel na 9323 (653 tisoč tolarjev prometa).

Po štirinajstih dneh (v torek) je pričela kotirati po objavi obvestila delnica Nike, njen enotni tečaj je s 3098 padel na 3056, ko je bilo za 367 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne na 2910 ob 11,7 mio tolarjev prometa, v četrtek pa porasel na 3051 (14 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj porasel na 3149, ko je bilo za 4,1 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 3247 ob 1,3 mio tolarjev prometa.

Rahlo je padel v sredo enotni tečaj delnice Term Čatež, in sicer s 720,0 na 719,0, ko je bilo za 749 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne pa porasel na 721,7 ob prometu 108 tisoč tolarjev. V petek je njen enotni tečaj padel na 715,5, ko je bilo za 286 tisoč tolarjev prometa, v ponedeljek pa porasel na 718,2 ob 1,7 mio tolarjev prometa.

Borzna kotacija B - prednostne delnice
Enotni tečaj delnice KBTP je padel v četrtek s 25700 na 25533, ko je bilo za skromnih 77 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne na 25438 ob prometu 407 tisoč tolarjev, v ponedeljek pa porasel na 25600 (154 tisoč tolarjev prometa).

28. julija je padel s 25056 na 24000 enotni tečaj delnice Primotín, prometa pa je bilo za 168 tisoč tolarjev.

Z delnico UBK je bil sklenjen v sredo aplikacijski posel v vrednosti 55 tisoč tolarjev po nespremenjenem tečaju 9200, v petek v vrednosti 1,2 mio tolarjev po tečaju 9300, v ponedeljek pa je poskočil njen enotni tečaj na 9417 ob skromnem prometu 57 tisoč tolarjev.

V sredo je padel enotni tečaj delnice VIPP z 41350 na 41256, ko je bilo za 330 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne pa na 41200 ob prometu 288 tisoč tolarjev. V petek je njen enotni tečaj porasel na 41250, ko je bilo za 83 tisoč tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 41295 ob prometu 165 tisoč tolarjev.

Borzna kotacija B - obveznice
Z obveznico LEK 2 je bil sklenjen aplikacijski posel v sredo v skromni vrednosti 26 tisoč tolarjev po nespremenjenem tečaju 99,2.

Aplikacijski posel je bil v sredo sklenjen tudi z obveznice Občine Zagorje, in sicer po tečaju 98,0 v vrednosti 4 mio tolarjev, v petek po tečaju 98,1 v vrednosti 71 tisoč tolarjev, v ponedeljek pa po tečaju 98,4 v vrednosti 4 mio tolarjev.

Enotni tečaj obveznice PTT Nova Gorica je v četrtek z 99,8 porasel na 99,9, ko je bilo za 774 tisoč tolarjev prijavljenih aplikacijskih poslov.

Za 4,17 odstotka na 100,0 je v petek poskočil enotni tečaj obveznice Slovenske zadruge kmetijske banke d.d. (SZB 1), prometa pa je bilo za 2,4 mio tolarjev.

Trgovanje na OTC
OTC - redne delnice
Z 10 loti delnice GEA College je bil prijavljen aplikacijski posel v sredo po tečaju 2250, v ponedeljek pa je njen enotni tečaj poskočil na 2500 ob prometu 125 tisoč tolarjev.

TONČKA BOŽINOVIČ

Kušanovci

Kdo bo za ceste dal, ko bodo narejene?

Vas z nekaj več kot petdesetimi hišami, razmetanimi po okoliških bregovih. V Kušanovcih ni niti trgovine niti gosilne, še avtobus redko zapelje tja, tako da eni hodijo na postajo v Moščamce, drugi pa v Mačkovec; kakor je pač komur bliže. V vasi imajo kar 14 kilometrov cest in cest. V glavnem so poti, ki vodijo po tej razčlenjeni vasi, makadamske, do nekaterih zaselkov pa so še posebno v zimskih mesecih in deževnih dneh slabo dostopne. In ceste delajo vaščanom največ preglavic.

V Kušanovcih sedaj urejujejo dve cesti - prvo od Separacije do Varša ter cesto mimo Mlekare, t. i. Kovačičino cesto. Največ hudih besed je bilo izrečenih zaradi druge ceste. Za asfaltiranje prve so se dogovorili na svetu Krajevne skupnosti avgusta lani, kjer so se med drugimi dogovorili za prioriteten vrstni red asfaltiranja v njihovi vasi. Najprej je prišla na vrsto cesta skozi Varša in novembra so s Cestnim podjetjem podpisali pogodbo. Poleg tega pa so nekateri vaščani nekaj dni kasneje podpisali pogodbo še za Kovačičino cesto.

Za posodobitev cest v Kušanovcih pa jim je stara občina namenila 4.806.563,00 tolarjev. Nekateri dokumenti navajajo, da gre ta znesek za ceste v Kušanovcih, brez točnega definiranja. Drugi pa opredeljujejo, da gre za cesto skozi Varša 3.017.530,00 in Kovačičino cesto 1.789.513,00 tolarjev. In tu je nastala težava. Vaški odbor trdi, da uradno za to drugo cesto niso vedeli in da ves denar pripada njim. Vaščani okrog Kovačičine ceste pa, da je denar namenjen tudi njim in da je za vsako cesto občina dala 30 odstotkov od vrednosti ceste, ki jo posodablja.

Predsednik vaškega odbora Kušanovci Milan Filo je povedal, da so imeli namen najprej urediti najpomembnejše vaške ceste. Kovačičina ni bila predvidena v okviru programa zgoraj navedenih sredstev, zato vaška skupnost in krajevna skupnost za gradnjo te ceste ne moreta prevzeti nobene odgovornosti in ne dovolita delitev svojih sredstev.

Dušan Poredoš, vaščan Kušanovec, je povedal, da niso proti graditvi te ceste, toda prepričani so, da so druge vaške poti še bolj pomembne. Dodal je, da niso proti gradnji ceste, ampak naj dajo zagotovilo, da bodo sami krili stroške in da naj ves dobljen denar prepustijo njim. Drago Šandor, član vaškega odbora, je izrazil zaskrbljenost, če ne bodo imeli dovolj sredstev in bo morala potem to cesto plačati krajevna skupnost, kot se je zgodilo v sosednji vasi - Otovcih.

Emilija Horvat in Ludvik Smodiš, naročnika druge ceste, sta dejala, da jo bodo sami financirali. Od stare občine pa so dobili 30 odstotkov vrednosti, kar jim pripada. Delno so za cesto že plačali, ostalo pa bodo v prihodnje in bodo najeli tudi posojilo, če bo potrebno.

Predsednik Krajevne skupnosti Mačkovec Franc Sukič je povedal, da je sporno cesto predlagala še stara občina in da je on samo podpisal. Na zahtevo občanov je kasneje podpisal tudi, da pogodba za to cesto ne velja. Poleg tega pa ta preključiti ni more veljati, saj se lahko pritožijo le osem dni potem, kot je napisano v javni objavi. Torej so rok zamudili že za več mesecev.

Župan puconске občine Ludvik Novak je razložil, da bodo še letos poleg tega začeli z gradnjo občinske ceste Mačkovec - Kušanovci (cesta proti Križevcem), katero bo v celoti financirala Občina Puconci, naložba pa bo stala nekaj več kot 30 milijonov tolarjev.

Kot so povedali vaščani, imajo ti prepričani svoje korenine že v preteklosti. Med njimi vlada prava papirnata vojna; podpis pogodb, umaknitev pogodb, sestanki se vrstijo. Vaščani se sami o tem, kdo ima prav, ne morejo dogovoriti. Zato je vaški odbor vso zadevo predal na Upravo za notranje zadeve.

A. NANA RITUPER

Protest iz Razkrižja

K dokaj ogretemu ozračju v Občinskem svetu Občine Ljutomer je te dni dodala še nekaj stopinj tudi Krajevna skupnost Razkrižje, ki je na občinski parlament naslovila dokaj oster protest oziroma kritiko na račun Komisije za volitve, imenovanja in mandatna vprašanja ter samo delo občinskega parlamenta. Zakaj gre?

Krajevna skupnost Razkrižje je naslovila na Občinski svet predlog za sestavo njegovih odborov, in sicer za vsak odbor po enega kandidata s podrobno obrazložitvijo, omenjena komisija pa ni upoštevala niti enega njihovega predloga. Dva kandidata je sicer uvrstila na listo, vendar po mnenju KS-a na v neprave odbore.

Ker gre za čisto strankarsko manipulacijo, v delu takšne občine ne mislimo dolgo sodelovati. Občinskemu svetu pa zamerimo to, da se ne more dvigniti nad strankarske interese in videti dejanskih problemov, s katerimi se srečujemo v krajevnih skupnostih. Kot vse kaže, se za območje Razkrižja ponavlja zgodovina - vedno je bilo potisnjeno ob rob, le redki politiki so se zavzeli za to območje. Svetu občine zamerimo zlasti to, da nalog iz demografsko ogroženega in obsejnega območja KS Razkrižje ni uvrstil v prve prioritete, čeprav bi bilo to območje do teh sredstev najbolj upravičeno. V kolikor bodo stvari teklo naprej, kot so doslej v občinskem svetu, bomo na zboru krajanov zahtevali, da izstopijo vsi člani sveta, ki se čutijo, da so razkriški. Prav tako bomo zahtevali, da odstopi tudi podžupan in se posveti ustanovitvi samostojne razkriške občine, se končuje protest, ki ga je podpisal predsednik Sveta KS Razkrižje Ivan Golenko.

J. GRAJ

V Pristavi bo v nedeljo praznično

Športno društvo Pristava je bilo ustanovljeno pred tremi leti, namen ustanoviteljev pa je bil bil vzpodbujanje športno-rekreativne dejavnosti na vasi. Prva naloga, ki so si jo zadali, je bila zgraditev pravega športnega igrišča. »Najprej smo skupaj z gasilskim društvom dokupili del zemljišča«, pravi Branko Modlic, predsednik gradbenega odbora. »Zemljišče je sedaj v lasti gasilcev, nam pa je dano v uporabo«. Zbiranje predračunov je pokazalo, da je investicija vredna dobre 3,2 milijona tolarjev, več kot polovico te vsote pa je vredna asfaltna prevleka. »Pomembno je«, nadaljuje Modlic, »da so krajan na zadnjem referendumu izglasovali samopriskpevek, s katerim so, poleg sredstev za gramoziranje cest in cestno razsvetljavo v naselju, zagotovili sredstva tudi za naše športno igrišče«. Tako je KS Strožja vas prispevala skoraj 2/3 sredstev oz. 2.050.000 tolarjev iz krajevnega samopriskpevka, ŠD Pristava 733.000 tolarjev oz. skoraj 1/4, 182.000 domači gasilci, 100.000 Agencija za šport, preostala sredstva pa so zagotovili drugi manjši donatorji.

Danes se lahko krajan Pristave pohvalijo z novim športnim igriščem, primernim za rokomet in mali nogomet, uporabno pa bo tudi za odbojko, košarko in badminton. Svečana otvoritev igrišča bo v nedeljo, 6. avgusta. Ze dopoldne bodo potekale revialne tekme ekip v malem nogometu. Uradni program z nagovorom, blagoslovitvijo in kulturnim programom se bo začel ob 14.00 uri. V ekshibicijskem programu bo med motornimi zmajarji nastopil znani zmajar Gajser, na ogled pa bo tudi štart toplozračnega balona. Namen veselice iz izbrano domačo jedajo in srečolovom je zbiranje dodatnih finančnih sredstev. Člani ŠD imajo namreč dolgoročne načrte - zgraditev odbojarskega in teniškega igrišča ter manjše rekreativne trimske steze. Vse skupaj naj bi v prihodnjih letih postalo športno-rekreativski center.

Pa še nekaj zgodovine! Organizirano športno delovanje se je v Pristavi začelo leta 1949, ko je Jože Pavličič v vas prvič prinesel usnjeno žogo z zračnico. Največ so igrali odbojko in nogomet - najprej na Pavličičevi gmajni, potem pa na zemljišču zadruga. V

naslednjih letih se je igrišče večkrat selilo od Hrastja do Pevčevega gozda in nazaj. Za vaško-gasilski dom so se vrnilo leta 1982.

»Danes v ŠD delujeta dve nogometni sekciji«, nam je povedal predsednik društva Zdenko Makoter. »Prva ekipa igra v 2. pomurski ligi, od druge, mladinske, ki jo trenira Polde Kosi, pa pričakujemo, da bo nosilec športnega dogajanja. V kratkem bomo ustanovili še odbojarsko, strelsko in namiznoteniško sekcijo«. Strelska je pred leti že bila močno uveljavljena, prav tako pa tudi kolesarska.

Z možnostjo športnega udejstvovanja doma, bo mladi rod ostajal na vasi, ali kot pravi Modlic: »Boljše, da so na igrišču kot pa na cesti«.

GORAN OHMAN

V Dolini pri Lendavi je bilo slovesno Sedem desetletij gasilstva

Na slovesnost 70-letnice Gasilskega društva Dolina je prišlo veliko gasilcev iz lendavskega gasilskega poveljstva in tudi iz nekaterih društev v sosednji Hrvaški.

Po svečanem mimohodu so se zbrali pred gasilskim domom. O domačem društvu je govoril predsednik Jožef Kiš. Nato je lendavsku župnik Jožef Bernard blagoslovil obnovljeno gasilsko orodnišče in nov gasilski prapor. Pester kulturni program so pripravili domači kulturniki. Zvrstilo se je tudi več govornikov, pa tako tudi državnozborna poslanka Maria Pozsonec. Pokroviteljica prireditve je bila krajevna Urbarialna skupnost. Predsednik Gasilske zveze Lendava Jože Kocon, starejši, je društvu podelil gasilsko plamenico II. stopnje, s katero ga je odlikovala Gasilska zveza Slovenije. Priznanja III. stopnje pa so dobili: Franc Gyurkač, Jožef Toth, Istvan Toth, Franc Szabo in Jožef Kiš. Občinska gasilska odličja pa so prejeli: ženska ekipa GD Dolina, Jožef Toth, Lajos Gal, Istvan Göncz in Istvan Tivadar.

J. Ž.

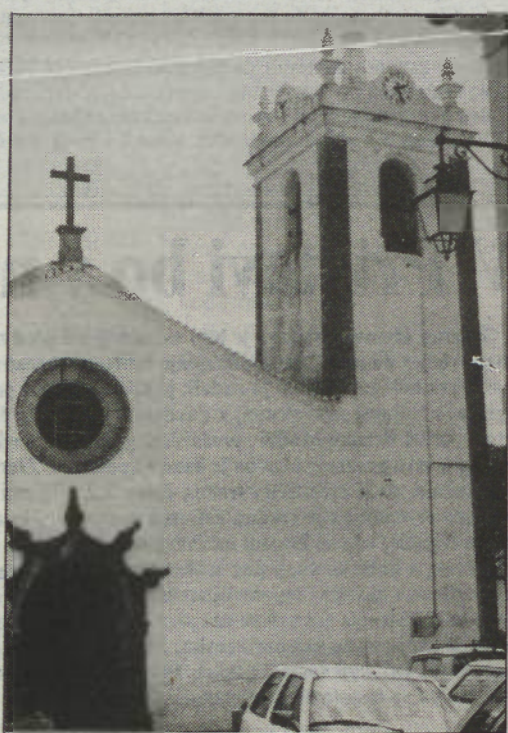
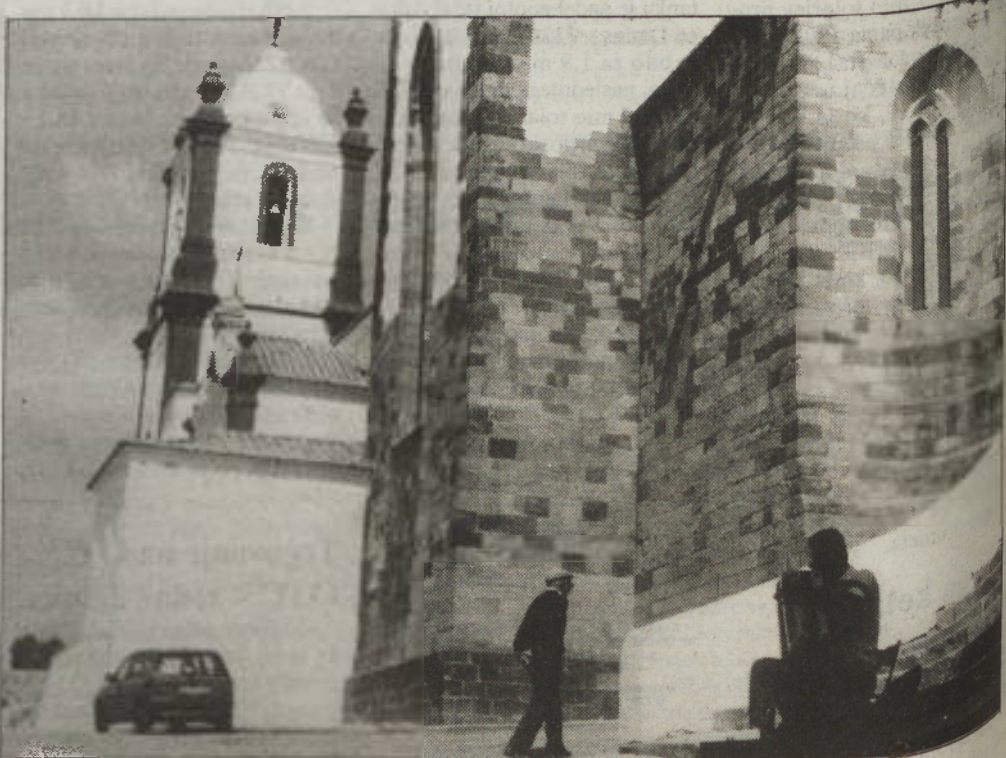
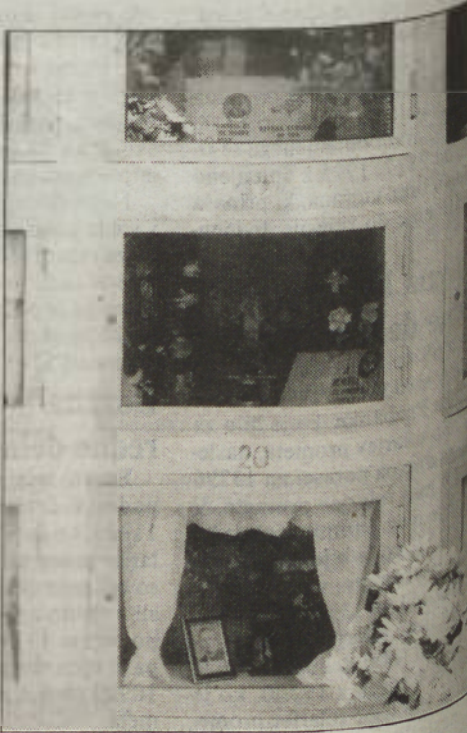
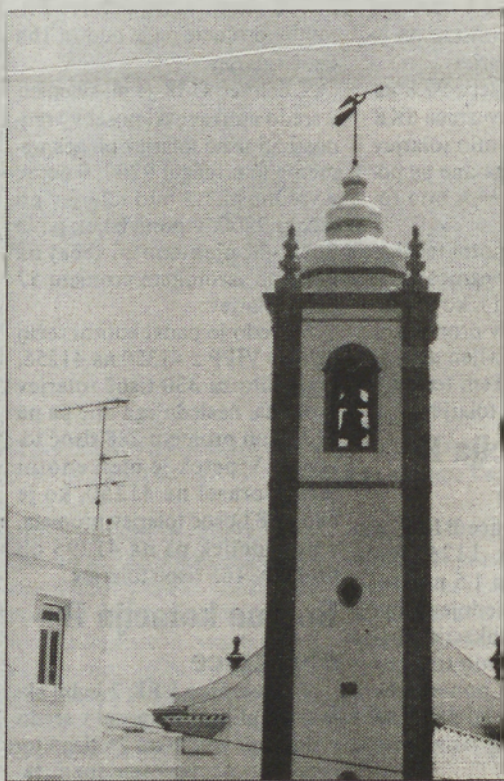
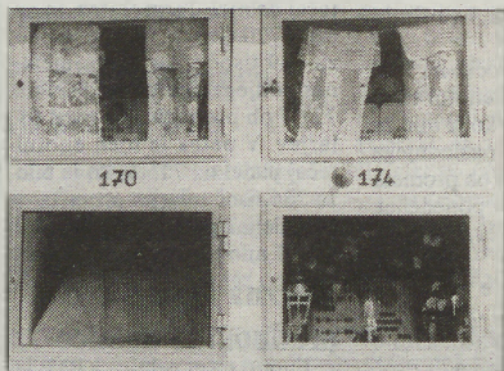

Portugalska (3.): grobovi

Pokopališče v Albufeiri je nekaj, kar bi moral videti vsak obiskovalec juga Portugalske. Pa dvomim, da ga sploh kdo obiše. Nekateri pa poznajo le smer hotelska soba-plaža-restavracija-postelja. Škoda, kajti prav na takih intimnih mestih kraja spoznaš ljudi in njihovo doživljanje smrti. Grobovi v Albufeiri niso grobovi, kakršne poznamo pri nas. Ni zemlje, ni grmičevja ali rastočih rastlin. Podolžni grobovi, kjer so krste zakopane v zemljo, so obdani z belimi (prav vsi) keramičnimi ploščicami; v grobnicah, podobnih našim kapelicam, so krste položene ob stenah druga nad drugo; najbolj zanimivi pa so za nas prav gotovo grobovi, kjer so krste za nekakšnimi vitrinami, ki se lahko odprejo. Ta okna so potem okrašena z zavesicami, cvetjem, slikami, tako da so vsaka zase podobna majhnim oltarčkom ali domkom. Podobno so spravljene tudi žare s pepelom, le da so tam okna manjša. Prava zadnja počivališča! Tako kot dimniki in grobovi, so nekaj posebnega tudi cerkveni zvoniki, kar vse le dokazuje, da je tudi (le) tako mogoče spoznati veličino ljudi.

BERNARDA B. PEČEK

odsevi mladosti

Ali veste?

(Pokrovitelj nagradnega kviza je Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota)
 Prejšnjič smo vas spraševali, kako pravimo stalno enakemu času, v katerem se Zemlja zavrti okrog svoje osi. Odgovor je zelo preprost: dan. Nekateri tega niste vedeli ali pa se niste spomnili, nekateri pa ste seveda prav odgovorili. Izžrebali smo dopisnico Sande Vogrinčič iz Tropovec. Čestitamo!
KUPON št. 47 - ALI VESTE?
 Ali veste, kdo je napisal tele besede: Narod si bo pisal sodbo sam; ne frak mu je ne bo in ne talar!? Odgovore pošljite najkasneje do 9. avgusta.

Smešno v šolskih klopek

Hodila sem v drugi razred. Imeli smo uro likovne vzgoje. Ilustrirali smo živali na kmetiji. Sošolec Jernej ni znal narisati kobile. Namesto nje je nastala lisica. Narisal je tudi ježa in volka namesto domačega psa. S prijateljicami Irino in Katarino smo se tako smejale, da smo pozabile, da smo v razredu. Učiteljica nas je opozorila na primerno obnašanje. To je bil moj najlepši dan v šoli.

DINA KAVAŠ, 3. raz.
 OŠ Odranci

V bazenu

Ko se je šola končala, so se začele počitnice. Mesec dni sem bil pri dedku in babici v Serdici. Hodili smo se kopat v Mursko Soboto. Skakali smo tudi s stolpa in se vozili po toboganu. Motilo me je to, da je bil bazen preplitev. Zato smo šli v olimpijski bazen. Tam smo splavali do dna in odlagali Robijevo uro. Eden jo je odložil, drugi pa jo je moral najti. Nekaj časa smo se lepo igrali, ko pa je prišel iz vode Aleš, je rekel: »Ure ni!« Skoraj bi se jokal. Vsi smo šli pod vodo in jo iskali približno pol ure. Končno je Aleš zakričal: »Našel sem jo!« Bil je ves srečen, enako tudi mi. Potem smo uro pustili pri miru. Ob petih smo šli domov. Mene je vse peklo, ker sem bil preveč na soncu.

MARJAN GIDER, 7. b
 OŠ Sveti Jurij

Ko sem bila košček papirja

Naredili so me v veliki tovarni, ki se ji reče papirnica. Tam sem sedela nekaj mesecev, nato so me odpeljali v trgovino in me zapakirali v neko čudno stvar, ki me ni in ni izpustila. Naenkrat me je nekdo odnesel k sebi domov. Name so risali, pisali in delali z menoj vse mogoče stvari. Ko sem bila umazana, so me vrgli v koš. Tam sem čepela nekaj dni. Potem me je bradati možki vsipal skupaj z drugimi smetmi na tovornjak. Dolgo smo se vozili, preden smo se pripeljali do odlagališča odpadkov. Šofer je zatrobil, prišel je vratar, dvignil zapornico in tovornjak je odpeljal naprej. Ustavil se je pri globoki jami, nato je priklopil dvigalo in nas izsypal. Zapihal je močan veter in me odnesel na ograjo. Mimo mene so hodili ljudje in živali. Neki fantek je stopil k ograji in me snel. Ker sem bila lepo pisana, me je odnesel domov. Za nalogo je moral narediti trganko. Poleg mene je prinesel še druge papirje in jih strgal na drobne koščke. Namazal nas je z lepilom in sestavil šopek pisanih papirnatih rož. To je bila trganka. Obesil jo je na steno. Tu se je moja pot končala.

STANKA LEBAR, 3. raz.
 OŠ Prežihovega Voranca, Srednja Bistrica

Živimo drugače

Nekoč je prišla k nam moja teta z družino. Vstopila je v kuhinjo in prižgala cigareto. Ker pri naši hiši nihče ne kadi, nismo navajeni cigaretnega dima. Mama je odprla okno, jaz pa sem odšla v dnevno sobo. Mama je rekla teti, da pri nas nihče ne kadi in jo prosila, naj gre kadit ven. Teta je res odšla in bila je užaljena. Tisti dan pa pri nas ni prižgala nobene cigarete več. In tako je prav. Želim si, da bi zaradi užaljenosti vsi prenehali kaditi.

MARTINA KURBO, 4. b
 OŠ Križevci

Ženitev

Nekoč je srnjak zaprosil srmo, če bi se z njim poročila. Dolgo jo je moral nagovarjati, ko je le privolila. Gostija je trajala tri dni in tri noči. Ko so se gostje razšli, sta šla mladoporočenca spat. Srnjak je hotel imeti veliko prostora in je ubogo srmo porinil v stran. Ona pa je bila užaljena in je sklenila, da ga bo zapustila. Tako je tudi bilo. Razšla sta se in se nista nikoli več videla. Vsak si je našel drugega partnerja.

KLEMENTINA LESIC, 2. a
 OŠ Grad

Sonce

Sonce je vir vsega, niti sreče in ljubezni ni brez njega.

Kadar sonce posije, mrak se skrrije, ljubezen vzklije.

MARJANA RADUHA, 5. a, OŠ Bakovci

Groza v bližini

Napad na Sarajevo, Unprofor ne stori ničesar. Spet napad na Gorazde, ubitih je 20 ljudi. Le zakaj se to godi? Bosna - žrtev zlega. Karadžić - zlo! Žalostni ljudje! Bosna propada, oj, le zakaj, Bosna!?

TOMAŽ LAPOŠA, 8. a
 OŠ Cankova

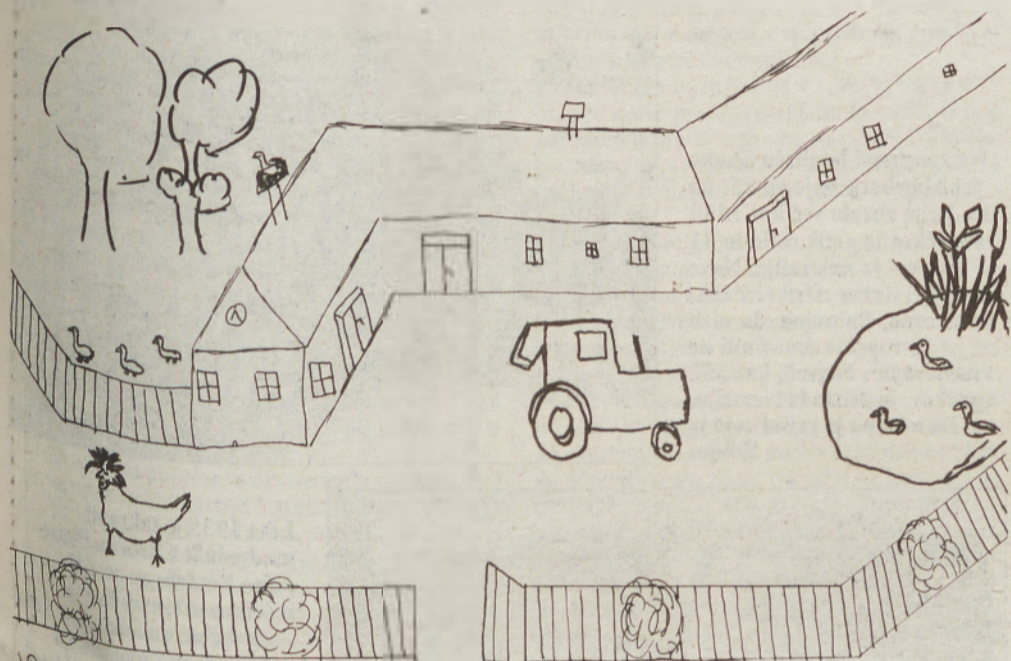
Marjetica

Sem majhna marjetica. Najdete me na travnikih, v sadovnjakih, parkih in vrtovih. Cveteti začnem spomladi. Imam drobne, okrogle in zelene liste. Moji cvetovi so majhni. So belo-rdeče barve. Sem zelo majhna, tako da se komaj vidim iz trave. Zato me ljudje večkrat pohodijo. Otroci nas nabirajo in si spletajo vence.

NINA HOZJAN, 2.raz.
 Podružnična OŠ Cven

Vesele in prijetne počitnice!

Šola bleda, Doročja Slavni

4 razred Udranu

Wet Wet Wet

Rubriko pripravlja: ALEKSANDRA NANA RITUPER

POP ROCK noviceee

S hitom Julia Says je škotska skupina Wet Wet Wet znova na vrhu glasbenih lestvic in popularnosti. Skupina pa je čedalje bolj znana tudi pri najmlajši publiki. Julia iz njihove najnovejše skladbe Julia Says tudi v resnici obstaja. Njeno pravo ime je Sharon, ker pa to pri petju ni dobro zvenelo, so ga spremenili v Julia.

je postalo zelo žal, da so pri teh letih videti tako naivni. Še manj pa si želijo, da bi zaradi takšnega videospota prišli na spisek nezaželenih skupin. Niso bend, ki bi želel šokirati na takšen način, kajti raje imajo dobro in nežno glasbo.

Takšen je tudi njihov najnovejši album Picture This, s katerim so verjetno uspeli prav zato, ker je osnovan na baladah. Tako na albumu ni nobene hitrejske skladbe. V začetku so naredili nekaj nežnih skladb, druge pa so nastajale kar same od sebe, spontano, iz srca. In po glasbi sodeč so skladbe namenili vsem romantičnim in zaljubljenim dušam ne sama Škotske, ampak vsega sveta. Saj se zaljubljujejo tudi drugod.

Fantje skupine Wet Wet Wet so porabili za snemanje svojega velikega hita samo dve uri in pol, kar seveda sedaj z nasmehom priznavajo. Marti pa je šokantne scene za videospot snemal dva dni. Ampak ne, da bi bile te scene prezahtevne, ampak se je ves čas smejal in so morali snemanje nešteto krat ponavljati.

Zveste Martijeve oboževalke pa so odkrile, da nosi na roki prstan. On pa se ob tem samo smeje in pravi, da je to samo okras in da ni poročen. Tudi fantje iz skupine o tem nočejo nič govoriti. Zakaj pa tudi bi, Marti je že šest let srečno zaljubljen v Eileen Catterson. Oboževalke pa lahko še vedno izbirate med drugimi člani skupine Neilom Mitchellom, Grahemom Clarkom, Tomom Cunninghamom in Greomom Duffinom.

Glasbena uganka

Ne, ose pa niso napadle Zorana Predina, kot ste nekateri napisali. Napadla ga je ljubezen, in to je izrazil v svoji skladbi Napad ljubezni.

Iz kupčka dopisnic s pravilnim odgovorom smo izžrebali Tadejo Sukič, Martine 38, 69203 Gornji Petrovci. Čestitamo! Potrdilo o nagradi, ki jo poklanja trgovina M-Shop, bomo poslali po pošti. Vse pa vas vabimo k reševanju nove glasbene uganke:

Kaj dela Jure Košir, ko ne poje in ne snema plošč?

Odgovor: _____

Kupon št. 15

Odgovore s kupončkom pošljite na dopisnici na naš naslov: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta 13, 69000 Murska Sobota, s pripisom: Pop Rock Noviceee.

Novice od tu...

Andrej Šifrer je v Kaliforniji posnel materiale za svojo novo kompaktno ploščo, ki naj bi izšla septembra. Pri snemanju je sodeloval tudi duo Dva Jurja, katera sestavljata smučarja Jure Košir in Jure Franko.

V ožji izbor za nastop na Novem Rocku '95 so se uvrstile skupine Dicky B. Hardy, A je to!, Interceptor, Ksenija Jus, Skytower in soboška skupina Psycho*Path. Koncert bo nekje septembra, gosti pa še niso znani.

... in tam

Marky Mark za rekreacijo in boljšo kondicijo boksa s svojim prijateljem profesionalnim boksarjem Tigrom. Sedaj pa bo Tiger pomagal peti Marky Marku,

Tigru pa glasba ni nekaj novega, saj je že pred leti napisal skladbo No Mercy.

Skupina Pearl Jam sodeluje pri snemanju albuma Niela Younga, ki naj bi kmalu izšel in se bo imenoval Mirror Ball. Po izidu bo turneja in skoraj zagotovo je, da bo Pearl Jam njegova spremljevalna skupina.

AUDIO - VIDEO - CD
M SHOP
 69000 Murska Sobota,
 Slomškova 43
 TELEFON, TELEFAKS:
 069/32-465

Anketa: Kaj veste o komarjih in kako se jih otepite?

Z roko, flajckanco, kuhano pomarančo ...

V teh vročih poletnih dneh je bilo skoraj najbolje posedati ali poležavati kje v senci, in to s čim manj oblačili na sebi.

Seveda se je prilegla tudi kakšna osvežilna pijača. Če pa zato ni bilo časa, je prijal tudi večerni hlad. In vse bi bilo lahko v najlepšem redu, če nas ne bi nadlegovali komarji; še posebno nadležna je samica, ki se želi napiti naše krvi. Čeprav jih uspešno kar precej uničiti, se jih ne moremo rešiti, kajti razmnožujejo se izredno hitro. V zadnjih letih jih je pri nas sicer nekoliko manj, in to predvsem zaradi izsuševanja močvirij, proti škropivom pa so, kot kaže, postali dokaj odporni.

Njihovi piki nas precej srbijo in povzročajo vnetja, lahko pa so tudi strupeni. In kaj so nam o njih povedali naši naključni anketiranci?

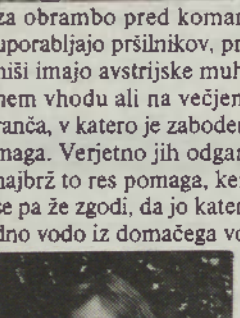

JOŽE RIHTARIČ, Turjanci - Najprej nam je pripovedoval, da je bilo komarjev nekoč več. On že ve, saj jih je v svojih osmih in pol desetletjih življenja dodobra spoznal pa tudi podobno drugo zalego. »Komar ima 3 noge na vsaki strani, eno dolgo pa še naprej, da z njo piči in se mu pri tem ni treba pripogniti,« je malce hudomušno opisal komarja. Povedal je tudi, da mu ponoči pridejo v sobo in kratko sicer kratak spanec. Poči jih ponavadi kar s flajckanco za muhe ali pa le z rokami, če mu letajo okoli glave in nima ravno pri roki flajckance. Če ga pa že kateri uspe pičiti, mu nastane goba in ga srbijo. O vzrokih za to, da je danes komarjev manj, pa je dodal: »Lastovke, ki jih je danes več, jih pojejo; nekaj nisi smel postati v senci, že si bil ves pogrizen.«

HEDVIKA FRAS, Krajna - Komarji jo zelo motijo, mlajši sin pa ima vedno močno reakcijo na pik. »Danes jih ni več toliko kot nekoč, ampak v vinogradu jih kar mrgoli. Zato nerada hodim tja, posebno ne ob večerih.« Po njenem prepričanju imajo komarji dosti nog in živijo v močvirjih, radi pa se zadržujejo tudi v senci. Doma za obrambo pred komarji in drugim mrčesom ne uporabljajo pršilnikov, prisegajo na stare metode. V hiši imajo avstrijske muholovne trakove. »Pri glavnem vходу ali na večjem oknu pa pomaga pomaranča, v katero je zabodenih veliko klinčkov. To pomaga. Verjetno jih odganja vonj po klinčkih.« Da, najbrž to res pomaga, ker pravi, da jih v hiši ni. Če se pa že zgodi, da jo kateri piči, pik takoj blaži s hladno vodo iz domačega vodnjaka.

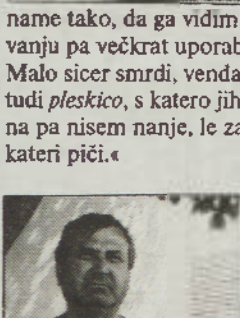
BORIS PLANINŠIČ, Murska Sobota - Kljub naglici, v kateri je bil, nam je utegnil povedati, da imajo komarji šest nog in da grizejo vsepovsod. Pri zaščiti prisega na šprej Autan. Pravi, da ga pogosto uporablja, predvsem pri ribarjenju. Če komarja sliši, pa ga preganja kar z rokami. Posebno nadležni so po-

noči v stanovanju. Med spanjem pa ga ne motijo, ko že trdno zaspi. Zato pa je zjutraj ves popikan. Proti srbežu se namaže s hydrocortinom, pa je. Je proti škropljenju: »Zakaj? Naj živijo!«

MARTA JAUŠOVEC, Kupetinci: »Komarjev ne maram in si jih doslej tudi nisem podrobno ogledovala, zato tudi ne vem, koliko nog imajo. Mogoče šest? Največ se jih zadržuje tam, kjer so kakšna močvirja, pa tudi na travnikih jih je polno. Pozimi pa se potegnem nekam v zidove ali kam drugam. Kako se jih otepi? Če se kateri usede name tako, da ga vidim, ga udarim z roko, v stanovanju pa večkrat uporabljam šprej proti komarjem. Malo sicer smrdi, vendar je potem vsaj mir. Imamo tudi pleskico, s katero jih lahko pokončamo. Alergična pa nisem nanje, le zaszbi me malo tam, kjer me kateri piči.«

BRANKO PINTARIČ, Petanjci: »Naša domačija je tik ob reki Muri, zato smo komarjem še posebno izpostavljeni. Toda letos je še kar znosno. No, junija, ko je deževalo, jih je bilo kar precej, zdaj pa se večkrat niti ne spomnim nanje. Mogoče jih je manj zato, ker tu mimo poteka zelo gost promet in jim to ne ugaja - ali jih motijo izpušni plini ali ropot. Zdi se mi, da ima komar šest nog, njegov pik pa je lahko tudi strupen. Največ jih je v okolici mlak oziroma vode, ker vanjo ležejo ličinke oziroma jajčeca. Ko me kateri piči, me zaszbi. Seveda mu ne pustim, da bi se do konca napil moje krvi, ampak ga brž udarim oziroma preženem. Na oknih pa nimamo zaščitnih mrež, čeprav bi to najbrž kaj pomagalo. Ker jih zaenkrat ni pretirano veliko, mislim, da ni potrebno škropljenje iz zraka, kot so to storili pred leti.«

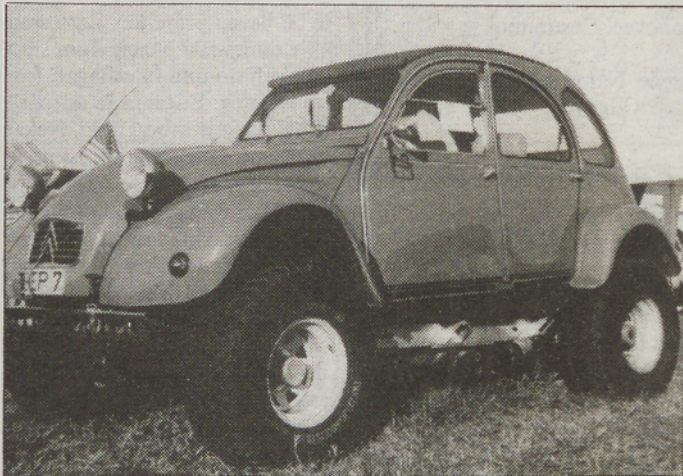
JELKA KLEMENT, Banovci: »Stanujem v okolici Banovskih toplic in zdi se mi, da komarjem to okolje ne prija ravno najbolj. Sicer pa me nimajo posebno radi, tako da me ne vznemirjajo preveč. Zame so muhe dosti bolj nadležne in moteče. Drugi domači pa se večkrat hudejo zaradi komarjev. Svojčas smo jih ubijali po stenah, tako da so nastajale zanimive freske, zdaj pa raje vsak dan vstavimo neke vrste tableto v posebno napravo, ki je priključena na električno omrežje, in to zelo pomaga. Le redko se zgodi, da ti kateri komar zabrenči okoli ušes. To res nekaj stane, vendar za miren spanec ni predrago. Podnevi, ko smo večnoma vsi v službi v Murski Soboti, kjer imamo gostinska lokala, pa je še večji mir pred komarji. Pravzaprav se govori, da nas napadajo oziroma pikajo le samice.«

JOŽE GRAJ, ALES SKALIČ

11. svetovno srečanje Citroënov

Eppur si muove!

»In vendar se giblje!« je bil stavek, ki ga je Galileo Galilei izrekel pred inkvizicijskim sodiščem, ko je odhajal iz sodne dvorane, kjer so ga obsodili na smrt. Odvrnil je moral tezo, da se Zemlja v vesolju in se vrtili okoli Sonca in potrditi, da je Zemlja središče vesolja. Čas pa je dokazal pravilnost njegove trditve. Spakkarji pa s srečanji dokazujejo, da se kako učinkovito gibljejo po zemeljski obli in se kako kljubujejo modernejšim in udobnejšim avtomobilom.

Na športnem letališču Skoke pri Mariboru se je od 25. do 30. julija zbralo več kot 1400 spačkov iz petih celin in 31 držav - iz Avstralije, Nove Zelandije, Južne Afrike, ZDA, Kameruna, Bahreina, da vseh evropskih držav niti ne naštevamo. Največ, kar 352 spačkov, je prišlo iz Nemčije. En avto pa je prišel celo iz Srbije.

Leta 1935 je takratni predsednik Citroëna Pierre Jules Boulanger naročil izdelavo avtomobila z naslednjimi značilnostmi: mora v njem prepeljati 50 kilogramov krompirja in 50 litrov vina, naj ima takšno vzmetenje, da bo lahko kmetica peljala prek polja košaro z jajci, ne bo razbilo, mora imeti zračno hlajen motor, strešna se odpira, ter ne sme porabiti več kot pet litrov bencina na kilometer. Prvič so ga predstavili 8. oktobra 1948 na avtomobilskem sejmu v Parizu.

Srečanje je trajalo od torka do nedelje, člani različnih slovenskih sekcij Kluba Slovenija pa so prireditev popestrili z različnimi tekmovanji - športnimi, avtomobilskimi in družabnimi. Tri ure na dan pa je bil organiziran tudi boljši trg, kjer so prodajali in kupovali vse, kar si lahko zamisliš in ima vsaj najmanjšo zvezo s temi avtomobili. Od delov za avto, do dodatkov za avto, nalepk, ur ...

Srečanje se je končalo, večina jih je odšla domov, po vrnitvi stopetdesetih Citroënov pa nadaljuje z ogledom naše države. V enem tednu si bodo ogledali največje kulturne in naravne znamenitosti Slovenije, žal jih pa v našem Prekmurju ne bomo videli. Naša Slovenija pa se dolgo dolgo ne bo imela toliko gostov iz tolikih različnih držav, kot jih je imela na svetovnem srečanju Citroënov. Upajmo, da je to prilika, ki jo z naša izkoristiti.

Besedilo: A. N. RITVIČ
Fotografija: J. ZAUNER

LADA CENTER • AVTOTRGOVINA

62231 Pernica, Vosek 6d (ob cesti Maribor-Lenart), tel.: (062) 640 540
ODPRTO ponedeljek-petek od 8. do 16. ure, v soboto od 8. do 12. ure

PRODAJA NOVIH AVTOMOBILOV LADA

- posojila brez pologa do 5 let
- obrestna mera že od 8,5 %
- lada samara 1300, 3 vrata, samo 999.000 SIT - mesečni obrok samo 26.000 SIT
- najugodnejši lizing za kmetovalce in podjetnike
- sistem: STARO ZA NOVO

OB NAKUPU PODARIMO: prevleke, preproge, tehnični pregled

POOBlašČeni PRODAJALEC IN SERVISER
11-LETNA TRADICIJA

• rezervni deli
• avtomehanika
• avtokeparstvo
• vulkanizerstvo

Borut Jagodič

Na podlagi 3. alineje 12. člena ter 3. alineje 16. člena Zakona o privatizaciji pravnih oseb v lasti Sklada Republike Slovenije za razvoj in obveznostih Agencije Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo (Ur. list RS št. 71/94), dalje zakona, ter ponudbe sklada z dne 28. 7. 1995.

ORGAN UPRAVLJANJA DRUŽBE
ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE, D. O. O., Kranjčeva 12, MARTJANCI
 ponuja vsem upravičencem

ODKUP POSLOVNEGA DELEŽA DRUŽBE
Z UPORABO NAČINA INTERNE RAZDELITVE
IN NOTRANJEGA ODKUPA

1. ponudba se nanaša na odkup dela poslovnega deleža Sklada v družbi Zdravilišče Moravske Toplice, d. o. o., in sicer:

1.1. 33,33% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 12,37% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina interne razdelitve,

1.2. 66,66% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 24,74% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina notranjega odkupa.

2. ponudba se nanaša izključno na upravičence, kot jih opredeljuje zakon:

2.1. zaposleni, bivši zaposleni in upokojeni delavci družbe Zdravilišče Moravske Toplice, d. o. o.,

2.3. ožji družinski člani zaposlenih, vendar samo pod pogojem, da vrednost vplačil, s katerimi bodo upravičenci iz točk 2.1. to ponudbo sodelovali v interni razdelitvi, ne bo dosegla vrednosti poslovnega deleža namenjenega interni razdelitvi in zgolj za preostanek poslovnega deleža, do vrednosti poslovnega deleža namenjenega interni razdelitvi.

3. odkup poslovnega deleža v okviru notranjega odkupa je možen le v primeru, če upravičenci sodelujejo pri interni razdelitvi delnic.

4. prodajna cena 33,33% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 12,37% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina interne razdelitve, znaša 222.696.000,00 SIT.

5. prodajna cena 66,66% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 24,74% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina notranjega odkupa, ob upoštevanju 50% popusta, znaša 222.696.000,00 SIT.

6. vplačilo kupnine v okviru interne razdelitve se opravi z izročitvijo lastniških certifikatov iz 31. člena ZLPP, oziroma potrdil za manj izplačane neto osnovne plače iz 25. a-člena ZLPP, oziroma potrdil za manj izplačane neto osnovne plače iz 25. a-člena ZLPP, pri čemer morajo upravičenci najprej uporabiti potrdila in šele nato lastniške certifikate.

7. vplačilo kupnine v okviru notranjega odkupa se opravi v gotovini, z izročitvijo presežnih potrdil za manj izplačane neto osnovne plače iz 25. a-člena ZLPP, oziroma lastniških certifikatov iz 31. člena ZLPP.

8. organ upravljanja družbe Zdravilišče Moravske Toplice, d. o. o. poziva vse upravičence, da mu v roku 30 dni od objave te ponudbe v VESTNIKU in na oglasni deski družbe pisno sporočijo svojo pripravljenost za sodelovanje v interni razdelitvi in notranjem odkupu. Na podlagi zbranih izjav upravičencev bo organ upravljanja v skladu s 3. alinejo 12. člena in 4. alinejo 16. člena zakona pisno obvestil Sklad Republike Slovenije za razvoj, d. d., o tem, ali bodo upra-

vičenci sodelovali v interni razdelitvi in notranjem odkupu po tej ponudbi.

9. organ upravljanja družbe Zdravilišče Moravske Toplice, d. o. o. poziva vse upravičence, da v roku 90 dni od objave te ponudbe v VESTNIKU in na oglasni deski družbe predložijo potrdila za manj izplačane neto osnovne plače iz 25. a-člena ZLPP, oziroma lastniške certifikate.

10. upravičenci predložijo potrdila oziroma certifikate na sedežu družbe Zdravilišče Moravske Toplice, d. o. o., vsak delovni dan med 8. in 12. uro.

11. organ upravljanja bo v roku iz točke 9 te objave zbral potrdila oziroma lastniške certifikate ter predložil Skladu potrdilo Agencije Republike Slovenije za plačilni promet, nadziranje in informiranje o dejansko razknjiženih potrdilih, oziroma lastniških certifikatih.

12. če organ upravljanja v roku iz točke 9 te objave ne bi predložil skladu potrdila o razknjiženih potrdilih oziroma lastniških certifikatih, lahko upravičenci v nadaljnjem roku 60 dni uveljavijo svoje pravice po zakonu neposredno pri Skladu.

V tem primeru morajo upravičenci pooblastiti skupnega zastopnika za sklenitev in izvedbo pogodbe o odkupu poslovnega deleža v okviru interne razdelitve in notranjega odkupa.

Obveznost organa upravljanja o predložitvi potrdila o razknjiženih potrdilih oziroma lastniških certifikatih iz prejšnje točke te ponudbe preidejo na skupnega zastopnika upravičencev.

13. morebitna prodaja poslovnega deleža Sklada upravičencem po tej ponudbi bo izvedena na podlagi sklepa o privatizaciji, sprejetega na upravnem odboru sklada in v obliki enotnega poslovnega deleža, ki bo na podlagi pogodbe pripadal skupnim lastnikom - upravičencem po tej ponudbi - in glede katerega bodo lastniki v pravni skupnosti.

14. to ponudbo organ upravljanja posreduje zaradi izvajanja svojih obveznosti po zakonu, upravičencem pa je znano gospodarsko stanje družbe, oziroma so jim na sedežu družbe na razpolago vsi potrebni podatki in dokumentacija o tem, zato družba in Sklad izključujeta kakršnokoli jamčenje za stvarne ali pravne napake na družbi, njenih sredstvih, pravicah ali obveznostih in/ali poslovnem deležu, ki je predmet te ponudbe.

15. upravičenci lahko dobijo dodatne informacije v zvezi s sodelovanjem pri privatizaciji ponujenega poslovnega deleža na sedežu družbe pri g. ŠKERGET - LOGAR.

Organ upravljanja družbe
 Zdravilišče Moravske Toplice, d. o. o.

VIDEM OB ŠČAVNICI -
 Kakim 800 gospodinjstvom v Občini Sveti Jurij, ki ima sedež v Vidmu ob Ščavnici, bodo poslali pisno poročilo o delu občinskega sveta v prvem polletju tega leta. Na območju občine namreč (še) nimajo nobenega internega glasila ne kableskega televizijskega omrežja oziroma internega programa, prek katerega bi širše obveščali svoje volivce.

(F. Kl.)

VELIKA POLANA - Društvo upokoencev Velika Polana je pripravilo pri stari osnovni šoli drugo družabno srečanje upokoencev. Poleg domačih so se slovesnosti pridružili še nekateri upokoenci, ki so člani društev v Kobilju, Črenšovcih in Turnišču. Zbrane je nagovoril predsednik velikopolanskega društva upokoencev Jože Tompa. Na srečanju je igral ansambel Avantura.

(J. Ž.)

RADOSLAVCI - V Gode-marcih, Radoslavcih in Sitarovcih - krajih, ki spadajo v KS Radoslavci - so se odločili, da bodo pripravili referendum za krajevni samoprispevek. Če bo glasovanje uspelo, bodo uvedli 5-letni krajevni samoprispevek, zbrali na bi 16.000.000 tolarjev, ki bi jih namenili za asfaltiranje krajevnih cest, lokalne ceste Radoslavci-Gajševci ter za gradnjo vodovodnega omrežja med Radoslavci in Sitarovci.

(G. G.)

POMURSKA DRUŽBA ZA UPRAVLJANJE SKLADOV, d. d.

69000 MURSKA SOBOTA, KOCLJEVA 14a, tel.: (069) 32 897, telefaks: (069) 32 898

POMURSKA INVESTICIJSKA DRUŽBA, d. d.

Delničarje Pomurske investicijske družbe, d. d. obveščamo o dose-danem nakupu deležev podjetij:

II. dražba dne 8. 3. 1995

1. Živila Kranj, Naklo	256.969.000 SIT (100% izključne cene),
2. Kemična tovarna Moste	77.585.000 SIT (104% izključne cene),
3. Tovarna bovdenov in plastike Lenart	22.309.000 SIT (92% izključne cene),
4. Komunalno stanovanjsko podjetje Ljutomer	8.320.000 SIT (92% izključne cene).

III. dražba dne 10. 7. 1995

5. Murales Ljutomer	97.350.518 SIT (116% izključne cene),
6. Prehrana Lendava	3.103.239 SIT (154% izključne cene),
7. Hmezad inženiring Žalec	554.000 SIT (100% izključne cene).

POMURSKA INVESTICIJSKA DRUŽBA 2, d. d.

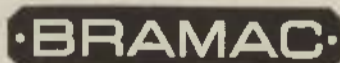
Zaključen je vpis delnic s 30% povečanjem kapitala. Delničarjem Pomurske investicijske družbe 2, d. d. se zahvaljujemo za dosedanje zaupanje.

Zaradi nadaljnjega interesa vlagateljev certifikatov v našo družbo in zakonske možnosti naložbe certifikatov do konca leta 1995 smo ustanovili

POMURSKO INVESTICIJSKO DRUŽBO 3, d. d.

Svoj certifikat lahko vložite v vseh enotah LB Pomurske banke d. d.

Tudi letos bomo v akciji **Bramac za lepšo Slovenijo** vsem, ki se boste za nakup odločili do 15. avgusta 1995, brezplačno pripeljali 1.000.000 Bramacovih strešnikov.

Vse za streho. S 30-letnim jamstvom.
 V vseh dobrih trgovinah z gradbenim materialom!

avgusta ROGOVA KOLESA

Poletni kolesarski užitki za vso družino.

GORSKA KOLESA Z OPREMO

Možnost plačila na tri čeke, na štiri čeke z odloženim plačilom (prvi obrok zapade v plačilo šele naslednji mesec).

najmanj 15% ceneje

TC MERKUR Murska Sobota

Najbolj priljubljena modela:	prej	s popustom
moško ali žensko gorsko kolo z opremo, Mountain, 26", 18 prestav	35.030,40	29.775,80
otroško kolo, Kekec, 16", tarpedo	17.022,00	14.468,70

Popust velja pri takojšnjem plačilu, plačilu s potrošniškim posojilom ali plačilu s plačilno kartico.

Kolo z Merkurjevo kartico zaupanja še najmanj 4% ceneje!

MERKUR

LES

RUDI
POREDOŠ

GRADBENO-TEHNIČNA TRGOVINA

otvoritev v petek, 4. avgusta, ob 12. uri v Gregorčičevi ulici v BELTINCIH

motorna vozila

AVTO M, pooblaščen prodajalec za avto. Na zalogi Fiat, Scione, Tempra, Tipo, Punto, Uno. Avto M, Babinci 56 pri Ljutomeru, tel.: 81 507. m2834

RENAULT 18, VISA 11 RI, prodam. Filovci 1. m3029

RENAULT 18, letnik 1984, zelo ugodno prodam. Žižki 77. m3032

RENAULT TLS 16, prodam v celoti ali po delih. Murski Črnci 55. m3036

RENAULT 5, letnik 1991, prodam. Tel.: 57 520. m3037

ZASTAVO 750 prodam. Tel.: 51 212. m3046

TOVORNI MERCEDES 608, 3-tonski, registriran in avtogeni varilni aparat prodam. Murski Petrovci 15. m3051

ZASTAVO 128, letnik 1986, prevoženih 76.000 km, registrirano do maja 1996, prodam. Informacije po 15. uri na tel.: 32 592. m3054

RENAULT 19 RT 18, servo volan, temna stekla, prodam. Dolič 101. m3083

MERCEDES 22 - 32, prikolico KASSBOHRER - paletni sistem in terensko vozilo disel prodam. Strukovci 26. m3090

LADO SAMARO 1300, letnik 1987 in vinski sod, 300 l, prodam. Košarovi 2. m3095

FORD SIERO 1.3, letnik 87, prevoženih 86.000 km, prodam. Tel.: 41 051. m3103

PEUGEOT 309 GTI 2000, letnik 1987, prevoženih 65.000 km, prodam ali zamenjam. Renault R4 GTL, letnik 1988, prodam. Alfa 33/1.5, letnik 1984, prodam za 3400 DEM. m3107

LADO Samaro 5V, letnik 1989, ugodno prodam. Informacije po tel.: 46 415. m3111

GOLF, letnik 1981, ugodno prodam. Štefana Kovača 110, Turnišče. m3120

živali

NESNICE, MLADE JARČICE, pasme hisex - novi in golden komet super braun (rjave), stare 3,5 meseca in tik pred nesnostjo, uvoz iz Nemčije, prodaja Perutninsko podjetje Farma pri Mostu, d. o. o., po zelo ugodni ceni. Za večje količine dostava zastoj. Kupec dobi za

Gostilna GOMBOC Puževci

Od petka, 4., do nedelje, 6. avgusta, vas vabimo na prave domače kolone z bujto repo. Vabljeni!

SONČNI KOLEKTORJI, TOPLOTNE ČRPALKE

napeljava za ogrevanje

Tel.: (062) 653 351

Poklič in uživaj

001809-474-2662

STOREDIVER ZANESLJIVO HUŠANJE OB NORMALNI PREHRANI

tel. 061 571 875

vsakih 10 jarčic 10-odstotni popust ali eno jarčico zastoj. Jarčice imajo vsa potrebna cepljenja, to jamči prodajalec z vso ustrežno dokumentacijo. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, tel.: 24 393. Gostilna Benčec, Bakovci, tel.: 43 070. Gostilna Železen, Beznovc, tel.: 49 025. Zidarstvo Darinka Zamuda, Galužak, Videm ob Ščavnici, tel.: 68 044 in Bistro Huber, Grad, tel.: 53 168.

MLADE NESNICE, pasme hisex, lahko naročite po telefonu v trgovini Suzane Kozlar, Nedelica, tel.: 72 180, in pri Francu Movrinu, Petanjci 98 c, pri mostu, tel.: 46 505. Na vsakih deset ena zastoj. m2824

TRI BREJE KRAVE prodam. Mlajunci 19. Martjanci. m2963

KRAVO prodam. Čevijarska 15, Turnišče. m3073

PUJSKE prodam. Plečnikova 9, Krog. m3101

DVE BREJE KRAVI, stari 6 in 7 let, prodam. Informacije: Mostje 5. m3122

posesti

POČITNIŠKO HIŠICO z vinogradom in sadovnjakom na filovskem bregu prodam. Tel.: 21 681. m3028

ENONADSTROPNO HIŠO v Koptarjevi 1 v M. Soboti prodam. Tel.: 21 149. m3045

OPREMLJENO HIŠO v Lendavi z vrtom ugodno in na obroke prodam. Tel.: 76 814. m3058

HIŠO v Murski Soboti v bližini centra prodam. Informacije med 19. in 20. uro po tel.: 70 372. m3059

MEŠANI GOZD na 1,20-hektarski parceli v Šalovcih ugodno prodam. Tel.: 48 365. m3062

KLEPARSKO DELAVNICO z vsemi stroji in prostor za trgovino z mešanim blagom v Veščici pri Ljutomeru zelo ugodno oddam v najem. Tel.: 062 758 207. m3064

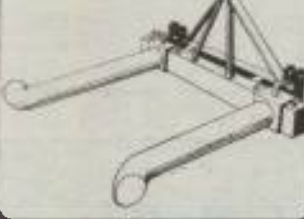
PROSTOR, namenjen za trgovino ali mirno obrt, dam v najem. Tel.: 22 445. m3066

NEOPREMLJENO ENOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti oddam. Informacije od 20. do 21. ure po tel.: 48 379. m3071

PARCELO v Mali Nedelji prodam. Informacije od 14. do 20. ure po tel.: 061 727 650. m3085

VILICE za prenašanje okroglih bal za prednjo in zadnjo hidravliko: vilice so pomnične, velikega premera, bombirane na koncu, kar omogoča varno delo.

Kovaštvo Mušič Mengeš te. (061) 738 619

ZDENEX d.o.o.

EXPORT - IMPORT
Finančni inženiring

ODSLEJ TUDI MI V POMURJU.

Oplemenite svoj denar po zelo ugodni obrestni meri in kratkoročne premostitvena posojila.

P. E. MURSKA SOBOTA
Arhitekta Novaka 4
Tel. - telefaksa: (069) 32848

Him... želiš me Poklič

00972-6656-1628

POSLOVNI PROSTOR, v izmeri od 80 do 120 m², komunalno urejen, za mirno obrt v Murski Soboti ali okolici, vzajem v najem. Informacije po tel.: 57 210 ali 26 532, po 15 uri. m3094

DVOSOBNO STANOVANJE v Lendavi prodam. Tel.: 45 016. m3097

VINOGRAD s počitniško hišico, 25 arov, v okolici G. Radgone, prodam. Informacije zvečer, po tel.: 61 346. m3106

HIŠO v Murski Soboti ali bližnji okolici vzamemo v najem. Kasneje možen odkup. Tel.: 23 261. m3110

VISOKOPRITLIČNO STANOVANJSKO HIŠO v Mostju 40 a prodam. Informacije po tel.: 76 191. m3123

GRADBENO PARCELO v Gornji Bistrici prodam. Tel.: 76 191. m3124

kmetijska mehanizacija

CLAAS DOMINATOR 80 z adapterjem za koruzo, visoko tlačno balirko Claas Velger in samonakladalno prikolico 18 M3 prodam. Tel.: 57 450, po 18 uri. m3043

SAMONAKLADALNO PRIKOLICO in pihalnik prodam. Tel.: 48 360. m3060

KOMBANJ ZMAJ 142, z obema adapterjema in mulčarjem, prodam. Prvomajska 10, Turnišče. m3070

KOMBANJ ZMAJ 142 in brejo kravo prodam. Lukačevci 5. m3077

KROŽNE BRANE, 24 diskov, ličkalnik koruze in plug 14/2 prodam. Strukovci 1. m3086

ROTACIJSKO KOSO, molzni stroj VESTFALIJA in obračalnik prodam. Tel.: 42 888. m3104

VILČAR EISLINGEN, 2,5 tone, obnovljen in elektro vilčar do 800 kg nosilnosti ugodno prodam. m3109

ŽITNO sejalnico, 17-redno, ugodno prodam. Nedelica 12. m3119

razno

TRNOVA DRVA (na metre) prodajamo z dostavo. Tel.: 47 011. m3027

STARO OPEKO BIBER, 1000 kosov, in gozd na dveh parcelah, 30 in 60 arov, v Adrijancih, prodam. Tel.: 21 811. m3030

KOTNO KUHINJO, novejšo, mahagoni, z vsemi električnimi priključki, za 2500 DEM in mešani gozd na 60-arski parceli v Kuštancih prodam. Informacije od petka naprej na tel.: 46 705. m3044

PREKLICUJEM listek za vpis mleka dne 18. 4. 1994. Številka lista HV - 26294 - 9. Franc Jug, Gedeurovci 27. m3047

LES - bukove deske in plohe - gabrove deske ter jesenove deske in plohe prodam. Tel.: 82 268. m3063

TERMOAKUMOLACIJSKO PEČ ELIND 2D prodam. Tel.: 21 843. m3076

BELO SPALNICO, staro eno leto, prodam. Tel.: 24 407. m3084

PREKLICUJEM veljavnost pričevala 3. letnika srednje šole za gostinstvo in turizem, smer turistični tehnik. Lidija Železen. Dolga ul. 98, Moravske Toplice. m3087

SUHE HRASTOVE ali jesenove deske, debele 3 cm ali plohe debeline od 8 do 15 cm, kupim. Tel.: 77 255. m3093

PREKLICUJEM veljavnost lista za vpis mleka za junij v hranilno knjižico št. 16476-4 HKS Panonka M. Soboti, izdanega na ime Ernest Kranjec, Košarovi 24. m 3601

NOVO DVOKRILNO OKNO 120x140 cm, s termo zasteklitvijo prodam. Tel.: 23 553, po 20 uri. m3100

500 l domačega vina prodam. Tel.: 79 178. m3102

VINOGRAD, domače vino in koruzo v storžih poceni prodam. Tel.: 87 957. m3105

TERVOL, trdi in mehki, ugodno prodam. Informacije na tel.: 33 003. m3114

BELO VINO (šmarnica bio) prodam. Informacije po tel.: 51 415 ali Palatin, Pečarovi 83. m3115

LUŠČENO KORUZO, večjo količino, in belo vino prodam. Tel.: 70 641. m3121

NA MADŽARSKEM je bil ukraden traktor z dvigalom MTZ, modre barve. Poštenega najditelja čaka nagrada 20.000 šilingov. Prijave sprejemajo na Policijski postaji v Lendavi. m3125

delo

NATAKARICO ali natakarka s prakso, kuharico ali kuharja, lahko tudi pripravnik, takoj zaposlimo. Tel.: 53 004. m3116

srečanja

VDOVEC, star 42 let, zaposlen v Avstriji, dobro situiran, z lastno hišo v Sloveniji, brez otrok, želi spoznati pošteno žensko za skupno življenje. Ponudbe na upravo lista. m3113

»zdel« to stavbo, zlasti nadstropje in nadstrešje. Mar naj tako ostane nedogled?

storitve

ROLETE, ŽALUZIJE, LAMELNE ZAVESE, izdelava, montaža, servis. Tel.: 0609 616 - 170. m3040

IZDELUJEM vse vrste betonskih izdelkov, po naročilu. Oglasite se v Goriški 55, Čermelavci. m3067

NEMŠČINO za srednje šole inštruiram. Tel.: 40 061. m3072

MATEMATIKO za srednje šole inštruiram. Tel.: 22 825. m3090

ZAPOSLIM natakarico, lahko pripravnico. Delo v izmeni, vse ostalo po dogovoru. Tel.: 46 415. m3108

Sredi vinogradov v kraju Polje pri Gornji Radgoni, od koder je razgled po večjem delu Prekmurja, je razvalina, ki jo kaže fotografija. V stavbi, ki ji domoljub pravijo Hudrga, so bila po drugi vojni razna srečanja, zlasti ob 1. maju - prazniku dela. Sedaj je razvalina ne le na-čel, ampak dobesedno - Fotografija: F. K.

Samostojne podjetnike ali pravne osebe vabimo k sodelovanju pri organizaciji avtomatske distribucije napitkov na območju Pomurja.

Prijave pošljite na na slov: Automatic servis, d. o. o. Cona mestne obrti št. 6, 66310 Izola

GARAŽNA, DELAVNIŠKA IN DVORIŠČNA VRATA z avtomatiko in daljinskim upravljanjem FERINA MARIBOR, Limbuška c. 38a, tel. (062) 101 611

Odšel si, oče in mož, dragi, se vrnil več ne boš. A v srcu mojem je ostala rana, ki se zacelila ne bo.

V SPOMIN

Janez Petek

iz Gomilice 26

6. avgusta minevajo 3 leta, odkar si se tiho poslovil od nas. Toda vse, kar so ustvarile tvoje pridne roke in kar nam je darovalo tvoje dobro srce, ostaja z nami. Hvala ti za vse. Spomin nate bo živel v naših srcih do konca naših dni.

Združeni smo s teboj v molitvi.

Tvoja žena in vsi tvoji, ki smo te imeli radi.

Minuli sta dve žalostni leti, zapustil dom in svoje drage si, na tvojem grobu roža le cveti, ki grenka solza jo rosi.

V SPOMIN

6. avgusta bosta minili dve žalostni leti, odkar nas je tragično zapustil dragi mož, oče, sin, brat in sorodnik

Franc Gomboc

iz Doljnih Slaveč

Hvala vsem, ki stojite ob njegovem mnogo preranem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče. Vsi, ki smo ga imeli radi

Odšla si tiho, brez slovesa, kot zvečer ugasne zarja svetla, a v naših srcih še živiš, čeravno leto dni v grobu mirno spis. Solza, žalost te zbudila ni, a ostala je praznina, ki hudo boli.

V SPOMIN

4. avgusta bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila draga mama, tašča, stara mama in babica

Marija Žiško

iz Lucove 10

Tiho in žalostno je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov, ko smo bili še skupaj. Hvala vsem, ki stojite ob njenem grobu, ji prinašate rože in prižigate sveče.

Vsi tvoji najdražji

ZAHVALA

V 41. letu se je tragično končalo življenje dragemu sinu in bratu

Jožetu Ružiču

iz Kupšinec

Hvala vsem, ki ste z nami sočustvovali, mu poklonili cvetje, sveče, darovali svete maše in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: domači ter sestre in bratje

*Odšla si tiho, brez slovesa,
kot zvečer ugasne zarja svetla.*

V SPOMIN

7. avgusta minevata dve žalostni leti, odkar je tragično preminila naša draga hčerka, žena, mamica, sestra, snaha, tašča in sorodnica

Mira Balek

iz Šalovec

Z vsako lepo misel in spomin nanjo, za vsak obisk pri grobu, darovano cvetje in prižgane sveče - prisrčna hvala.

Vsi njeni najdražji

*Že leto dni te zemlja krije,
a v mislih z nami si ...*

V SPOMIN

2. avgusta mineva leto žalosti in bolečine, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, ded, tast

Štefan Janko

iz Šalovec

Hvala vsem, ki se ga spominjate, postojite ob njegovem grobu, podarite svečko ali cvet.

Vsi njegovi najdražji

*Kako je prazen dom, dvorišče ...
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le delo tvojih pridnih rok za vedno nam ostaja.
Ljubezen, delo in družina
tvoje je bilo življenje, vsakega osrečiti si znala,
vendar pred usodo neizbežno vsa nemočna si zaspala,
nam ostala je praznina in velika srčna bolečina.*

ZAHVALA
V naših srcih je bolečina, pri nas doma praznina, ker ne moremo verjeti, da nas je v 35. letu zapustila draga žena, mamica, snaha, hčerka, sestra in sorodnica

Dragica Matus

iz Šalovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče in za prispevke za ureditev pokopališča, nam pa izrekli sožalje. Iskreno bi se zahvalili vsem dobrim sosedom in drugim vaščanom, ki so takoj prišli na kraj nesreče in kakorkoli pomagali, nas pa tolažili, ali vse zaman, naše srce boli in trpavi. Posebna hvala g. duhovniku Viliju Kerčmarju za pogrebni obred in pevcem za odpete pesmi, Marjanovim sokočcem in učiteljem OŠ Šalovci za govor ob slovesu. Zahvala vsem sosedom, prijateljem, botrinam, znancem, Avtobusnemu prometu M. Sobota in Pogrebništvu Banfi. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: mož Ernest, sinova Marjan in Bojan, tast in tašča, stara tašča, oče in mama, sestra z družino, družina Novak iz Peskovec, družine Lepoša in Škalič iz Šalovec in ostalo sorodstvo

MAMICI

*Le komu naj bolečino izljevaj, le komu dušo naj odkrijeva,
le komu nasloniva naj glavo, le komu naj podava roko.
Kdo bo naju ljubil, kdo bo naju k sebi stisnil,
le kdo - ko tebe, zlata mamica, ni več!*

Sinčka: 13-letni Marjan in 8-mesečni Bojan

*Rdeči cvetovi na gomili,
drobne lučke tam gore,
a pod to gomilo ljubi sin
in brat predragi že tri leta mirno spi.
Bela smrt mnogo prerano te je vzela,
a nam zasekala globeke srčne rane
krvaveče,
katere zacelila le ona bo nekoč.*

V SPOMIN
našemu ljubljenu

Branku Berkeju

iz Vaneče

23. julija so minila tri leta žalosti, ko nas je zapustil ljubi sin in dragi brat.

Z bolečino v srcih se zahvaljujemo vsem, ki postojite ob njegovem grobu, položite cvetko ali prižgete svečko.

Zalujoči: oče, mama in brat z družino

*Vse bolečine in težave si prestala,
daj Bog, da boš v grobu mirno
spala!*

ZAHVALA

V 74. letu nas je po dolgi in hudi boleznini zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

Helena Veindorfer

roj. Markovič
iz Lendavske 15 v Rakičanu

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče in nama izrekli sožalje. Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku g. Kuzmiču za besede slovesa. Hvala tudi Pogrebništvu Banfi za organizacijo pogreba.

Vsem skupaj še enkrat - iskrena hvala!
Zalujoči: sin Janez z ženo Milico, vnuk Zoran in brat Ante

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dveji hudoga trpljenja,
bolezen je bila močnejša od
življenja.*

ZAHVALA

Z bolečim srcem sporočamo, da nas je v 51. letu po dolgi in hudi boleznini za vedno zapustila naša draga

Marija Kološa

roj. Vrečič
iz Stare ulice 10 v Murski Soboti

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala duhovnikom za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke in govornici g. Hertl za ganljivo slovo. Zahvala tudi kolektivu Mure, sodelavkam brigade 416, 365 in prikojevalnici TMO. Posebna hvala osebju kirurškega oddelka za nego in skrb, posebno sestri Agici Farič najlepša hvala za pomoč in nego v času boleznini. Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Zalujoči: mož Jože, hčerka Bernarda z možem, vnukinja Janja, mama, sestre in ostalo sorodstvo

*Odšel si tiho, brez slovesa,
kot zvečer ugasne zarja svetla,
a v naših srcih še živiš,
čeprav dve leti v grobu spiš.
Solza, žalost te zbudila ni,
a ostala je praznina, ki hudo boli.*

V SPOMIN

4. avgusta minevata dve žalostni leti, odkar te več ni med nami, dragi mož, oče, tast, dedek in pradedek

Franc Mikola

iz Stanjevec 79
Hvala vsem, ki mu krasite grob.
Zalujoči: njegovi najdražji

DEDI

Kako je hiša prazna, odkar tebe v njej več ni, prej bila tako prijazna, zdaj otožna, tiha se nam zdi.
Tvoje: Glorija, Sabina in Andreja

*Zakaj usoda posega tja, kjer je najmanj
zaželjena,
vzame ti, kar si imel najraje,
tudi ti si imela rada ljudi okrog sebe,
jih razveseljevala in spoštovala,
sovraštva in zlobe nisi poznala.
Delo, ljubezen in trpljenje,
bilo tvoje je bilo življenje,
draga mati,
nam ostaja zdaj praznina in
v srcih velika bolečina.*

ZAHVALA

V 87. letu je sklenila svojo življenjsko pot

Marija Špilak

iz Murske Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem znancem, sosedom in sorodnikom, ki ste darovali vence, cvetje, sveče, na svete maše, nam izrekli sožalje in jo pospremili k večnemu počitku. Posebna hvala dr. Tobijevi in medicinskemu osebju pritličja internega oddelka Splošne bolnice M. Sobota za pomoč v zadnjih dneh, g. kaplanu za opravljen obred ter sosedu Pavlu Šipoš, ki nam je priskočila na pomoč. Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Zalujoči: vsi njeni najdražji

*Ni več besed, ne stiska rok,
ostal je le spomin in trpek jok.
Ko si odhajal, se nisi poslavljaj,
saj si verjel, da boš prišel,
a usoda je hotela,
da si za vedno odšel.
Le naša srca vedo, kako boli,
ko več med nami tebe ni.*

V SPOMIN

3. avgusta mineva žalostno leto, ko nas je tragično zapustil dragi mož, oče, brat, stric, svak in boter

Emil Gomboc

iz Mačkovec 38.

Ne čas ne solze ne morejo ublažiti bolečine v naših srcih, praznine v našem domu. Samo spomini na dneve, ki nam jih je bilo dano skupaj preživeti, nam dajejo moč, da živimo. Hvala vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov grob, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Globoko zalujoči: žena Emilija, hčerki Sandra in Sabina in ostalo sorodstvo

*Nihče ne sliši, kadar jočem,
nihče mi solze ne utre,
nihče me nežno ne poboža,
in vse molči, odkar te ni.
Le komu naj svojo bol izlijem,
le komu dušo naj odkrijem,
le komu naslonim naj glavo
in komu naj podarim roko.*

V SPOMIN

6. avgusta bo minilo žalostno leto, odkar nas je prezgodaj zapustil dragi mož in oče

Zvonko Horvat

iz Nedelice

Mirno in tiho si prenašal bolezen in si želel še malo živeti, a upanje je bilo zaman. Odšel si tja, od koder ni vrnitve.

Hvala vsem, ki se ga spominjate ter postojite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in in sveče.

Zalujoči: žena Helena, hčerki Suzana in Nataša

*Vse bolečine in težave si prestal,
daj Bog, da boš v grobu mirno spal.*

ZAHVALA

V 71. letu nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Jožef Tkalec

iz Črenšovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje, darovali za svete maše, cvetje in sveče. Iskrena hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku Törnerju za poslovilne besede in Pogrebništvu Ferenčak.

Vsem še enkrat iskrena hvala!
Zalujoči vsi njegovi

*Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih pridnih rok
za vedno nam ostaja.*

ZAHVALA

V 74. letu nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, tast, dedek, brat in stric

Anton Kuhar

iz Murske Sobote

Z žalostjo v srcih se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala vsem, ki ste nam izrekli pisno ali ustno sožalje, darovali vence in cvetje.

Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku g. Farkašu za poslovilne besede. Še posebej pa se zahvaljujemo dobri sosedu Solarjevi, ki nam je v težkih trenutkih stala ob strani in nam pomagala.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zalujoči: vsi njegovi, ki smo ga imeli zelo radi

DEDKU

Tako težko se bo naučiti živeti brez tebe in se sprijazniti z mislijo, da te nikoli več ne bo.
Vnukinji: Andreja in Mateja

Šalovski župan Aleksander Abraham je svojo občino razglasil za del države Indije. S tem je svojega občana državljana Dejana Rengla - Džointa rešil pred policijskim preganjanjem. Konoplja na Reglovi njivi je namreč s tem iz Cannabis indica postala Cannabis domestica.

*
*
*

Škulj - Novosibirsk je iz Kmetozerke poslal naslednji telegram: »Provinca pokorjena, desetina uvedena, pšenica pokupljena po diktirani ceni, Kmetozerka v lasti Ljubljane. Vdani kmetje pozdravljajo svojo sveto prestolnico. Vračam se!«

*
*
*

Drago Šiftar - Čarli, ki je bil predviden za naftnega ministra s sedežem na petišovskih poljih, je po posredovanju Anju Mariške izgubil ta nesojeni resor. »Čarli ne loči kisa od terpentina.« Zdaj je v Janševi senčni vladi prevzel ministrstvo za kmetijstvo. Edina težava: boji se traktorske prikolice in govorniškega odra.

*
*
*

Državni zakladnik Gaspari se je zahvalil nekdanjemu soboškemu občinskemu finančniku in zdajšnjemu martjanskemu županu Franczu Czipotu - Metternichu, ker mu je veliki kombinator pri sestavljanju proračuna zaupal svojo zvižajno metodo »deliš vsem, ostane pa tvojim«. V Tešanovcih, Cipotovem rodnem kraju, bodo začeli graditi Humboldtovo univerzo.

*
*
*

Ljutomerski gubernator Tomi Nemeč - Tommy je Prezidiju Prekmursko-Prleške Republike obljubil, da bo uvedel mitnice na vseh gorskih prelazih proti Ptujju. Bratuša je že začel kopati tunel.

*
*
*

Ker so tovarnjakarji odpovedali naslednji štrajk na dolgovaškem mejnem prehodu, je lendavski župan Jožef Kocun - Nikolaj Drugi ob publiciteto. Razmišlja o zapori zračnega prostora z mrežami proti toči.

BESEDA NI KONJ

Vestnik z vami vsak četrtek!

Kujski val - grozni val

Odkar so pred leti zavrtali v zemljo, so se v teh krajih začele dogajati čudne reči. Nekaj je moralo uiti iz zemlje. Znaki zla se pojavljajo v najbolj nepričakovanih in nenavadnih oblikah in videti je, da je od takrat naprej vse možno. Naši sodelavci na resen in nepristranski način beležijo razne pojave, ki jih v normalnem življenju ne srečujemo in ki pri nas zbujejo strah. Veliko primerov smo zavrnili, upoštevamo samo izjave pametnih, treznih ljudi, ki nimajo prav nobene koristi od tega, da bi si izmišljali stvari, zaradi katerih bi gotovo imeli samo težave in sramoto.

Brane T. je pri kopanju vrta naletel na krvavo človeško srce, ki je še utripalo. Poklical je sosede, da so ga na lastne oči videli in so pripravljeni prestati tudi preizkus z detektorjem resnice, tako da je laž izključena. Obvestili so policijo, ki je iz nerazumljivih razlogov ni bilo več ur. Srce je medtem naglo razpadlo v prah. Policaji so vzeli vzorec zemlje in odšli in nikoli niso obvestili očitidcev o rezultatih analiz. Naša poizvedovanja so pokazala, da v policijskih zapisnikih ni nobenih beležk o tem dogodku.

Pri Rajskevih je družina zvečer sedela pri mizi, ko se je stresla hiša in je iz dimnika padla pred njih črna mačka, s človeškim glasom zaklela in nato pobegnila skozi zaprta vrata. Za dogodek smo izvedeli, ker je bil pri njih ravno takrat na obisku nečak, študent na teološki fakulteti, in je bil pripravljen pričati o tem dogodku. Mizar, ki je popravil vrata, je o čudni poškodbi vrat povedal, da so bili robovi luknje osmojeni.

M. G.-ju je med vožnjo z avtomobilom nekdo trkal na streho in klical na pomoč. Ustavil je, pregledal avto in ni našel nič nenavadnega; peljal je naprej, a se je vse skupaj ponovilo. Avto od takrat stoji za hišo in nihče ga ne upa več voziti.

Na domačiji Metoda U. so vse živali pri hiši med sabo zamenjale glasove. Na veliko grozo domačih je krava lajala, pes je kikirikal,

kokoši so spuščale čudne glasove od kleketanja, sopihanja do renčanja, svinja je mijavkala. Vsi so zbežali od hiše in ves dan preživeli pri sorodnikih. Drugi dan je Metod previdno odšel proti svoji hiši in z olajšanjem ugotovil, da lačna živina spet uporablja svoje glasove. To je bilo pred dobrim letom in se od takrat ni ponovilo. Sosedje so pričali o resničnosti tega dogodka.

Gotovo ste slišali o primeru, kako se je na policah lomilo steklo in so lonci in druga posoda leteli po zraku kar sami od sebe.

Naš prijatelj veterinar nam je povedal o dogodku, ki mu je bil sam priča. Krava je skotila kačo, ta je zlovesče zasikala in pobegnila.

Od groze od takrat ne more dobro spati, pa tudi domači so pretreseni in ne marajo govoriti o tem. Kravo so takoj dali zaklati.

Povezali smo se s tujimi raziskovalci nenavadnih pojavov in na njihov nasvet povabili izkušnega exorcista, ki zdaj posvečuje nekaj primernih in sposobnih ljudi v skrivnosti izganjanja. Ko bodo pripravljeni, bodo premagali zlo, ki sedaj neovirano prevzema oblast nad našimi dušami.

V primeru, da ste sami priča nenavnim pojavom, ostanite mirni in nas nemudoma obvestite, kajti če bomo hitri in odločni, lahko skupaj premagamo zlo.

Kujski val - mali oglas

Naročite lahko obeske in posvečena znamenja, ki jih je blagoslovil sam sveti Oče in zanesljivo varujejo pred čari, uroki in klopi.

Prav tako zanesljivo deluje težka voda, žegnana in pakirana v lične stekleničke, po 50 kpljic vsaka.

Vestnik z vami in za vas!

SPOŠTOVANI NAROČNIKI, ZVESTI BRALCI VESTNIKA!

tudi tokrat ni pozabil na vas!

Vsi, ki boste pravočasno poravnali naročnino, boste lahko srečni izbranci in teden dni gostje

v enem od slovenskih naravnih zdravilišč.

O potnikih (izžrebanec bo lahko s seboj popeljal še enega dopustnika) bo žreb odločal konec avgusta, zaslužene počitnice z VESTNIKOM pa boste lahko uživali septembra ali oktobra.

Turnišče: cene pujskov

Zadnji četrtek v juliju so rejci na sejmu pujskov Turnišču ponujali 69 živali, starih od 7 do 10 tednov in težkih od 15 do 20 kilogramov. Za par so zahtevali od 10.000 do 15.000 tolarjev, lastnike pa je zamenjalo le 16 pujskov.

Cene sadja in zelenjave

	Tržnica		
	Voležnica	Goroje	Ljubljana
Jabolka, stara	120	-	160
Jabolka, nova	80	-	180
Breskve	150	250	220
Nektarine	200	340	350
Marelice	270	300	300
Hruške	140	200	300
Lubenice	45	60	80
Korenje	120	160	150
Parafiznik	120	160	160
Cvetača	140	200	140
Kumaro	120	-	100
Krompir	35	60	50
Čebula	80	160	140
Česen	250	300	300

Lendavski pereci

Ko sem se ondan srečal s sorodnikom Jančijem, sem slutil, da bova spet načela kakšno »žensko« vprašanje, pa ni bilo tako. Zdi se, da je že obema dovolj »opravljanja« ločen in vdov; tudi zato, ker je bilo treba pred kratkim prositi odpuščanja. Ze se mi je zdelo, da ne bova imela o čem besedovati, a se je pojavila nova tema.

»Veš, kaj je novega?« me je vprašal, potem ko sva v Petišovcih pila brizgance.

»Vedno se kaj najde,« sem mu odgovoril.

»Tega, da bodo zasuli vse ribnike, prav gotovo ne veš,« me je podučil.

»Spet si kaj narobe slišal,« sem mu zabičal.

»Res je! Veliko istih, ki so izkopali jame, material pa porabili za zavažanje močvirnatih njiv in travnikov, v tako nastale jame pa so dali ribje mladice, zdaj preganja nek inšpektor.«

»Saj to je nemogoče,« sem se jel zgražati. Vem namreč, da je na območju moje občine veliko novejših jam, ki so nastale zaradi izkopa gramoza, precej pa je tudi starejših, ki so posledica kopanja zemlje zaradi izdelave domače opeke. V nekaterih se redijo žabe, drugod pa so ribe. So pa tudi ljudje, ki so zavozili močvirnati svet, zemlje zanj pa seveda niso dobili z neba, ampak so jo izkopali na koncih svojih parcel. V tako nastalih jamah pa so začeli gojiti ribe kot svoj konjiček, a tudi za popravo enovrstne prehrane. Znano je namreč, da rib tako malo jemo. »Ribnikov ni odkrival in fotografiral sam, ampak je bil z njim še nekdo!«

Pomislil sem, da je bil ta »nekdo« kmetijski pospeševalec, ki je inšpektorja za prostor skušal prepričati, da s temu posegi kmetijska pridelava ne trpi, a sem pozneje zvedel, da je bil nekdo drug, ki mu prav tako ni do »ribičije«.

»Krav v moji občini skorajda že nimamo, je pa še nekaj bikov, ki se še kar redijo. Vse več kmetov sena ne spravijo, ampak ga na travnikih kar sežiga... O pridelovanju povrtin, ki naj bi nadomestile prvotno primarno pridelavo, je od pospeševalcev slišati vse manj. Tudi rib v potokih ni, da bi jih na črno lovili. Ljudje so torej ukrepali: dali so izkopati jame in vanje dali krape in druge ribice. Potem pa se pojavita okoljevarstveni inšpektor in njegova žrtev ter zahtevata uničenje bivalnega prostora za živa, nedolžna bitja. Saj to je nezastišno,« je spet menil moj sogovornik in tako sočustvoval s prizadetimi »ribogojci«.

Ribniki, kot slišim, niso novi, ampak stari deset in več let. Tisti, ki so jih dali izkopati in z izkopano zemljo »splanirati« nerodovitne njive, niso bili poučeni, da so »črnograditelje«. Zdaj jih proglašajo za grešnike in jim grozijo z bagerji. Le kje za vruga, pa so »preganjanci« hodili doslej?

Ne morem si pomagati, da ne bi za sklep izustil ene »masline« uradne osebe preganjajo ribice iz vode, one, ki se postavljajo (nastavljajo) na pločnikih, pa pustijo v miru!

Cene rabljenih avtomobilov

Minulo nedeljo so na sejmišču pri soboškem Agroservisnu prodali 44 rabljenih avtomobilov, prodali pa so le štiri.

Znamka	Letnik	Prev. km.	Cena
Renault 18	1988	153.000	200.000 SIT
Lada Niva	1989	64.000	2.500 DEM
Citroen Visa	1982	73.000	1.200 DEM
Zastava 126 P	1982	74.000	62.000 SIT
BMW 318i	1985	126.000	11.300 DEM
Audi 100	1986	127.000	12.500 DEM
Jugo 45 A	1986	81.000	2.000 DEM
Mercedes 200 D	1981	203.000	9.000 DEM
Golf JXD	1987	92.000	8.700 DEM
Renault 5c	1992	26.000	9.400 DEM
Citroen AX	1993	25.000	12.500 DEM
Opel Kadet 1,4 D	1989	113.000	12.500 DEM
Lada 1300	1987	89.000	3.000 DEM
Ford Escort 1,3 GLX	1990	76.000	16.500 DEM

Moja domača banka

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne, 01. avgusta 1995, tečaj velja od 26. 7. 1995 od 00.00. Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 01. 07. 1995 od 00.00 dalje.

Država	Emota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.157,9596	1.135,00	1.170,00
Francija	100	2.355,7478	2.305,00	2.353,60
Nemčija	100	8.144,8943	8.085,00	8.220,00
Italija	100	7,0877	6,88	7,15
Švica	100	9.808,8962	9.605,00	9.835,00
ZDA	1	112,4403	111,30	113,50

Če ste varčevalec LB Pomurske banke in ste v zadnjih 12 mesecih vezali tolariska ali devizna sredstva, vam priporočamo

DOLGOROČNI TOLARSKI DEPOZIT S PREMIJO,

ki vam omogoča, da dobite tekmo z inflacijo in dobiček v obliki stimulativnih obresti!

- Najnižji znesek vezave: 100.000 SIT

- Doba vezave: 12 mesecev

- Obrestna mera: izhodiščna (osnovna), ki velja za depozit nad 12 mesecev, povečana za stimulacijo in premijo 9,47% - 10,00%

- Izplačilo obresti: če vežete znesek nad 500.000 SIT, se lahko odločite za izplačilo obresti mesečno, trimesečno ali polletno.

Podrobnejše informacije dobite v vaši enoti LB Pomurske banke. Dolgoročni depoziti LB Pomurske banke vam omogočajo, da dobite tekmo z inflacijo in dobiček v obliki stimulativnih obresti.

DEPOZIT Z VALUTNO KLAVZULO